Ministry of Panchayati Raj
Government of India

గ్రామోదయ సంకల్పం

శ్రీ గిరిరాజ్ సింగ్
కేంద్ర పంచాయతీరాజ్ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి

శ్రీ నరేంద్ర మోదీ
ప్రధాన మంత్రి

శ్రీ కపిల్ మోరేశ్వర్ పాటిల్
కేంద్ర రాష్ట్ర మంత్రి, పంచాయతీరాజ్

పంచాయతీల్లో సుస్థిర అభివృద్ధి లక్ష్యాల స్థానికీకరణ

सशक्त पंचायत सतत् विकास

సంచిక – 13

ఈ సంచికలో

- సస్టైనబుల్ డెవలప్‌మెంట్ గోల్స్: గ్లోబల్‌గా ఆలోచించడం, స్థానికంగా పని చేయడం
- సవరించిన జాతీయ పంచాయతీ అవార్డులు
- స్థిరమైన అభివృద్ధి యొక్క స్థానికీకరణ: విద్యా లక్ష్యాలు

స్వచ్ఛ భారత్ దివస్ వేడుకలను భారత రాష్ట్రపతి ఘనంగా జరుపుకున్నారు

ప్రతి ఇంటికి కుళాయి నీరు, మరుగుదొడ్లు మరియు విద్యుత్ అందించాలనే లక్ష్యాన్ని సాధించడానికి ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో కృషి చేస్తోంది: శ్రీ గిరిరాజ్ సింగ్, కేంద్ర పంచాయతీరాజ్ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి

పంచాయతీరాజ్ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి, ఇంకా భారత రాష్ట్రపతి అయిన శ్రీమతి ద్రౌపది ముర్ము, జల శక్తి మంత్రిత్వ శాఖ నిర్వహించిన కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు. అక్టోబర్ 2, 2022న గాంధీ జయంతి రోజు న్యూఢిల్లీలో స్వచ్ఛ భారత్ దివస్‌ను జరుపుకున్నారు. ఆమె వివిధ విభాగాల్లో స్వచ్ఛ సర్వేక్షణ గ్రామీణ అవార్డులను అందజేసారు.

ఈ సందర్భముగా రాష్ట్రపతి మాట్లాడుతూ జాతిపిత మహాత్మా గాంధీకి నివాళులర్పించారు. ఆమె గాంధీజీ ఆలోచనలు శాశ్వతమైనవని అన్నారు. సత్యం మరియు అహింసతోపాటుగా, ఆయన పరిశుభ్రతపై కూడా నొక్కి వక్కాణించారు. పరిశుభ్రతపై అతని సంకల్పం సామాజిక అవకతవకలను తీసేసి, కొత్త భారతదేశాన్ని నిర్మించడమే లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. అందుకే ఆయన పుట్టినరోజుని స్వచ్ఛ భారత్ దివస్‌గా జరుపుకోవడమే ఆయనకు నిజమైన నివాళి. 2014లో స్వచ్ఛ భారత్ మిషన్-గ్రామీణ్ ప్రారంభించినప్పటి నుంచి 11 కోట్లకు పైగా మరుగుదొడ్లను నిర్మించామని, దాదాపు 60 కోట్ల మంది బహిరంగంగా మలవిసర్జన చేసే అలవాటును మార్చుకున్నారని రాష్ట్రపతి పేర్కొన్నారు. ఈ మిషన్ ద్వారా, 2030 లోపు పదకొండేళ్ల ముందే UN వారి సుస్థిర అభివృద్ధి లక్ష్య సంఖ్య 6ని భారత్ సాధించిందని ఆమె సంతోషాన్ని వ్యక్తం చేశారు.

ఈ కార్యక్రమానికి కేంద్ర పంచాయతీరాజ్ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి అయిన శ్రీ గిరిరాజ్ సింగ్ కూడా హాజరయ్యారు. స్వచ్ఛ భారత్ మిషన్-గ్రామీణ్ గురించి మాట్లాడుతూ, ప్రధాన మంత్రి అయిన శ్రీ నరేంద్ర మోదీ గారి మార్గదర్శకత్వంలో 11 కోట్లకు పైగా మరుగుదొడ్లు నిర్మించామని మరియు 10 కోట్లకు పైగా కుళాయి కనెక్షన్లను గ్రామీణ గృహాలలో అందించామని అన్నారు.

జన్ భగీదారి ఆందోళనతో స్వచ్ఛ భారత్ లక్ష్యాన్ని సాధించే దిశగా భారత్ కృషి చేస్తోందని కేంద్ర మంత్రి తెలిపారు. స్వచ్ఛత కోసం ఈ జన్ ఆందోళన్ దేశంలోని ప్రతి మూలకు చేరుకోవాలని ఆయన అన్నారు. ప్రతి ఇంటికి కుళాయి, మరుగుదొడ్లు మరియు విద్యుత్తును అందించాలనే లక్ష్యాన్ని సాధించేందుకు ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో కృషి చేస్తోందని శ్రీ సింగ్ అన్నారు.

పంచాయతీరాజ్ కార్యదర్శి అయిన శ్రీ సునీల్ కుమార్ ప్రసంగిస్తూ జల్ జీవన్ మిషన్ మరియు ODF ప్లస్‌లలో ప్రజల భాగస్వామ్యం చాలా ముఖ్యమైన అంశం. ఈ రెండు పథకాలను నిర్వహించాల్సిన బాధ్యత గ్రామ పంచాయతీలదేనని అన్నారు. సర్వీస్ ప్రొవైడర్ ద్వారా మంచి సేవలు అందిస్తే సర్వీస్ ఛార్జీలు చెల్లించేందుకు ప్రజలు సిద్ధంగా ఉన్నారని అన్నారు. పంచాయతీలు ముందుకొచ్చి రాష్ట్ర అధికారులను నిమగ్నం చేస్తున్నాయని ఇంకా ఈ సేవను నిర్వాసితులకు ఉత్తమమైన రీతిలో అందించడానికి సన్నద్ధమవుతున్నాయని ఆయన అన్నారు.

****

విషయ సూచిక

చీఫ్ ఎడిటర్:

సునీల్ కుమార్, ఐ. ఎ. ఎస్.
కార్యదర్శి, పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ

ఎడిటర్:

డకటర్ విజయ్ కుమార్ బెహెర, ఐ.ఇ.ఎస్.
ఆర్థిక సలహాదారు, పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ

సహాకరం :

అలోక్ పండే
అంజనీ కుమార్ తివారీ

3

మంత్రి సందేశం

4

రాష్ట మంత్రి నుండి సందేశం

5

కార్యదర్శి సందేశం

17 స్థిరమైన అభివృద్ధి యొక్క స్థానికీకరణ: విద్యా లక్ష్యాలు

21 సవరించిన జాతీయం పంచాయతీ అవార్డు

25 పంచాయతీలో నేపథ్య విధానం ద్వారా **LSDG** యొక్క స్థానికీకరణ జాతీయ వర్క్‌షాప్

32 మహాత్మా గాంధీ అంతర్జాతీయ అవార్డుతో సత్కరించారు

భారత రాష్ట్రపతి స్వచ్ఛ భారత్ దివస్ ఈ సందర్భంగా ఘనంగా జరిగింది 01

స్థానిక అభివృద్ధిని పునరుద్ధరించడానికి స్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాల స్థానికీకరణ: పంచాయతీ కోసం స్థానిక సూచిక ఫ్రేమ్‌వర్క్ **(LIF)**. మరియు దాని డాష్‌బోర్డ్ 12

పంచాయతీల్లో స్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాలు స్థానికీకరణ పర్యటన 23

సస్టైనబుల్ డెవలప్‌మెంట్ కోసం ఐక్యరాజ్యసమితి ఎజెండా **2030** దాన్ని నిజం చేసేందుకు పేదరికం లేని గ్రామ పంచాయతీలపై జాతీయ వర్క్‌షాప్ 28

आज़ादी का अमृत महोत्सव

సమర్థ పంచాయత సతత్ వికాస

గిరిరాజ్ సింగ్
GIRIRAJ SINGH

ग्रामीण विकास तथा पंचायती राज मंत्री
भारत सरकार
कृषि भवन, नई दिल्ली
MINISTER OF
RURAL DEVELOPMENT AND PANCHAYATI RAJ
GOVERNMENT OF INDIA
KRISHI BHAWAN, NEW DELHI

सत्यमेव जयते

आज़ादी का अमृत महोत्सव

సందేశం

పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ 'గ్రామోదయ్‌సంకల్ప్' పత్రిక 13వ సంచికను 'పంచాయతీలలో సుస్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాల స్థానికీకరణ' అనే థీమ్‌తో ప్రచురిస్తోందని తెలుసుకోవడం నాకు ఎనలేని సంతోషాన్ని కలిగిస్తోంది.

సుస్థిరమైన అభివృద్ధి కోసం 2030 ఎజెండాపై సంతకం చేసినందువలన, భారతదేశం 17 సుస్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాల సాధనకు కట్టుబడి ఉంది. భారత ప్రభుత్వం 2030 ఎజెండా మరియు జాతీయ అభివృద్ధి లక్ష్యాలు ఇంకా "సబ్ కా సాత్, సబ్ కా వికాస్" లేదా "అందరితో మరియు అందరి కోసం అభివృద్ధి" అనేదాని సమగ్ర అభివృద్ధి నినాదానికి గట్టిగా కట్టుబడి ఉంది.

భారతదేశంలో దాదాపు 68% గ్రామీణ భారతదేశం, మరియు మహాత్మా గాంధీ గారి మాటలలో ఇలా అన్నారు - భారతదేశపు ముఖ్య గ్రామాలలో ఉంది, జాతీయ స్థాయిలో సుస్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాల సాధనకు పంచాయతీ స్థాయిలోని గ్రామాల దిగువన చర్యలు అవసరం. 2030 లక్ష్య సంవత్సరం నాటికి పేదరికం లేని మరియు మెరుగైన జీవనోపాధి, ఆరోగ్యకరమైన, పిల్లలకు అనుకూలమైనది, తగినంత నీరు, క్లీన్ అండ్ గ్రీన్, స్వయం సమృద్ధిగా మౌలిక సదుపాయాలు, సురక్షితమైన మరియు సామాజికంగా న్యాయమైన, మంచి పాలన ఇంకా మహిళలకు అనుకూలమైన గ్రామాలు సామాజికంగా నిర్ధారించడానికి 9 థీమ్‌ల క్రింద 17 సుస్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాలపై దృష్టి సారించడం ద్వారా సమగ్ర గ్రామీణాభివృద్ధిలో పంచాయతీలు కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి. గ్రామోదయ్ సంకల్ప్ వారి ఈ సంచికలో SDGల స్థానికీకరణ దిశలో ఆలోచనలు, రోడ్‌మ్యాప్, కార్యాచరణ ప్రణాళిక మరియు విజయాలు ఉన్నాయి.

పంచాయితీలలో సుస్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాల స్థానికీకరణ ఆధారంగా గ్రామోదయ్ సంకల్ప్ యొక్క ఈ సంచిక పంచాయతీలు, ఎన్నికైన పంచాయతీ ప్రతినిధులు మరియు ఆఫీస్ బేరర్‌లతో పాటు సాధారణ ప్రజానీకానికి ఈ ప్రపంచ ఎజెండాను స్థానిక దృక్పథంతో అర్థం చేసుకుని దానిని సాధించడానికి కదలడానికి ఉపయోగపడుతుందని నేను ఖచ్చితంగా అనుకుంటున్నాను.

గిరిరాజ్ సింగ్

Office : 'G' Wing, Ground Floor, Krishi Bhawan, New Delhi-110001, Tel.: 011-23383548, 23782373, 23782327, Fax : 011-23070309
Resi.: 27, Lodhi Estate, New Delhi, Ph.: 011-24626783, 24655677

కపిల్ మోరేశ్వర్ పాటిల్
రాష్ట్ర మంత్రి
పంచాయతీ రాజ్
మంత్రిత్వ శాఖ
భారత ప్రభుత్వం

KAPIL MORESHWAR PATIL
MINISTER OF STATE
MINISTRY OF PANCHAYATI RAJ
GOVERNMENT OF INDIA

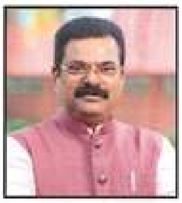

సందేశం

పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ ద్వారా 'పంచాయతీలలో సుస్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాల స్థానికీకరణ' అనే అంశంపై 'గ్రామోదయ్ సంకల్ప్' 13వ సంచిక వెలువడడం సంతోషించదగిన విషయం.

సుసుస్థిరమైన అభివృద్ధి కోసం 2030 ఎజెండాపై సంతకం చేసినందువలన, భారతదేశం 17 సుసుస్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాల సాధనకు కట్టుబడి ఉంది. భారతదేశంలో దాదాపుగా 68% మంది గ్రామాల్లో నివసిస్తున్నారనే వాస్తవాన్ని గుర్తిస్తూ, సుసుస్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాల సాధనకు అట్టడుగు స్థాయిలోని చర్యలు అవసరం, అంటే పంచాయతీ రాజ్ సంస్థల ద్వారా SDGల స్థానికీకరణ అవసరం.

ఈ దిశలో, పంచాయితీ రాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ గ్రామీణ స్థానిక సంస్థల కోసం SDGల స్థానికీకరణ యొక్క నేపథ్య ఫ్రేమ్‌వర్క్‌ను వారి దృష్టిని సాధించడానికి మరియు పేదరికం లేని, మెరుగైన జీవనోపాధిని నిర్మించడానికి అసమానత మరియు అన్యాయాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడుతూ, నీటి సమృద్ధితో ఆరోగ్యకరమైన జీవితాలను అందించడానికి కృషి చేస్తుంది. గ్రామీణ భారతదేశంలో 2030 నాటికి వాతావరణ మార్పు యొక్క హానికరమైన ప్రభావాలు మరియు 'సమిష్టి అభివృద్ధికి' భరోసా. గ్రామోదయ్ సంకల్ప్‌లోని ఈ సంచికలో SDGల స్థానికీకరణ దిశలో ఆలోచనలు, రోడ్ మ్యాప్, కార్యాచరణ ప్రణాళిక మరియు విజయాలు ఉన్నాయి.

LSDGల ఆధారంగా రూపొందించిన ఈ గ్రామోదయ్ సంకల్ప్ సంచిక పంచాయతీలకు, ఎన్నికైన పంచాయతీ ప్రతినిధులకు మరియు ఆఫీస్ బేరర్‌లతో పాటుగా సాధారణ ప్రజలకు ఉపయోగకరంగా ఉంటుందని నేను ఖచ్చితంగా అనుకుంటున్నాను.

కపిల్ మోరేశ్వర్ పాటిల్

Office: Room No. 392, 'E' Wing, 3rd Floor, Krishi Bhawan, New Delhi-110001
Residence: 05, Duplex North Avenue, New Delhi-110001
Phone: 011-23782143, 23782548, 23782518 E-mail Id: mospanchayatiraj@gmail.com

సునీల్ కుమార్, IAS
సెక్రెటరీ
Sunil Kumar, IAS
Secretary

भारत सरकार
पंचायती राज मंत्रालय
डॉ. राजेन्द्र प्रसाद रोड,
कृषि भवन, नई दिल्ली–110001
Government of India
Ministry of Panchayati Raj
Dr. Rajendra Prasad Road,
Krishi Bhawan, New Delhi-110001

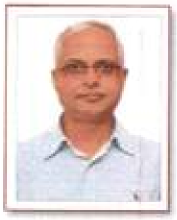

సందేశం

గ్రామోదయ్ సంకల్ప్ మ్యాగజీన్‌లో 13వ సంచిక పంచాయితీలు ప్రధాన క్రియాశీల భాగస్వామిగా ఉండే 'సుస్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాల స్థానికీకరణ' (LSDGలు)పై మంత్రిత్వ శాఖ యొక్క చొరవ మరియు ప్రయత్నాలకు అంకితం చేయబడిందని గమనించడానికి నేను సంతోషిస్తున్నాను.

సుస్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాలు (SDGలు) అనేవి అందరికీ మెరుగైన, మరింత సమానమైన మరియు సుస్థిరమైన భవిష్యత్తును సాధించడానికి బ్లూప్రింట్. సుస్థిరమైన అభివృద్ధి కోసం 2030 ఎజెండాలో భాగంగా 17 SDGలు మరియు 169 సంబంధిత టార్గెట్‌లను UN సభ్య దేశాలు అన్నీ 2015లో ఆమోదించి సంతకం చేశాయి. 2030 ఎజెండా నాటికి ఐక్యరాజ్యసమితి సుస్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాలపై భారత ప్రభుత్వం కూడా సంతకం చేసింది.

భారతదేశంలో దాదాపుగా 68% మంది గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నివసిస్తున్నందువలన, జాతీయ స్థాయిలో సుస్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాల సాధనకు పంచాయతీ రాజ్ సంస్థల (PRIలు) ద్వారా అట్టడుగు స్థాయిలో చర్యలు అవసరం. అందువలన, SDGలను స్థానికీకరించడంలో PRIS ముఖ్యంగా గ్రామ పంచాయతీల పాత్ర చాలా కీలకం. దీని ప్రకారం, పంచాయితీ రాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ SDC పట్ల నేపథ్య విధానాన్ని అవలంబించింది, ఇక్కడ మొత్తం 17 SDGలు 9 థీమ్‌లుగా తిరిగి సమూహం చేయబడ్డాయి. ఈ థీమ్‌లలో ప్రతి ఒక్కటి ఒకటి కంటే ఎక్కువ SDGలను కవర్ చేస్తుంది, వీటిని సాధించడం వివిధ మంత్రిత్వ శాఖలు వారి పథకాలు మరియు ప్రోగ్రామ్‌ల ద్వారా సమిష్టి చర్యపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

పంచాయతీల సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడానికి మరియు అట్టడుగు స్థాయిలోని SDGలను సాధించడానికి అన్ని వనరులతో వాటిని సమకూర్చడానికి మంత్రిత్వ శాఖ ద్వారా నిరంతర మరియు సమిష్టి చర్యలు ఇంకా కొత్త చర్యలు తీసుకోబడ్డాయి.

పునరుద్ధరించబడిన రాష్ట్రీయ గ్రామ స్వరాజ్ అభియాన్ (RGSA) పథకం దృష్టి కేంద్ర మంత్రిత్వ శాఖల సమిష్టి ఇంకా 'హోల్ ఆఫ్ గవర్నమెంట్' మరియు 'హోల్ ఆఫ్ సొసైటీ' విధానంతో స్టేట్ లైన్ విభాగాలు మరియు ఇతర వాటాదారులు సహకార ప్రయత్నాల గుండా నేపథ్య విధానాన్ని అవలంబించడం ద్వారా అట్టడుగు స్థాయిలోని SDG వాస్తవికతపై ప్రత్యేక దృష్టి సారించి, స్థానిక స్వపరిపాలన యొక్క శక్తివంతమైన కేంద్రాలుగా పంచాయతీ రాజ్ సంస్థలను పునర్నిర్మించడంపై ఉంది.

అట్టడుగు స్థాయి వాటాదారుల దృష్టిని ఆకర్షించడానికి కేంద్ర మంత్రిత్వ శాఖలు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, UN ఏజెన్సీలు, విద్యా సంస్థలు, CSOలు మరియు ఇతరులతో కలిసి పని చేసే SDGల స్థానికీకరణ ప్రక్రియను ముందుకు తీసుకెళ్లడానికి వరుస జోక్యాలు జరుగుతున్నాయి.

గ్రామోదయ్ సంకల్ప్‌లో ఈ సంచికలో, LSDGలపై MoPR నిర్వహించిన ఈవెంట్‌ల సమాచారంతో పాటుie వాటాదారులందరికీ అవగాహన కల్పించడానికి స్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాల స్థానికీకరణపై సమాచార మరియు సంక్షిప్త కథనాలు చేర్చబడ్డాయి.

LSDGల గురించి తెలుసుకోవడానికి మరియు గ్రామ స్థాయిలో LSDGల లక్ష్యాలను చేరుకోవడానికి పంచాయతీ ప్రతినిధులు, కార్యదర్శులు మరియు గ్రామీణ ప్రజానీకానికి ఈ సమస్య సహాయకరంగా ఉంటుందని నేను ఆశిస్తున్నాను.

(సునీల్ కుమార్)

Tel.: 011-23389008, 23074309 • Fax: 011-23389028 • E-mail: secy-mopr@nic.in

SDGలు: ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఆలోచించి స్థానికంగా వ్యవహరించండి

* వీక్షణలు శ్రీ S.M.విజయానంద్
* డాక్టర్ ఆర్. రమేష్ రాసిన లెక్చర్ నోట్

సస్టైనబుల్ డెవలప్‌మెంట్ గోల్స్ (SDGలు) అనేవి చాలా ప్రతిష్ఠాత్మకమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాలు, ఇవి మానవ-జాతి తనకు తానుగా సెట్ చేసుకుంటాయి. ఇది మొత్తం మానవాళిని చుట్టేస్తుంది. 17 లక్ష్యాలు ఉన్నాయి. అవి క్రాస్ సెక్టోరల్. అవి ఒకదానితో ఒకటి అనుసంధానిమై ఉన్నాయి ఇంకా అవి 'ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఆలోచించి స్థానికంగా వ్యవహరించండి' అనే తత్వశాస్త్రంతో ఉంటాయి. ఇది అంతర్జాతీయంగా నిర్ణయించబడినప్పటికీ మరియు భారతదేశంచే ఆమోదించబడినప్పటికీ, తప్పనిసరిగా ఈ చర్య గ్రామపంచాయతీ స్థాయిలో అత్యాధునికతను మొదలు పెట్టాలి. ఇప్పుడు మాకు స్పష్టమైన లక్ష్యాలు నిర్దేశించారు. లక్ష్యాలు నిర్దేశించారు. ప్రాథమికంగా జాతీయ లక్ష్యాలు ఉంటాయి, ఆపై రాష్ట్రాలకు తగ్గిస్తారు, ఆపై సమగ్ర పనితీరు కూడా నిర్దేశిస్తారు. ఇది ఒక ప్రక్రియ, కానీ గ్రామ పంచాయతీ ప్రారంభమైనప్పుడు మనం ఇలాంటి వాటిని చూడవలసిన అవసరం లేదు. విభిన్న లక్ష్యాలకు సంబంధించి మనం ఏమి చేయగలమో దానిపై దృష్టి పెడదాం.

స్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాల ప్రత్యేకతలలో చాలా ఉన్నాయి, మనం వాటిని పిలవాలి. (1) అవి సార్వత్రికమైనవి. ఎవరూ వెనుకబడి ఉండకూడదు. కాబట్టి ఇది మన జాతీయ అంత్యోదయ తత్వానికి అనుగుణంగా చివరి వ్యక్తికి చేరే మొత్తం కవరేజీ, ఇది పేదవారిని మరియు అత్యంత దూరంగా ఉన్న వ్యక్తిని చేరుకోవడానికి గాంధేయ విధానం. (2) అభివృద్ధి గురించి చర్చించేటప్పుడు సాధారణంగా మనం మాట్లాడని, శాంతి విలువలపై ప్రత్యేక దృష్టి ఉంటుంది. అప్పుడు సంస్థలపై దృష్టి ఉంది - ఇంకా గ్రామ పంచాయతీ సాధారణంగా భారతీయ సందర్భంలో మనం సూచించగల సంస్థ. (3) పాలనపై దృష్టి ఉంది. "నా కలల స్వరాజ్యం పేదవాడి స్వరాజ్యం" అని గాంధీజీ చెప్పినట్లు సుపరిపాలన. పూర్ణ స్వరాజ్ అని పిలిచారు. ఇప్పుడు మనల్ని మనం పాలించడం / పరిపాలించడం నేర్చుకోవాలి. అవినీతి రహిత పాలన గురించి ఆయన చెప్పారు. కాబట్టి SDGలు చాలా విస్తృతమైన లక్ష్యాలు.

మనం ఇప్పుడు ఎక్కడ మొదలుపెట్టాలి? మేము గ్రామ పంచాయతీ స్థాయిలో మొదలుపెడతాము. వ్రాతపూర్వక సూచనల కోసం వేచి ఉండకండి. మేము మొదలు పెట్టాము. మేము సాధించడానికి మరో ఎనిమిది సంవత్సరాలు ఉన్నందువలన మదలు పెట్టడం చాలా ముఖ్యం. కానీ ఊపందుకోవడానికి కొంత సమయం పడుతుంది. మనం ఎలా మొదలుపెట్టాలి? పంచాయతీల సాధ్యమైన విధులను వివరించే రాజ్యాంగ షెడ్యూల్ మా దగ్గర ఉంది. ముందుగా అన్ని SDGలను వాటిపై మ్యాప్ చేద్దాం. అప్పుడు చాలా సాధారణ అంశాలు ఉన్నాయని మీరు కనుగొంటారు. తదుపరి విషయానికి రండి. వాటిని సంబంధిత రాష్ట్ర చట్టాల ప్రకారం పంచాయతీలకు అందించిన విధులపై మ్యాప్ చేయండి. అప్పుడు అది బాగా ప్రసిద్ధి చెందింది మరియు బాగా ఆమోదించబడుతుంది. ఈ విధులు ఎక్కువగా చట్టాలలో ఉన్నాయి, కానీ తరచుగా అమలు చేయబడవు. కాబట్టి పంచాయతీల విధులు ఏమిటో ఇప్పుడు తెలుసుకుందాం? వారు సరిగ్గా ఏమి చేస్తున్నారు? ఇంకా వాటికి SDGలను మ్యాప్ చేయండి. కాబట్టి మీరు సాధారణ ప్రాంతాలను కనుగొంటారు. అదే మనం దృష్టి పెట్టాల్సిన ప్రాంతం.

ఇప్పుడు మన దేశంలో చాలావరకు హక్కులపై ఆధారపడిన చట్టాలున్నాయి. హక్కులపై ఆధారపడిన చట్టాలలో భారతదేశం అగ్రగామి. మాకు సమాచార హక్కు, పని చేసే హక్కు, విద్యా హక్కు, ఆహార హక్కు మరియు ఇటీవల మేము వికలాంగులకు హక్కులు మొదలైనవాటిని జోడించాము. ఈ హక్కులపై ఆధారపడిన చట్టాలపై అన్ని SDGలను మ్యాప్ చేయండి. పంచాయతీలు వాటి అమలులో ఇంకా ముఖ్యంగా SDG సూచికలపై పురోగతిని పర్యవేక్షించడంలో చాలా ముఖ్యమైన పాత్రను కలిగి ఉన్నాయి. ఇటువంటి మ్యాపింగ్ కూడా చాలా క్లిష్టమైనది.

రాష్ట్రాలవారీగా పంచాయతీలు అనేక పథకాలను అమలు చేస్తున్నాయి. వారి పథకాలపై SDGలను మ్యాప్ చేయండి. మళ్ళీ, మేము 15వ ఆర్థిక సంఘం గ్రాంట్లను వినియోగించి గ్రామ పంచాయతీ అభివృద్ధి ప్రణాళికల (GPDP) కింద చాలా కార్యక్రమాలను తీసుకున్నాము. వాటికి SDGలను మ్యాప్ చేయండి. మీరు దీన్ని చేసిన తర్వాత, 'గవర్నెన్స్' లేదా 'ఇ-గవర్నెన్స్' అనే సామాన్య విషయం ఉంది. మంచి గవర్నెన్స్‌లో సామాజిక తనిఖీ, జవాబుదారీతనం, పారదర్శకత మొదలైన అంశాలు ఉన్నాయి. వాటిపై SDGలను మ్యాప్ చేయండి. మీరు ఈ మ్యాపింగ్ చేసిన తర్వాత, రాష్ట్ర పంచాయతీలు SDGల కోసం ఏమి చేయగలవో ఆటోమేటిక్‌గా మీకు అందుతాయి. మీరు ఏమి చేయగలరో నిర్ణయించడానికి ఇది మొదటి దశ.

ఇంటర్మీడియట్ మరియు జిల్లా స్థాయిలలోని పంచాయతీలు కూడా ఇటువంటి మ్యాపింగ్ చేయవచ్చును. అయితే ముందుగా గ్రామ పంచాయతీల బలాబలాలపై దృష్టి పెట్టాలని నేను గట్టిగా సూచిస్తున్నాను. గ్రామ పంచాయతీల బలాలు ఏమిటి? ప్రజలతో ముఖాముఖిగా ఉండడమే అతిపెద్ద బలం. వారికి సమస్యలు తెలుసు. సామాజిక-ఆర్థిక ప్రాధాన్యత ప్రాతిపదికన హాజరు కావాల్సిన సమూహాలు వారికి తెలుసు. కనుక, ఈ లక్ష్యాల నిజమైన సాధన కోసం వారు మాకు ప్రిస్క్రిప్షన్‌ను అందజేయగలరు. మీకు భాగస్వామ్యం

మరియు సామూహిక స్థానిక చర్యలు అవసరం. గ్రామ పంచాయతీల ద్వారా దీన్ని ఉత్తమంగా చేయవచ్చును. ముఖ్యంగా చేరుకోనివారిని చేరుకోవడం గ్రామ పంచాయతీలు చాలా బాగా చేయగలిగిన విషయం.

1 మాజీ కార్యదర్శి, భారత ప్రభుత్వం
2 అసోసియేట్ ప్రొఫెసర్, నేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ రూరల్ డెవలప్‌మెంట్ అండ్ పంచాయతీ రాజ్ **(NIRDPR)**, హైదరాబాద్.

లక్ష్యాలు సాధించే స్థాయిలలో ఒకే స్థాయిలో ఉండవు. వారు దేశంలో లేదా ప్రపంచంలోని ప్రతిచోటా ఒకే స్థాయిలో ఉండరు. జిల్లాలో కూడా భారీ వైవిధ్యాలు గమనించవచ్చును. గ్రామ పంచాయతీలు మాత్రమే ఆ స్థాయిలో అభివృద్ధి చెందుతాయి. ఆ తర్వాత పారిశుధ్యం, సహజ వనరుల నిర్వహణ (NRM) వంటి కొన్ని విషయాలలో పేద గ్రామపంచాయతీలను చేరుకోవడం వలన ఖచ్చితమైన ప్రయోజనాలు ఉన్నాయి. అప్పుడు గ్రామ పంచాయతీల సభ్యుల సంఖ్య 30 లక్షలు లేదా 3 మిలియన్లు, అందులో దాదాపు 13 లక్షల నుండి 14 లక్షల మంది మహిళలు ఉన్నారు మరియు వారు SDGల కోసం ఫ్రంట్‌లైన్ వాలంటీర్లు లేదా ఫ్రంట్‌లైన్ యాక్షన్ వాలంటీర్లుగా ఉంటారు.

సాధారణంగా ఈ SDGలలో చాలావరకు మిలీనియం డెవలప్‌మెంట్ గోల్స్ (MDGలు) నుండి వేరేగా ఉంటాయి. గ్రామ పంచాయతీలు మెరుగ్గా చేయగల సామాజిక రాజధాని నిర్మాణానికి SDGలు మృదువైన అంశాలను కోరుతున్నాయి. ఈ అనేక లక్ష్యాలను సాధించడంలో పొడిగింపు చాలా ముఖ్యం. సామాజిక రంగానికి సంబంధించి ఎక్కడైనా గ్రామ పంచాయతీలకు ప్రత్యేక ప్రయోజనం గలదు. చర్య ఉద్భవించడానికి సమర్థవంతమైన డిమాండ్‌ను సృష్టించడం అవసరం. ఈ డిమాండ్ సృష్టిని గ్రామ పంచాయతీల ద్వారా దిగువ నుండి ఉత్తమంగా చేయవచ్చును.

చారిత్రాత్మకంగా మరియు ఆచరణాత్మకంగా గ్రామ పంచాయతీలు డిపార్ట్‌మెంట్ లోసుగులు కొల్లగొట్టడంలో మెరుగ్గా ఉన్నాయి. ఉన్నత స్థాయిలో మనకు అధిక డిపార్ట్‌మెంటలిజం ఉంది ఇంకా మేము కంపార్ట్‌మెంట్లలో ఆలోచిస్తాము. గ్రామ పంచాయతీలు సాధారణంగా ఏ సమస్యనైనా మొత్తంగా ఆలోచించి పరిష్కారం చూపుతాయి. SDGలు విలక్షణమైనవి, ఇక్కడ ఇది క్రాస్ సెక్టోరల్ మరియు డిపార్ట్‌మెంట్‌కు మించిన పరిష్కారం అవసరం.

క్రాస్ సెక్టోరల్ సమస్యలకు పరిష్కారాలను కనుగొనడంలో గ్రామ పంచాయతీలు చాలా కీలకమైనవి. మీరు ప్రత్యేక సమూహాలు, ప్రత్యేక స్థలాలు మరియు ప్రత్యేక ప్రాంతాలపై దృష్టి పెట్టడం వంటి ప్రత్యేక భౌగోళిక పరంగా ఇది ఆలోచిస్తుంది. ఆ విధంగా, గ్రామ పంచాయతీలు లేదా గ్రామ పంచాయతీల సమూహాలు పరిష్కారం కోసం వస్తాయి. గ్రామ పంచాయతీలకు స్థానిక అవసరాలు మరియు స్థానిక ప్రాధాన్యతలు చాలా ముఖ్యమైనవి. గ్రామ పంచాయతీల పిలుపులను పెంపొందించడానికి, అత్యుత్తమ ప్రదర్శనకారులను గుర్తించడానికి మరియు అభ్యాస పాఠశాలలను ప్రోత్సహించడానికి మంచి స్థానంలో ఉన్నాయి.

అమలును మొదలుపెట్టే ముందు, లక్ష్యాలలో సంగ్రహించబడిన కొన్ని క్లిష్టమైన అభివృద్ధి భావనలను అర్థం చేసుకోవాలి. మీరు వాటిని సరైన కోణంలో అర్థం చేసుకుంటే, ప్రోగ్రామ్‌లు లేదా యాక్షన్ పాయింట్‌ను తీసుకోవడం సులువవుతుంది. ఉదాహరణకు, 'స్థానిక సందర్భంలో పేదరికం అంటే ఏమిటి' ఇది ప్రతి వయస్సులోని ప్రతి ఒక్కరిని ప్రభావితం చేస్తుంది, ప్రతి ప్రాంతం మీరు కనుగొనగలిగేది. పోషకాహార లోపం ఏమిటి?
పోషకాహార లోపం అంటే ఏమిటి? ఇంకా స్థానిక సందర్భంలో వాతావరణ మార్పు అంటే ఏమిటి? 'లింగం' సమస్య ఏమిటి? ఇంకా స్థానిక సందర్భంలో జన్యు-వైవిధ్యం లేదా సంప్రదాయాల పరిజ్ఞానం అంటే ఏమిటి? సమానమైన నాణ్యమైన విద్య అంటే ఏమిటి?

SDGలు ఇవన్నీ ప్రస్తావించాయి. సహజ వనరుల నిర్వహణ అంటే ఏమిటి? సమ్మిళిత వృద్ధి అంటే ఏమిటి? ఒక గ్రామ పంచాయతీ వీటిని ఇంకా 'మర్యాదపూర్వకమైన పని' మరియు 'కార్మిక హక్కులు' అంటే ఏమిటి అనేటువంటి ఇతర భావనలను అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తోంది. ఫైనాన్షియల్ ఇన్క్లూజన్ అంటే ఏమిటి; ఇంకా శాంతి లేదా అహింస స్థానిక అభివృద్ధికి ఏమి చేస్తుంది? ఈ భావనలు అంతర్గతంగా ఉండాలి మరియు గ్రామ పంచాయతీలలో వాటిని మరింత మెరుగ్గా అంతర్గతీకరించవచ్చును.
ఇప్పుడు మనం కొన్ని లక్ష్యాలను తీసుకుని గ్రామ పంచాయతీలు ఏమి చేయగలవో చూద్దాం?

మొదటి లక్ష్యం పేదరికం. MGNREGS అనేది గ్రామ పంచాయతీకి సంబంధించిన అంశం మరియు మీరు చాలా చేయవచ్చును. లక్ష్యం-2 ఆకలికి సంబంధించినది, ఇది ఆకలిని తగ్గించడం, ఆహార భద్రత పోషణను మెరుగుపరచడం ఇంకా స్థిరమైన వ్యవసాయం చేయడం. ఇక్కడ మళ్ళీ MGNREGS చాలా వినియోగపడుతుంది. లక్ష్యం-3 ఆరోగ్యకరమైన జీవితం గురించి ఉంది. ఆసుపత్రులు గ్రామ పంచాయతీల పరిధిలో ఉండకపోవచ్చు కానీ గ్రామ పంచాయతీలు ఆసుపత్రులకు లేదా ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు ఇంకా ప్రజలకు సేవలను అందించడానికి చివరి మైలు కనెక్టివిటీని తీసుకురాగలవు. కాబట్టి ఇక్కడ మళ్లీ వారికి భారీ సహకారం ఉంది. విద్య, ప్రాప్యతను నిర్ధారించడం, నాణ్యతను నిర్ధారించడం, ఎవరూ వెనుకబడిపోకుండా ఉండేలా చూసుకోవడం వంటి లక్ష్యం-4లో అదే విషయం మంచిది. అందరికీ సమానంగా నాణ్యమైన విద్యను అందించడం గ్రామ పంచాయతీలు చేయగలిగిన పని.

లక్ష్యం-5 అనేది లింగ సమానత్వం గురించి ఉంది. పేదల స్వయం సహాయక సంఘాలతో గ్రామ పంచాయతీలు పని చేయవచ్చును. గ్రామ పంచాయతీల్లో దాదాపు 45% మంది మహిళలు ఉన్నారు. వారు మార్గదర్శక స్వచ్ఛంద సేవకులు కావచ్చును.

లక్ష్యం-6 అనేది పూర్తిగా గ్రామ పంచాయతీ సబ్జెక్ట్ అంటే అందరికీ నీరు మరియు పారిశుధ్యం. గ్రామ పంచాయతీ అభివృద్ధి ప్రణాళికను వినియోగించడం, జల్ జీవన్ మిషన్ మరియు 15వ ఆర్థిక సంఘం గ్రాంట్లు ఇంకా MGNREGS నిధులను వినియోగించడం ద్వారా గ్రామ పంచాయతీలు అందరికీ నీరు మరియు పారిశుధ్యాన్ని నిర్ధారించగలవు ఇంకా నీరు మరియు పారిశుధ్య సమస్యలను సంతృప్త స్థాయికి పరిష్కరించగలవు. 'ఎవరూ వెనుకబడి ఉండకూడదు' అనే SDG సూత్రం ఇక్కడ బాగా వర్తిస్తుంది.

లక్ష్యం-7 అనేది శక్తికి సంబంధించినది. వీధి లైట్లు మరియు వంట గ్యాస్ కంటే శక్తి చాలా ఎక్కువ. బయో-గ్యాస్‌ను విస్తృతంగా వినియోగించేందుకు సాధ్యాసాధ్యాలు మనం తీవ్రంగా పరిగణించాల్సిన ఒక రంగం. అందుకు ప్రభుత్వ సహకారం చాలానే ఉంది. సాంప్రదాయేతర ఇంధనం అనేది గ్రామ పంచాయతీలు చాలా సౌకర్యవంతంగా నిర్వహించగల అంశం. లక్ష్యం-8 అనేది వృద్ధికి సంబంధించినది. గ్రామ పంచాయతీలు ఇక్కడ కొంత సహకారం అందించవచ్చును, అయినప్పటికీ గ్రామ పంచాయతీ స్థాయిలో మంచి పనులు, ఉపాధి కల్పన మరియు మైక్రో ఎంటర్‌ప్రైజ్ ప్రమోషన్ మొదలైనవి చేపట్టవచ్చును. దీని కొరకు మేము స్థానిక చర్యల ద్వారా MGNREGS మరియు NABARD, KVIC, SIDBI మొదలైన ఇతర కార్యక్రమాలను తీసుకురావచ్చును. MGNREGSలోని యువతను DDU-GKY ద్వారా నైపుణ్యం పెంచుకునే దిశగా కదిలించాలి.

సమాజంలోని వివిధ వర్గాలకు బోలెడంత పనిని ఇక్కడ ఉత్పత్తి చేయవచ్చును.

లక్ష్యం-10 అనేది అసమానతలను తగ్గించండి. భారతదేశం వంటి దేశంలో అసమానత అనేది చాలా ప్రమాదకరమైన పేదరికం. అసమానతలను తగ్గించడం స్థూల విధానాల ద్వారా కాగలదు కానీ వారికి సౌకర్యం కల్పించడానికి, వారిని ప్రధాన స్రవంతిలోకి తీసుకురావడానికి, అభివృద్ధి ప్రక్రియలోకి తీసుకుర్రావడానికి వారు ఎవరిని విడిచిపెట్టారు, ఇది గ్రామ పంచాయతీలు సులభంగా చేయగల పని.
లక్ష్యం-12 అనేది స్థిరమైన వినియోగం మరియు ఉత్పత్తికి సంబంధించినది. ఇది ప్రవర్తనా మార్పు మరియు ఈ గ్రామ పంచాయతీలు ప్రజలతో నిరంతర నిమగ్నం మరియు వారితో కలిసి పనిచేయడం ద్వారా సాధించవచ్చును. పంచాయతీలు, హరిత అభివృద్ధి ఉద్యమాల సహాయంతో, స్థిరమైన ఉత్పత్తి పద్ధతులను ప్రోత్సహించవచ్చును.

లక్ష్యం-16 అనేది శాంతియుత మరియు సమ్మిళిత సమాజం గురించి ఉంది. మీరు పేద పురుషుడు/స్త్రీలతో సహా అందరినీ చేర్చుకునే విధానం నుండి గ్రామసభలో శాంతి ప్రారంభమవుతుంది. లక్షలాది మంది ఆకలితో అలమటిస్తున్న, శ్రమిస్తున్నవారి గురించి గాంధీజీ ఇలా చెప్పారు- వారందరినీ శాంతి మరియు కలుపుగోలుతనం అనే గ్రామసభలోకి తీసుకురావాలి. చివరి లక్ష్యం **(లక్ష్యం 17)** అమలును బలోపేతం చేయడం. గ్రామ పంచాయతీలు **SDG**ల సాకారమైన అమలు కోసం సామర్థ్యాన్ని మరియు బలోపేతం చేయాలి. గ్రామ పంచాయతీ స్థాయిలో ఊపందుకోవాలి. యువ నిపుణులు సంఘాలతో సన్నిహితంగా పని చేసి పంచాయతీలకు మార్గనిర్దేశం చేయాలి. ఇది తప్పనిసరిగా అధిక భాగస్వామ్యంతో ఉండాలి. పంచాయతీరాజ్ సంస్థాగత నిర్మాణంపై పయనిద్దాం. మేము **SDG**ల కోసం ప్రత్యేక ప్రణాళికా వ్యవస్థను రూపొందించవద్దు. ప్రపంచ ప్రభావం కోసం స్థానికంగా పనిచేయడానికి పంచాయతీలు ఉత్తమ వాహనాలు కావచ్చును.

ఇప్పుడు భారత ప్రభుత్వం పేదరికం లేని పంచాయతీల కోసం ప్రణాళికను చేపట్టాలనుకుంటోంది. కాబట్టి మనం అన్ని కార్యకలాపాలను ఏకతాటిపైకి తీసుకొస్తాము. గ్రామ పంచాయతీ అభివృద్ధి ప్రణాళిక (GPDP) కోసం పీపుల్స్ ప్లాన్ క్యాంపెయిన్‌ల ద్వారా సృష్టించబడిన ఊపును వినియోగించడం ద్వారా లేబర్ బడ్జెట్ కోసం ప్రణాళిక, SDGల కోసం ప్రణాళిక మరియు పేదరికం లేని పంచాయతీల కోసం ప్రణాళిక. ముందుకు సాగుదాం. ఉద్దేశ్యాలను అర్థం చేసుకోవడంలో ప్రాధాన్యత ఉండాలి. SDGల క్రమబద్ధమైన మ్యాపింగ్ ద్వారా వాటిని భూమిపై ఎలా నిర్వహించాలో అనేది మేము ఈ కథనంలో వివరించాము. మీరు సమస్యను అర్థం చేసుకున్న తర్వాత మీరు వాటిని బాగా పరిష్కరించవచ్చును మరియు విషయాలు స్వయంచాలకంగా సరిపోతాయి. ఈ ప్రయోజనం కోసం మేము NIRD మరియు PR, SIRD మరియు PRలు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, జిల్లా పరిపాలనలు మరియు కొన్ని పంచాయతీ స్థాయి 'స్కూల్స్ ఆఫ్ ప్రాక్టీస్' మరియు 'బీకాన్ లీడర్‌ల' వంటి శిక్షణా సంస్థలను పూర్తిగా వినియోగించుకోవాలి. స్థానిక చర్యలకు వాతావరణం అనుకూలంగా ఉంటుంది. ప్రజల ప్రణాళిక ప్రచారాల ద్వారా ప్రారంభిద్దాం మరియు మేము వెళుతున్న కొద్దీ తీవ్రతరం చేస్తాము.

****

భారతదేశం నుండి ఆమె గ్రామాలకు - స్థానిక స్వయం పరిపాలనతో SDGల స్థానికీకరణ

*జయశ్రీ రఘునందన్

"ప్రజలమైన మనం" అనేది ఐక్యరాజ్యసమితి వారి చార్టర్ యొక్క ప్రసిద్ధ ప్రారంభ పదాలు. ఈ రోజు 2030కి వెళ్లేందుకు "ప్రజలమైన మనం" అడుగులు వేస్తోంది. ట్రాన్స్‌ఫార్మింగ్ అవర్ వరల్డ్: ది 2030 ఎజెండా ఫర్ సస్టైనబుల్ డెవలప్‌మెంట్ - UN జనరల్ అసెంబ్లీ సెప్టెంబర్ 2015లో ఆమోదించబడింది,A/ RES/70/1
"భారతదేశ ప్రజలమైన మనం మనకే ఇచ్చుకుంటాము", భారత రాజ్యాంగ పీఠికలోని ప్రతిధ్వనించే మాటలు.
సస్టైనబుల్ డెవలప్‌మెంట్ గోల్స్ (SDGలు), సార్వత్రిక లక్ష్యాలు మరియు టార్గెట్‌లు. అవి ఏకీకృతం, విడదీయరానివి మరియు స్థిరమైన అభివృద్ధి యొక్క మూడు కోణాలను సమతుల్యం చేస్తాయి-ఆర్థిక, సామాజిక మరియు పర్యావరణం. 169 ప్రపంచ లక్ష్యాలతో 17 SDGల ప్రయాణం, సెప్టెంబర్ 2015 లో 193 దేశాలు కట్టుబడి ఉన్నాయి ఇంకా ఇది జనవరి 1, 2016 నుండి అమలులోకి వచ్చింది.
2015-2016 సంవత్సరం కూడా భారతదేశంలోని గ్రామ పంచాయతీలలో గ్రామ పంచాయతీ అభివృద్ధి ప్రణాళిక (GPDP) ద్వారా అభివృద్ధి ప్రణాళిక ప్రక్రియను ప్రవేశపెట్టిన సంవత్సరం. నిధుల పంపిణీలో కూడా ఇది ఒక మైలురాయి. XIVవ ఆర్థిక సంఘం (2015-2020) కింద గ్రామీణ స్థానిక సంస్థలకు 200,292.20 కోట్లు

SDG ఇండియా ఇండెక్స్
NITI ఆయోగ్ అనేది 2018లో మొదటి SDG ఇండియా ఇండెక్స్ (SDGII) బేస్‌లైన్ నివేదికను విడుదల చేసింది. ఇది జాతీయ ప్రాధాన్యతల ఆధారంగా 13 లక్ష్యాలను కవర్ చేసే 39 గ్లోబల్ టార్గెట్‌ల నుండి ప్రవహించే నేషనల్ ఇండికేటర్ ఫ్రేమ్‌వర్క్ (NIF) యొక్క 306 సూచికలలో 62 ప్రాధాన్యత సూచికలను కలిగి ఉంది. భారతదేశం కోసం మిశ్రమ స్కోరు 57. రాష్ట్రాల స్కోర్‌ల పరిధి (కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలతో సహా) 42 నుండి 69. కేరళ మరియు హిమాచల్ ప్రదేశ్ 68 వద్ద ఉన్నాయి. చండీగఢ్ 69 వద్ద ఉంది. స్కోర్‌లలో దిగువ ముగింపులో ఉత్తర్ ప్రదేశ్ (42), బీహార్ (48) మరియు అస్సాం (49).

2019లో SDGII 2.0 NIF నుండి 100 సూచికలతో 16 లక్ష్యాలు, 54 జాతీయ టార్గెట్‌లను కవర్ చేసింది. రాష్ట్రాల స్థానాలు, స్కోర్‌లు మరియు SDG వారీగా, టార్గెట్ మరియు సూచికల వారీగా స్థానాలు తీసుకురాబడ్డాయి. మార్చి 2021లో చివరి SDGII 3.0, 16 లక్ష్యాలు, 70 టార్గెట్‌లు మరియు 115 జాతీయ సూచికలను కలిగి ఉంది, ఇది భారతదేశం కోసం మిశ్రమ స్కోరు 66కి చేరుకుంది, స్కోరు పరిధి 52 నుండి 75, కేరళ 75, తమిళనాడు మరియు హిమాచల్ ప్రదేశ్‌లలో అగ్రస్థానంలో 74 వద్ద కొనసాగుతోంది, మిజోరాం 68కి చేరుకుంది మరియు 2018 నుండి ఉత్తరాఖండ్ 72 (రెండూ +12), ఒడిశా (+10) 61 వద్ద ఉన్నాయి. ఉత్తరప్రదేశ్ అత్యల్ప స్కోరు నుండి ఇప్పుడు 60 వద్ద ఉంది మరియు అస్సాం 57కి చేరుకుంది, అయితే బీహార్ అత్యల్ప స్థానంలో 52 వద్ద కొనసాగుతోంది. టార్గెట్‌ల జోడింపు మరియు సూచికల మార్పు యాపిల్‌లను నారింజతో పోల్చడం అనే వాదన అన్ని రాష్ట్రాలు ఆపిల్ మరియు నారింజల సూచికల ఒకే బుట్ట నుండి పని చేస్తున్న సందర్భంలో చూడవలసి ఉంటుంది ఇంకా ఇది ముఖ్యమైన ఔచిత్యం మరియు లక్ష్యాలు, టార్గెట్‌లు మరియు సూచికలకు వ్యతిరేకంగా పురోగతిని చూడాలని రాష్ట్రాలకు పిలుపునిచ్చే తీవ్రమైన స్థానం.
SDGలు, టార్గెట్‌లు మరియు సూచికల యొక్క వాస్తవ గణాంకాలు ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత మరియు చర్య కొరకు శ్రద్ధ వహించాలి. ఈ గణాంకాలు SDG 7 (స్థోమత మరియు స్వచ్ఛమైన శక్తి) (+22), SDG 11 (సుస్థిర నగరాలు మరియు సంఘాలు) (+26), SDG 12 (బాధ్యతాయుతమైన వినియోగం మరియు ఉత్పత్తి) (+19)లో భారీ పెరుగుదలను చూపుతున్నాయి, అయితే క్షీణతలు ఉన్నాయి SDG 6 (నీరు మరియు పారిశుధ్యం (-5), SDG 13 (వాతావరణ చర్య) (-6), SDG 9 (పరిశ్రమ, ఆవిష్కరణ మరియు మౌలిక సదుపాయాలు) (-10). లక్ష్యాలు స్పష్టంగా ఉన్నాయని చూపుతూ రాష్ట్రాల వారీగా మరియు సూచికల వారీగా వివరాలు అందుబాటులో ఉన్నాయి. శ్రద్ధ అవసరమయ్యే సూచికలు మరియు రాష్ట్రాలు అవి ఎక్కడ ఉన్నాయో చూడాలి.

రాష్ట్రం మరియు జిల్లా
NIF నుండి, స్టేట్ ఇండికేటర్ ఫ్రేమ్‌వర్క్‌ను కూడా చూడాల్సిన అవసరం ఉంది, ఇది NIF నుండి మాత్రమే కాకుండా, వ్యక్తిగత రాష్ట్రాలకు సంబంధించినవాటికి సంబంధించినది. సూచికల ఎంపిక మరియు దాని వెయిటేజీలు వార్షిక పురోగతి మానిటర్‌లను అందిస్తాయి.
ఇంకా ముఖ్యమైనది ఏమిటంటే ఉప-రాష్ట్ర స్థాయికి వెళ్లడం. నిర్దిష్టంగా కొలవగల సూచికలపై అంతర్-జిల్లా అసమానతలు వివిధ కేంద్ర ప్రాయోజిత పథకాలు మరియు రాష్ట్ర ప్రాయోజిత పథకాల కింద రాష్ట్రంచే కేంద్రీకృత పెట్టుబడిని ప్రారంభిస్తాయి. చాలా రాష్ట్రాలు తమ డిస్ట్రిక్ట్ ఇండికేటర్ ఫ్రేమ్‌వర్క్ (DIF)ని సిద్ధం చేశాయి.

గుర్తించబడిన 113 వెనుకబడిన జిల్లాలపై దృష్టి సారించే నీతి ఆయోగ్ వారి ఆకాంక్షాత్మక జిల్లాల కార్యక్రమం (ADP) ద్వారా DIF ఎంత సమర్థవంతంగా వినియోగించబడుతుందో అంచనా వేయవచ్చును. 49 సూచికలలో మెరుగుదల పరిధి 2 సంవత్సరాలలో 50% వరకు ఉంది. ఒడిశాలోని రాయగడ్ వంటి మారుమూల ఉన్న కష్టతరమైన జిల్లాలు సెప్టెంబర్ 2018లో 112వ స్థానంలో ఉన్నాయి ఇంకా అక్టోబర్ 2020లో 5కి మారాయి; నవంబర్ 2018లో 105వ స్థానంలో ఉన్న UP లోని ఫతేపూర్ మే 2019లో 2వ స్థానానికి చేరుకుంది (డెల్టా ర్యాంకింగ్స్). నిస్సందేహంగా, దీంట్లో ఇంకా ఇతర జిల్లాలలో

* మాజీ, అదనపు ప్రధాన కార్యదర్శి, తమిళనాడు ప్రభుత్వం.

ఇటువంటి వేగంతో మెరుగుదలలు కార్యక్రమం వెనుక ఉన్న తత్వశాస్త్ర ప్రభావం, కొలవగల సూచికలు, పోలిక మరియు కేంద్రీకృత చర్యతో సన్నిహిత పర్యవేక్షణకు కారణమని చెప్పవచ్చును. ADP ఆరోగ్యం, పోషకాహారం, విద్య, వ్యవసాయం, నీటి వనరులు, ఆర్థిక చేరికలు, నైపుణ్యాభివృద్ధి మరియు ప్రాథమిక మౌలిక సదుపాయాలను చూస్తుంది. ఈ రంగాలు సుస్థిర అభివృద్ధి లక్ష్యాల పరిధిలోకి వస్తాయి.

ఉప జిల్లా

SDGలను సాధించే ప్రక్రియలో ప్రభుత్వ స్థాయిలు కవర్ చేయబడతాయి. కార్యక్రమాల ప్రణాళిక, అమలు మరియు పర్యవేక్షణలో భారత ప్రభుత్వం మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రత్యక్షంగా పాల్గొంటాయి. కేంద్ర ప్రాయోజిత పథకాలు మరియు రాష్ట్ర ప్రాయోజిత పథకాల కార్యక్రమాలు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో అమలు చేయబడతాయి, డెలివరీ బాధ్యతలో జిల్లాలు కీలకమైన స్థాయిలో ఉంటాయి. ఇంకా ఉప-జిల్లా స్థాయికి, బ్లాక్ మరియు గ్రామ పంచాయతీలకు వెళ్లడం చాలా అవసరం, ఇది నిస్సందేహంగా వివిధ స్థాయిల అభివృద్ధిని చూపుతుంది మరియు వివిధ ప్రాంతాలలో దృష్టిని ఆకర్షించే వివిధ సమస్యలు మరియు వికేంద్రీకృత మరియు లక్ష్య విధానం అవసరం. పదం లేదా తత్వశాస్త్రం లేదా చర్య కొత్తది కాదు.

దీనికి రాష్ట్ర మద్దతుకు ఒక స్పష్టమైన ఉదాహరణ ఏమిటంటే, హాస్యాస్పదంగా, గ్రామాలు మరియు పల్లెలకు నీరు, నాణ్యమైన తాగునీటి అవసరాలను తీర్చడం కంటే JJM కింద 55 lpcd అందించడంలో, ఇంకా నీటి వనరులు, ఈ అత్యంత క్లిష్టమైన మిషన్ కింద నిధులు సమస్య కానప్పటికీ అగ్ర ర్యాంక్ సాధించడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు (మరియు జిల్లా పరిపాలన) దృష్టిని ఆకర్షించాయి.

ఇంకా ముందుకెళితే, తాగునీరు మరియు గృహావసరాలకు మించి నీటి అవసరాలు, వ్యవసాయ అవసరాలు, భూగర్భ జల మట్టాలు, నీటి సేకరణ మొదలైనవాటిని అంచనా వేయడం మరియు వివిధ శాఖల నుండి అందుబాటులో ఉన్న బహుళ పథకాలను వినియోగించడం వంటి వాటి సమగ్ర దృక్పథం ఏ లక్ష్యంతో ప్రణాళిక చేయబడదు. గ్రామ పంచాయతీ అధికారులు అమలు చేసే వివిధ పథకాల కింద సాధించిన విజయాలుగా భిన్నమైన భౌతిక లక్ష్యాలను సాధించడానికి మరియు ప్రాధాన్యతనివ్వడానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

స్థానిక స్వీయ-ప్రభుత్వంతో SDGల స్థానికీకరణ

ప్రతి పంచాయతీకి మరియు అక్కడి ప్రజలకు సంబంధించిన ఈ ప్రపంచ లక్ష్యాల స్థానికీకరణ లేకుండా అందరికీ ప్రపంచ లక్ష్యాల సాధనను ఊహించడం అసాధ్యం. ఎక్కడెక్కడ ఏమివ్వాలో అధికారులు చాలా కాలంగా నిర్ణయించారు ఇంకా అన్ని రంగాలలో అసమానతలు చూస్తున్నాము.

స్థానిక సూచిక ఫ్రేమ్‌వర్క్, గ్రామ పంచాయతీ స్థాయిలో స్థానికంగా సంబంధిత టార్గెట్‌లను సాధించడానికి, బ్లాక్, జిల్లా, రాష్ట్ర మరియు జాతీయ స్థాయిలోని టార్గెట్‌లు మరియు సూచికలలో ప్రతిబింబించే పనితీరును అనుసంధానం చేయడం మరియు సమగ్రపరచడం అనేది తదుపరి ముఖ్యమైన దశ. ఇది SDGల మొత్తం స్పెక్ట్రమ్‌లో వివిధ పంచాయతీలు ఎక్కడ ఉన్నాయో అనే చిత్రాన్ని అందిస్తుంది ఇంకా ప్రణాళిక మరియు జోక్యాలకు బహిరంగ సాక్ష్యాన్ని అందిస్తుంది.

భారత ప్రభుత్వం యొక్క జాతీయ ఆరోగ్య మిషన్ (NHM), జల్ జీవన్ మిషన్ (JJM), స్వచ్ఛ భారత్ మిషన్ (SBM), పోషణ్ అభియాన్ మొదలైన అనేక ప్రధాన పథకాలు గ్రామ స్థాయి ప్రణాళికలు తప్పనిసరిగా ఉండాలని మార్గదర్శకాలలో ప్రత్యేకంగా పేర్కొన్నాయి, గ్రామ సభల ప్రమేయం, డేటాను పంచుకోవడం, పంచాయతీరాజ్ సంస్థల (PRIలు) ఎన్నికైన ప్రతినిధులకు శిక్షణ, ప్రక్రియలో స్థానిక స్వయంపరిపాలనను భాగస్వామ్యం చేయడానికి ప్రయత్నించడం, వాస్తవికత చాలా భిన్నంగా ఉంటుంది. అధికార వికేంద్రీకరణ, మరియు పంచాయతీలు ఎంతవరకు ప్రమేయం గలవు అనేది రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అనుసరించే ప్రక్రియకు వదిలివేయబడుతుంది. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో రాష్ట్రాలు అమలుచేస్తున్న వివిధ మంత్రిత్వ శాఖల బహుళ పథకాల వలన, అలాగే రాష్ట్ర నిర్దిష్ట పథకాల వలన SDGలలో పురోగతి చోటుచేసుకుందనడంలో సందేహం లేదు.

పథకం పనితీరు డేటా, భౌతిక మరియు ఆర్థిక మానిటర్ చేయబడుతుంది. వీటిలో సహేతుకమైన సంఖ్య నీరు, పోషకాహారం, ఆరోగ్యం, విద్య మొదలైనవాటికి అనుసంధానించబడిన NIFలోని సూచికలతో సమానంగా ఉంటుంది. అయితే, భూగర్భ జలాల లభ్యత, పోషకాహార స్థితిని మెరుగుపరచడం, మహిళలు మరియు పిల్లలపై నేరాల నివారణ మరియు సహాయక సేవలు వంటి సమస్యలను పరిష్కరించడం బలహీనుల కోసం, ఎవరినీ వదిలిపెట్టడం (LNOB) మరియు ఏ గ్రామాన్ని వదిలిపెట్టడం వంటి ఫలితాలను సాధించడానికి లక్ష్య విధానాన్ని నిర్ధారిస్తుంది మరియు ఫాలో-అప్, గ్రామం (పల్లె) స్థాయి వరకు SDGల స్థానికీకరణ అవసరం.

"స్థానికీకరణ అనేది దిగువ స్థాయి చర్య ద్వారా SDGల సాధనకు స్థానిక మరియు ఉప-జాతీయ ప్రభుత్వాలు ఎలా మద్దతు ఇస్తాయి అనేదానికి సంబంధించినది... ఇంకా, SDGలను స్థానికీకరించే బాధ్యత ప్రభుత్వపు కార్యనిర్వాహక విభాగానికి మాత్రమే పరిమితం కాకుండా అన్ని స్థాయిలలో ఎన్నికైన ప్రతినిధులచే నాయకత్వం వహిస్తుంది." - SDGలను స్థానికీకరించడం – భారతదేశం 2019 నుండి ప్రారంభ పాఠాలు, NITI ఆయోగ్

ప్రభుత్వ మూడవ శ్రేణి, స్థానిక స్వయంపరిపాలన SDGల స్థానికీకరణకు అత్యంత ముఖ్యమైనది. వారిని రాష్ట్ర మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వాలు సమాన భాగస్వాములుగా గుర్తించాలి.

సుస్థిర అభివృద్ధి లక్ష్యాలను సాధించడం కోసం 5Pలు - ప్రజలు, భాగస్వామ్యం, శ్రేయస్సు, గ్రహం మరియు శాంతిని ఉప-జిల్లా స్థాయిలకు, బ్లాకులకు, ప్రతి గ్రామ పంచాయతీకి తీసుకెళ్లడం 3 అంచెల స్థానిక స్వయంపరిపాలనతో ఉత్తమంగా జరుగుతుంది.

73వ రాజ్యాంగ సవరణ రాజ్యాంగంలో IX భాగాన్ని ప్రవేశపెట్టింది; రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 243G మూడు స్థాయిలలోని పంచాయతీరాజ్ సంస్థలు స్థానిక స్వయంపరిపాలన సంస్థలుగా పనిచేయగలవని నిర్ధారించడానికి ఉంది. PRIల బాధ్యతగా జాబితా చేయబడిన (బదిలీ చేయబడిన) 29 సబ్జెక్టులు, త్రాగునీరు, ఆరోగ్యం మరియు పారిశుధ్యం, నీరు మరియు వాటర్‌షెడ్ నిర్వహణ, పేదరిక నిర్మూలన, స్త్రీలు మరియు శిశు సంక్షేమం, సామాజిక మరియు వ్యవసాయ అడవులు మొదలైనటువంటి SDGలకు నేరుగా అనుసంధానించబడి ఉన్నాయి.

భారతదేశం కోసం SDGలను సాధించడానికి, ఎవరినీ వదిలిపెట్టద్దు, ఏ గ్రామాన్ని వదిలిపెట్టకుండా గ్రామ పంచాయతీకి వెళ్లడం, వారిని పూర్తిగా పాల్గొనడం, భారత ప్రభుత్వం మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు రెండింటినీ ఒక శక్తివంతమైన మిషన్‌గా మార్చడం. ఇది వారి జీవితం, ఇంకా వారు తప్పనిసరిగా చురుకుగా పాల్గొనేవారిగా మరియు నిర్ణయాధికారులుగా ఉండాలి.

COVID అన్ని రంగాలను వెనుకకు నెట్టింది మరియు ప్రపంచవ్యాప్తంగా SDGల పురోగతిని ప్రభావితం చేసింది. మెరుగైన నిర్మాణ ప్రక్రియలో, మేము స్పృహతో, క్రమపద్ధతిలో మరియు వ్యవస్థాత్మకంగా గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో SDGలను స్థానికీకరించాలి, PRIల ప్రమేయంతో, కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ స్థాయి నుండి స్థానిక స్వయంపరిపాలనకు మారడం; 2.56 లక్షల గ్రామ పంచాయతీలు, 6,626 బ్లాక్ పంచాయతీలు, 621 జిల్లా పంచాయతీలలో 31 లక్షల మంది ఎన్నికైన ప్రతినిధులతో (14 లక్షలకు పైగా ప్రతినిధులలో మహిళలు) పంచాయత్ రాజ్ సంస్థలు భారతదేశంలోని అన్ని గ్రామాలలో మార్పును ప్రేరేపించగల భారీ శక్తి. భారతదేశం కోసం SDG లను సాధించడానికి, పంచాయత్ రాజ్ సంస్థలు, స్థానిక స్వయంపరిపాలన కోసం సమాన భాగస్వామ్యంతో భారతదేశం నుండి ఆమె గ్రామాలకు వెళ్లడానికి గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో SDGల స్థానికీకరణ అవసరం.

"సుస్థిర అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడంలో అన్ని స్థాయిల ప్రభుత్వం మరియు శాసన సంస్థల కీలక పాత్రను మేము పునరుద్ఘాటిస్తున్నాము." - UN జనరల్ అసెంబ్లీ సెప్టెంబర్ 2015లో ఆమోదించబడిన UN రిజల్యూషన్ జూలై 2012, 'ది ఫ్యూచర్ వుయ్ వాంట్' నుండి సంగ్రహం
(డేటా మూలం: SDGII నివేదికలు, NITI ఆయోగ్)

****

आज़ादी का अमृत महोत्सव

SDGలను స్థానికీకరించడం అనేది స్థానిక అభివృద్ధిని పునరుద్ధరించడం కోసం: పంచాయతీ కోసం స్థానిక సూచిక ఫ్రేమ్‌వర్క్ (LIF) మరియు డ్యాష్‌బోర్డ్

*సుకన్య KU

అభివృద్ధిని స్థానికీకరించడం అంటే 2030 ఎజెండాను సాధించడంలో ప్రాంతీయ/స్థానిక సందర్భాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవడం, లక్ష్యాలు మరియు టార్గెట్‌లను నిర్దేశించడం నుండి అమలు సాధనాలను నిర్ణయించడం ఇంకా పురోగతిని కొలవడానికి మరియు పర్యవేక్షించడానికి సూచికలను వినియోగించడం. SDGలను సాధించడంలో ఉన్న సవాళ్లను పరిష్కరించడం మరియు SDGలు, రాష్ట్ర విధానాలు, రాష్ట్ర అభివృద్ధి ప్రణాళికలు మరియు స్థానిక ప్రభుత్వ అభివృద్ధి ప్రణాళికల మధ్య మరింత పొందికైన మరియు కలయికను నిర్ధారించడం లక్ష్యం (భారతదేశంలోని కేరళ రాష్ట్రం వార్షిక లేదా ఐదు సంవత్సరాల అభివృద్ధి ప్రణాళికలు మరియు బడ్జెట్‌పై దృష్టి సారించి బలమైన స్థానిక అభివృద్ధి వ్యవస్థను అభివృద్ధి చేసింది). ఇది స్థానిక మరియు ఉప-జాతీయ ప్రభుత్వాలు, జాతీయ ప్రభుత్వాలు, వ్యాపారాలు, కమ్యూనిటీ-ఆధారిత సంస్థలు మరియు ఇతర స్థానిక నటుల కలయిక. SDGలను స్థానికీకరించడం స్థానిక నాయకులు మరియు సంఘాలకు సహకారంతో పొదిగే మరియు పరిష్కారాలను పంచుకోవడం, అడ్డంకులను అన్‌లాక్ చేసి స్థానిక స్థాయిలో SDGలను అభివృద్ధి చేయడంలో సహాయకరంగా మారే వ్యూహాలను అమలుపరచడంలో మద్దతు ఇస్తుంది. ఈ నేపథ్యంలో, స్థానిక అభివృద్ధిని పునరుజ్జీవింపజేసేందుకు, స్థానిక ప్రభుత్వ (పంచాయతీ) స్థాయిలో అభివృద్ధి ప్రక్రియను మార్చేందుకు SDGలను ప్రారంభించేందుకు ఒక సమగ్ర విధానం/వ్యూహాన్ని అభివృద్ధి చేయాలి. SDGల లక్ష్యాలను సాధించడం అనేది గోల్ సెట్టింగ్, పర్యవేక్షణ మరియు అమలులో ఇప్పటికే ఉన్న అనుభవం ఆధారంగా నిర్మించబడవచ్చును మరియు నిర్మించబడాలి. 2030 ఎజెండా అమలుపరచడానికి బలమైన ఫాలో-అప్ మరియు రివ్యూ మెకానిజం కోసం సూచికలు మరియు గణాంక డేటా యొక్క పటిష్టమైన ఫ్రేమ్‌వర్క్ అవసరం. ఇతివృత్తాలు, టార్గెట్‌లు మరియు సూచికల ద్వారా తీసుకోబడిన స్థానిక ప్రభుత్వ స్థాయిలో లక్ష్యాలు జాతీయ విధానాలు మరియు ప్రాధాన్యతలకు అనుగుణంగా, అలాగే స్థానిక వాస్తవాలను క్లుప్తంగా మరియు సులభంగా పరిగణనలోకి తీసుకుని, సార్వత్రికంగా వర్తించే ప్రపంచ లక్ష్యాలను సంబంధితంగా మరియు కమ్యూనికేట్ పద్ధతిలో ఉంచే స్వభావంతో ఆకాంక్షాత్మకంగా ఉంటాయి. దీని ప్రకారం SDG లోకల్ ఇండికేటర్ ఫ్రేమ్‌వర్క్ (LIF) మరియు వెబ్ పోర్టల్ ఆధారిత SDG డ్యాష్‌బోర్డ్‌ను అభివృద్ధి చేయడం ఈ చొరవ యొక్క లక్ష్యాలు, ఇది స్థానిక స్థాయిలో SDGల శిక్షణ, ప్రణాళిక మరియు పర్యవేక్షణ కోసం స్థానిక ప్రభుత్వానికి మరియు సంఘాలకు సహాయం చేస్తుంది.

స్థానిక ప్రభుత్వాలు విధాన రూపకర్తలు, మార్పు యొక్క ఉత్ప్రేరకాలు మరియు స్థానిక సంఘాలతో ప్రపంచ లక్ష్యాలను అనుసంధానించడానికి ఉత్తమంగా ఉంచబడిన ప్రభుత్వ స్థాయి.

అభివృద్ధిని స్థానికీకరించడం అనేది స్థిరమైన అభివృద్ధిని మరింత ప్రతిస్పందించేలా చేయడం లక్ష్యంగా స్థానిక వాటాదారులందరినీ శక్తివంతం చేసే ప్రక్రియ, అందువలన స్థానిక అవసరాలు మరియు ఆకాంక్షలకు సంబంధించినది. అమలులో మాత్రమే కాకుండా, ఎజెండా-నిర్ధారణ మరియు పర్యవేక్షణలో కూడా స్థానిక కార్యకర్తలు పూర్తిగా పాల్గొంటేనే అభివృద్ధి లక్ష్యాలను చేరుకోవచ్చు. భాగస్వామ్యానికి పబ్లిక్ పాలసీలు ఎగువ నుండి విధించబడవు, కానీ మొత్తం పాలసీ చైన్ భాగస్వామ్యం చేయబడాలి. స్థానిక, రాష్ట్ర మరియు జాతీయ స్థాయిలలో సంప్రదింపులు మరియు భాగస్వామ్య యంత్రాంగాల ద్వారా సంబంధిత నటులందరూ నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియలో తప్పనిసరిగా పాల్గొనాలి.

ఈ నేపథ్యంలో, స్థానిక అభివృద్ధిని పునరుజ్జీవింపజేయడానికి పంచాయతీ స్థాయిలో అభివృద్ధి ప్రక్రియను మార్చేందుకు SDGలను నాందిగా భావించే సమగ్ర విధానం/వ్యూహాలను అభివృద్ధి చేయాలి. ఇది క్రింది పద్ధతిలో పనిచేయవచ్చును

1. స్థానిక సూచిక ఫ్రేమ్‌వర్క్ (LIF)

సూచిక ఫ్రేమ్‌వర్క్ పరిచయం:

స్థానిక, జాతీయ, ప్రాంతీయ మరియు ప్రపంచ స్థాయిలలో SDGల పట్ల పురోగతిని పర్యవేక్షించడానికి సూచికలు వెన్నెముకగా ఉంటాయి. సౌండ్ ఇండికేటర్ ఫ్రేమ్‌వర్క్ SDGలు మరియు వాటి టార్గెట్‌లను ఒక నిర్వహణ సాధనంగా మారుస్తుంది, ఇది దేశాలు మరియు గ్లోబల్ కమ్యూనిటీకి మాత్రమే కాకుండా ఉప జాతీయ మరియు స్థానిక స్థాయిలకు కూడా అమలుపరచే వ్యూహాలను అభివృద్ధి చేయడానికి మరియు తదనుగుణంగా వనరులను కేటాయించడంలో సహాయపడుతుంది. స్థిరమైన అభివృద్ధి వైపు వారి పురోగతిని కొలవడానికి మరియు SDGలను సాధించడానికి అన్ని వాటాదారుల జవాబుదారీతనాన్ని నిర్ధారించడంలో సహాయపడటానికి వారు నివేదిక కార్డుగా కూడా పనిచేస్తారు.

విభిన్న జాతీయ వాస్తవాలు, సామర్థ్యాలు మరియు అభివృద్ధి స్థాయిలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటూ జాతీయ విధానాలను మరియు ప్రాధాన్యతలను గౌరవిస్తూ, స్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాలు చర్య-ఆధారితంగా, సంక్షిప్తంగా ఇంకా సులభంగా కమ్యూనికేట్ చేయడానికి, ఆకాంక్షాత్మకంగా, ప్రపంచ స్వభావం మరియు అన్ని దేశాలకు విశ్వవ్యాప్తంగా వర్తించేలా ఉండాలని మేము నొక్కిచెబుతున్నాము. సుస్థిర అభివృద్ధి సాధనకు లక్ష్యాలను పరిష్కరించాలని ఇంకా ప్రాధాన్యతా రంగాలపై దృష్టి కేంద్రీకరించాలని కూడా మేము గుర్తించాము.

* రీసెర్చ్ అసోసియేట్, కేరళ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ లోకల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ (కిలా) మరియు స్థానిక ప్రభుత్వాల కోసం SDGల KILA సెంటర్ కోఆర్డినేటర్

SDGల లక్ష్యాలను సాధించడం అనేది గోల్ సెట్టింగ్, పర్యవేక్షణ మరియు అమలులో ఇప్పటికే ఉన్న అనుభవం ఆధారంగా నిర్మించబడవచ్చు మరియు నిర్మించబడాలి. థీమ్ లు, లక్ష్యాలు మరియు సూచికల ద్వారా తీసుకున్న LSG స్థాయిలో లక్ష్యాలు జాతీయ విధానాలు మరియు ప్రాధాన్యతలకు అనుగుణంగా, అలాగే స్థానిక వాస్తవికతలను క్లుప్తంగా మరియు సులభంగా కమ్యూనికేట్ చేయడంలో పరిగణనలోకి తీసుకుని, సార్వత్రికంగా వర్తించే ప్రపంచ లక్ష్యాలను సంక్షిప్తంగా మరియు సులభంగా కమ్యూనికేట్ చేసే పద్ధతి.

SDGల స్థానికీకరణలో LSG నిర్ధారించబడే వరకు గ్లోబల్ సూచికలు మరియు జాతీయ సూచికలను అట్టడుగు స్థాయి వరకు అనుసంధానించే పునరావృత ప్రక్రియ. SDGల చాలా లక్ష్యాలు మరియు సూచికలు స్థానిక స్థాయిలో సాధించాలి. చాలా SDGలు LSGలకు కేటాయించబడిన అంశాలకు సంబంధించినవి.

అభివృద్ధి చేయబడిన స్థానిక సూచిక ఫ్రేమ్‌వర్క్ అన్ని SDGలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటుంది. అయితే ఇది స్థానిక స్థాయిలో చర్యలకు ప్రత్యక్ష సంబంధాన్ని కలిగిన SDGలపై దృష్టి పెడుతుంది. అందువలన చొరవ యొక్క ప్రధాన దృష్టి SDGలు 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16 మరియు 17లను గలదు. అభివృద్ధి చేయబడిన సాధనాలు స్థానిక అనుసరణకు స్థలాన్ని అందిస్తాయి. ఈ లక్ష్యాలను సాధించడానికి సూచికలు మరియు టార్గెట్‌లు. దీనికి ఆధారం ఏమిటంటే, దేశం స్థానిక ప్రభుత్వాల వ్యవస్థను రూపొందించింది మరియు కేరళ రాష్ట్రం విధులు, కార్యకర్తలు మరియు నిధుల పంపిణీతో వారికి అధికారం ఇచ్చింది. రాష్ట్రం భాగస్వామ్య స్థానిక ప్రణాళిక మరియు బడ్జెటింగ్‌తో కొనసాగింది, ఇది పైన పేర్కొన్న SDGలకు వర్తించే వివిధ నేపథ్య ప్రాంతాలను తాకింది. చొరవలో భాగంగా అభివృద్ధి చేయబడిన స్థానిక సూచిక ఫ్రేమ్‌వర్క్ స్థానిక ప్రభుత్వాలకు లక్ష్యాలు, సూచికలు మరియు టార్గెట్‌లను నిర్దేశించడానికి అవకాశాన్ని అందిస్తుంది, స్థానిక అభివృద్ధి వాస్తవాలకు అనుగుణంగా ప్రపంచ మరియు జాతీయ సూచికలను సందర్భోచితంగా చేస్తుంది. ఆ విధంగా ప్రణాళిక మరియు బడ్జెటింగ్ ఫలితాలు SDGలతో సమలేఖనంలో ఉంటాయి. వెబ్-పోర్టల్ ఆధారిత డ్యాష్‌బోర్డ్ అనేది ఒక ఇంటరాక్టివ్ సాధనం, ఇది ప్రణాళిక మరియు పర్యవేక్షణలో సహాయపడుతుంది. అభివృద్ధి ప్రక్రియను పారదర్శకంగా మరియు జవాబుదారీగా చేసే స్థానిక SDG స్థితి గురించి తెలుసుకునేందుకు కమ్యూనిటీలకు ఇది సహాయపడుతుంది.

లైన్ డిపార్ట్‌మెంట్‌ల అధికారులు, స్థానిక ప్రభుత్వాలలో ఎన్నికైన కార్యకర్తలు మరియు పౌరులు ప్రధాన వాటాదారులు. ఈ చొరవ ప్రణాళిక మరియు పర్యవేక్షణ ఫ్రేమ్‌వర్క్‌ను అందిస్తుంది, దీనిలో పాల్గొనేవారు రాష్ట్ర స్థాయి డేటాను పరిశీలించాలి, వాటిని జిల్లా స్థాయి డేటాతో సరిపోల్చాలి మరియు ఏదైనా అభివృద్ధి అంతరాలను గుర్తించాలి.

గుర్తించిన అభివృద్ధి అంతరాల ఆధారంగా, స్థానిక స్థాయిలో వ్యూహాలను రూపొందించవచ్చును. ఇది వివిధ స్కీమ్‌లను మ్యాప్ చేయడానికి మరియు కన్వర్జెన్స్ అవకాశాలను అన్వేషించడానికి పాల్గొనేవారిని అనుమతిస్తుంది. వెబ్ ఆధారిత డ్యాష్‌బోర్డ్‌లో ప్రవేశపెట్టిన మానిటరింగ్ ఫ్రేమ్‌వర్క్ వివిధ కోణాల నుండి SDGలను సాధించడంలో పురోగతిని ప్లాన్ చేయడానికి, పర్యవేక్షించడానికి పాల్గొనేవారికి సహాయపడుతుంది. కేరళ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ లోకల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ (KILA) ఈ వాటాదారులకు SDGల కోసం ప్రణాళిక చేయడం, వాటిని స్థానికీకరించడం మరియు అభివృద్ధి చేసిన సాధనాలను వినియోగించడంలో శిక్షణను అందిస్తుంది. ఈ శిక్షణలు బ్యాచ్‌లలో, ప్రతి వాటాదారుల సమూహానికి మరియు క్యాస్కేడింగ్ పద్ధతిలో జరుగుతాయి. అదనంగా, స్థానిక భాగస్వామ్య అభివృద్ధి ప్రణాళిక కొరకు స్థానిక ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకుల శిక్షణలో అంశం చేర్చబడింది. ఈ సంవత్సరం నుండి, కేరళ ప్రభుత్వం జారీ చేసిన స్థానిక ప్రభుత్వాల స్థానిక ప్రణాళిక కోసం మార్గదర్శకాలలో SDG ఆధారిత ప్రణాళికను చేర్చారు.

SDGలను స్థానికీకరించడంలో, సూచికలు మరియు లక్ష్యాలను LIF అందించే స్థానిక స్థాయికి అనుగుణంగా మార్చుకోవాలి. లక్ష్యాలను సెట్ చేయడానికి, చర్యలను ప్లాన్ చేయడానికి మరియు పర్యవేక్షించడానికి నిర్ణయాధికారులకు సమాచారం మరియు డేటా అవసరం. ఖచ్చితమైన సమాచారం మరియు వనరులకు ప్రాప్యత, ప్రణాళిక మరియు వనరుల కేటాయింపును మెరుగుపరచడంలో సహాయపడుతుంది. ఈ చర్యలు ఫలితాల ఆధారితంగా ఉండాలి ఇంకా LIF ఈ అవకాశాన్ని అందిస్తుంది. డేటా డ్యాష్‌బోర్డ్ వివిధ డేటాసెట్‌ల నుండి సంబంధిత అంతర్దృష్టులను ప్లాన్ చేయడం, పర్యవేక్షించడం, కొలవడం, విశ్లేషించడం మరియు సంగ్రహించడం వంటి ఇంటరాక్టివ్ మార్గాలను అందిస్తుంది. ఆన్‌లైన్ డేటా విజువలైజేషన్ అనేది ఆన్‌లైన్ వాతావరణంలో చర్య తీసుకోదగిన అంతర్దృష్టులను రూపొందించడంలో సహాయపడే చారిత్రక నమూనాలు, సహసంబంధాలు మరియు ట్రెండ్‌లకు వినియోగపడుతుంది.

2. పంచాయతీ కోసం డ్యాష్‌బోర్డ్

"డ్యాష్‌బోర్డ్‌లు ప్రభుత్వాలు మరియు ఇతర వాటాదారుల కోసం సస్టైనబుల్ డెవలప్‌మెంట్ గోల్స్ (SDGలు) పై పురోగతిని కొలవడానికి మరియు అమలు మరియు డేటా రెండింటిలో ఖాళీలను హైలైట్ చేయడానికి ఒక సాధనంగా ఉద్దేశించబడ్డాయి. ఇంటరాక్టివ్ డ్యాష్‌బోర్డ్‌లు చర్య కోసం ప్రాధాన్యతలను గుర్తించడానికి SDGల ద్వారా దేశాల పనితీరు యొక్క దృశ్యమాన ప్రాతినిధ్యాన్ని అందిస్తాయి."

పంచాయతీ స్థాయిలో, డేటా విప్లవం వారి సందర్భానికి ప్రత్యేకంగా అర్థమయ్యే టార్గెట్‌లు మరియు సూచికలను గుర్తించడానికి మరియు రూపొందించడానికి కమ్యూనిటీని అనుమతిస్తుంది. సంఘం తమ లక్ష్యాలను సాధించడంలో సాధించిన పురోగతిని ట్రాక్ చేయడానికి ఇది ఒక వేదికను అందిస్తుంది. మరీ ముఖ్యంగా, అభివృద్ధి విషయాలపై ప్రతి ఒక్కరూ వాయిస్‌ని పొందేలా ఇది నిర్ధారిస్తుంది. పంచాయతీ డేటాను పరిశీలించడంతోపాటు వారి వాస్తవాల ఆధారంగా వారి సమస్యల న్యాయవాదాన్ని మెరుగుపరచడానికి వినియోగించే పౌరుల డేటాను రూపొందించే సామర్థ్యం ప్రతి ఒక్కరికీ ఉంటుంది.

KILA స్థానిక స్వీయ ప్రభుత్వాల (LSGలు) కొరకు SDGల కోసం శిక్షణా టూల్‌కిట్‌ను అభివృద్ధి చేసింది. శిక్షణా టూల్‌కిట్ అనేది స్థానిక స్థాయి నుండి రాష్ట్ర స్థాయి వరకు శోధించదగిన డేటాబేస్; ఇది డేటా నాణ్యత, విశ్వసనీయత, లభ్యత మరియు పోలికను మెరుగుపరిచే ప్రయత్నాలకు మద్దతు ఇస్తుంది, ఇది వాటాదారులందరికీ వారి సంబంధిత ప్రాంతంలో వారి స్వంత డేటాను రూపొందించడంలో సహాయపడుతుంది. ఇది అంతిమంగా ప్రతి సూచికకు సంబంధించి వారి స్థితిని సమీక్షించడానికి, విశ్లేషించడానికి మరియు సవరించడానికి స్థానిక స్వీయ ప్రభుత్వాలకు సహాయపడుతుంది ఇంకా ప్రతి రంగంలోని అంతరాలను

గుర్తించడంలో సహాయపడుతుంది, SDGలను సాధించడంలో సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి ఇంకా నిర్ధారించడానికి సమాజం అభివృద్ధి మరియు పరివర్తన కోసం తదనుగుణంగా ప్లాన్ చేస్తుంది. SDGలు, రాష్ట్ర విధానాలు, రాష్ట్ర పంచవర్ష ప్రణాళిక మరియు స్థానిక స్వయం-ప్రభుత్వ అభివృద్ధి ప్రణాళికల మధ్య మరింత పొందికైన మరియు కలయిక.

SDGల కోసం డేటా విప్లవం వైపు: సూచికల పాత్ర

స్థానిక, జాతీయ, ప్రాంతీయ మరియు ప్రపంచ స్థాయిలలో SDGల పట్ల పురోగతిని పర్యవేక్షించడానికి సూచికలు వెన్నెముకగా ఉంటాయి. సౌండ్ ఇండికేటర్ ఫ్రేమ్‌వర్క్ SDGలు మరియు వాటి టార్గెట్‌లను ఒక నిర్వహణ సాధనంగా మారుస్తుంది ఇంకా దేశాలకు సహాయం చేస్తుంది, గ్లోబల్ కమ్యూనిటీ అమలు వ్యూహాలను అభివృద్ధి చేస్తుంది మరియు తదనుగుణంగా వనరులను కేటాయిస్తుంది. స్థిరమైన అభివృద్ధి వైపు పురోగతిని కొలవడానికి మరియు SDGలను సాధించడానికి అన్ని వాటాదారుల జవాబుదారీతనాన్ని నిర్ధారించడంలో సహాయపడటానికి వారు నివేదిక కార్డ్‌లాగా కూడా పనిచేస్తారు. SDGల కోసం సూచిక ఫ్రేమ్‌వర్క్‌ను పర్యవేక్షించడం కోసం LSG స్థాయి డ్యాష్‌బోర్డ్‌ను అభివృద్ధి చేయడం ద్వారా ఇది కార్యాచరణను ప్రారంభించవచ్చును.

పంచాయతీ కోసం డ్యాష్‌బోర్డ్

SDGలను స్థానికీకరించడానికి ఒక పర్యవేక్షణ విధానంగా డెసిషన్ మేకర్స్, పాలసీ మేకర్స్ మరియు సర్వీస్ ప్రొవైడర్లకు వారి సేవల నాణ్యతను మెరుగుపరచడానికి ఖచ్చితమైన మరియు సమయానుకూల సమాచారం మరియు డేటా అవసరం. సమయానుకూలమైన మరియు ఖచ్చితమైన సమాచారం మరియు వనరులకు ప్రాప్యత, ప్రణాళిక మరియు వనరుల కేటాయింపుతో సహా ఇప్పటికే ఉన్న సమస్యలపై తగిన విధంగా స్పందించడంలో సహాయపడుతుంది ఇంకా భవిష్యత్తులో నివారణ చర్యల కోసం ప్లాన్ చేయడానికి కూడా వీలు కల్పిస్తుంది.

* ఈ డ్యాష్‌బోర్డ్ ద్వారా రాష్ట్రం, జిల్లా మరియు స్థానిక కార్యకర్తలు టర్గెట్‌లను అభివృద్ధి చేయవచ్చును, SDGల సాధనపై పురోగతిని ట్రాక్ చేయవచ్చును మరియు పర్యవేక్షించవచ్చును.
* భవిష్యత్తులో ప్రజలు కూడా ఈ ప్లాట్‌ఫారమ్‌ను ప్రాప్యత చేయగలరు ఇంకా స్వీయ-అంచనా మరియు మద్దతు ప్రయత్నాల కోసం మార్గదర్శకత్వాన్ని అందించగలరు, దీని గురించి మెరుగైన అవగాహన:
* స్థానిక స్థాయి నుండి రాష్ట్ర స్థాయి వరకు డేటా సేకరణ, విశ్లేషణ మరియు భాగస్వామ్యం.
* పర్యావరణం, ఆరోగ్యం, విద్య, వ్యవసాయం, ఉపాధి, పరిశ్రమ మరియు ఇంధనం మొదలైనవాటితో సహా వివిధ థీమ్‌లపై స్థానిక స్థాయిలో డేటా వినూత్న మూలాలను గుర్తించడంలో సహాయపడుతుంది.
* స్థానిక మరియు రాష్ట్ర స్థాయిలో SDGల పట్ల పురోగతిని పర్యవేక్షించడం.
* డేటా డ్యాష్‌బోర్డ్ అనేది ఇంటరాక్టివ్, సహజమైన మరియు దృశ్యమాన మార్గంలో సమాచారాన్ని ప్రదర్శించేటప్పుడు కీలకమైన ప్రాంతాల్లోని వివిధ డేటాసెట్‌ల నుండి సంబంధిత అంతర్దృష్టులను పర్యవేక్షించడం, కొలవడం, విశ్లేషించడం మరియు సంగ్రహించడం వంటి కేంద్రీకృత, ఇంటరాక్టివ్ మార్గాలను అందించే సాధనం.
* ఆన్‌లైన్ డేటా విజువలైజేషన్ అనేది డేటాసెట్‌లను సంగ్రహించే ప్రక్రియను వివరించడానికి మరియు వాటిని దృశ్యమానంగా, గ్రాఫిక్ పద్ధతిలో ప్రదర్శించడానికి ఉంది, అలాగే చారిత్రక నమూనాలు, సహసంబంధాలు మరియు పోకడలను బహిర్గతం చేయడంలో వినియోగదారులు ఆన్‌లైన్ వాతావరణంలో చర్య తీసుకోదగిన అంతర్దృష్టులను రూపొందించడంలో సహాయపడతారు.

డ్యాష్‌బోర్డ్- ఫ్రంట్ ఎండ్

ఇది డ్యాష్‌బోర్డ్ ముందు భాగం. ఇది క్రింది వాటిని కలిగి ఉంటుంది

* లక్ష్యాల ద్వారా వివిధ SDG సూచికల కోసం త్వరిత శోధన.
* క్లౌడ్-ఆధారిత ఓపెన్-సోర్స్ SDG నివేదించడం మరియు పరిష్కారాన్ని పర్యవేక్షించడం.
* టార్గెట్‌లు
* సూచికలు
* లక్ష్యం వారీగా పనితీరు విశ్లేషణ.
* SDG సూచిక పనితీరును నేపథ్యంగా వీక్షించండి.
* LSGలు మరియు దాని పనితీరు ద్వారా డేటాను వీక్షించడానికి లక్ష్యాలు, టార్గెట్‌లు మరియు సూచికలను విస్తరించి కుదించండి.
* టార్గెట్‌లు మరియు సూచికలతో ప్రతి లక్ష్యపు గ్రాఫికల్ ప్రాతినిధ్యం.
* వివిధ చార్ట్‌లలో కాల వ్యవధిని బట్టి ఎంచుకున్న సూచిక మరియు దాని స్ట్రాటిఫైయర్‌ను వీక్షించడానికి అనుకూలీకరించదగిన చార్ట్‌లు.
* యానిమేటెడ్ చార్ట్‌లో కొంత వ్యవధిలో బహుమితీయ డేటాను అనుకూలీకరించి వీక్షించండి.
* సూచికల ద్వారా LSGల ర్యాంకింగ్/స్థితిని అనుకూలీకరించి వీక్షించండి.
* LSGల కోసం SDG పర్యవేక్షణ నివేదికను రూపొందించండి.
* చార్ట్‌లను డౌన్‌లోడ్ చేసి మరియు వాటిని సోషల్ మీడియాలో షేర్ చేయండి.
* డ్యాష్‌బోర్డ్‌లో మీ డేటాను నమోదు చేసి వీక్షించండి.
* సంప్రదించండి

* **SDG** ఇంటరాక్టివ్ డేటా డ్యాష్‌బోర్డ్‌ను ప్రాంతీయ, జాతీయ, ఉప-జాతీయ మరియు పంచాయతీ స్థాయిలలో లేదా నిర్దిష్ట స్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యం కొరకు కూడా అనుకూలీకరించవచ్చును.

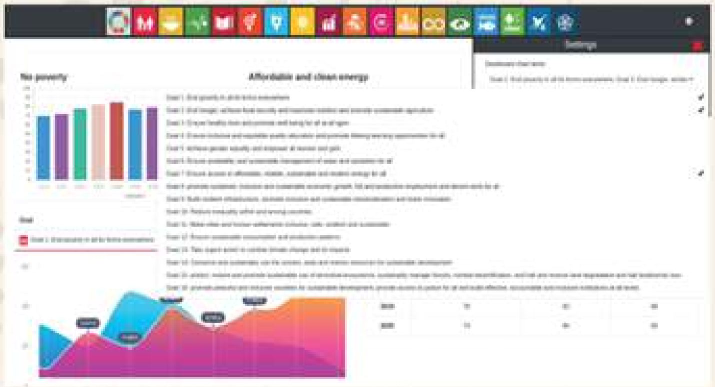

SDGల ప్రణాళిక మరియు పర్యవేక్షణపై డ్యాష్‌బోర్డ్- విస్తరించిన వీక్షణ

SDGలు మరియు పంచాయతీ అభివృద్ధి ప్రణాళికలు మరియు అటువంటి ఇతర ఫలితాల ఫ్రేమ్‌వర్క్‌లను ట్రాక్ చేయడం, పర్యవేక్షించడం మరియు నివేదించడం కోసం **M&E** ప్లాట్ ఫారమ్ అభివృద్ధి చేయబడింది. ఇది వినియోగదారు-స్నేహపూర్వక మరియు వెబ్ ఆధారిత డిజిటల్ ప్లాట్‌ఫారమ్, ఇది కమ్యూనికేషన్ ఇంకా కోఆర్డినేషన్ అంతరాలను మెరుగుపరుస్తుంది. అత్యాధునిక కమ్యూనికేషన్ విధానాలను వినియోగించడం ద్వారా ఇది **SDG**లు మరియు జాతీయ ఫలితాల కమ్యూనికేషన్‌తో సహా పంచాయతీ అభివృద్ధి ప్రణాళికల అమలు ఇంకా దాని సామర్థ్యం మరియు ప్రభావాన్ని మెరుగుపరచి అధునాతన కమ్యూనికేషన్ మార్గాలను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా పర్యవేక్షణ మరియు మూల్యాంకన దశను గణనీయంగా ప్రభావితం చేస్తుంది ఇంకా అమలు ప్రక్రియ యొక్క మెరుగైన పారదర్శకత మరియు బహిరంగత. ప్లాట్‌ఫారమ్ ప్రతి ఒక్కరినీ వన్-స్టాప్ షాప్‌గా ఉంచుతుంది, ఇక్కడ వ్యక్తులు తాజా సమాచారం మరియు కంటెంట్‌లను కనుగొనవచ్చును.

విస్తరించిన వీక్షణలో ఇది జాతీయ మరియు రాష్ట్ర విలువతో సంవత్సరాలకు సంబంధించి లక్ష్యాల వారీగా విశ్లేషణను చూపుతుంది. మరియు ప్రతి **GP, BP, DP** స్థాయికి సంబంధించి సంవత్సరంవారీగా స్థితిని కూడా మనం చూడవచ్చును.

జాతీయ సూచికలతో లక్ష్యం

ఈ పేజీలో జాతీయ మరియు రాష్ట్ర స్థాయి విలువతో ప్రతి లక్ష్యం పనితీరు స్థాయిని మనం చూడవచ్చును.

ప్రధాన ప్రయోజనాలు

- లక్ష్యం, టార్గెట్ మరియు సూచిక ద్వారా మీ జాతీయ SDG పనితీరును వీక్షించండి.
- డేటా ఖాళీలను గుర్తించండి, LSGలకు సంబంధించిన SDG సూచికలను సరిపోల్చి విశ్లేషించండి.
- SDG డేటా లభ్యత మరియు అంతరాల అంచనాకు మద్దతు, ప్రాంతీయ, జాతీయ, ఉప-జాతీయ మరియు పంచాయతీ SDG డేటా పర్యవేక్షణ డ్యాష్‌బోర్డ్‌లు మరియు నివేదికల రూపకల్పన మరియు అభివృద్ధి.
- జాతీయ మరియు రాష్ట్ర సగటుకు సంబంధించి GP ఎక్కడ ఉంది.
- GPDP ద్వారా చర్యల కోసం ప్రణాళిక.
- ప్రతి LSG కోసం అవసరమైతే కొత్త సూచికలను జోడించండి.

- ఒక్కొక్కరికి స్థానిక లక్ష్యాలను సెట్ చేయండి.
- వార్షిక నవీకరణ పర్యవేక్షణలో సహాయపడుతుంది.
- పంచాయతీ స్థాయిలో వీటన్నింటినీ స్వయంగా చేయవచ్చును.
- గ్రామసభలలో అంచనా వేయవచ్చును.
- SDGల ప్రణాళిక మరియు పర్యవేక్షణపై డ్యాష్‌బోర్డ్.

****

విద్య కోసం స్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యం స్థానికీకరణ

* జేపీ పాండే

మానవాళి పురోగతిలో విద్య అనేది కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది. జీవితాల మెరుగుదలకు ఇది కూడా ఒక ముఖ్యమైన అంశం. SDG4 సమగ్రమైన మరియు సమానమైన నాణ్యత గల విద్యను నిర్ధారించడానికి ఇంకా అందరికీ జీవితకాల అభ్యాస అవకాశాలను ప్రోత్సహించడానికి ఉద్దేశించబడింది. SDG4 10 లక్ష్యాలతో రూపొందించబడింది. సరసమైన మరియు నాణ్యమైన సాంకేతిక, వృత్తి, తృతీయ విద్య మరియు నైపుణ్యం, లింగ అసమానతలను తొలగించడం, సమానత్వం, శాంతి మరియు అహింసా సంస్కృతిని ప్రోత్సహించడం, ప్రపంచ పౌరసత్వం మరియు సాంస్కృతిక వైవిధ్యం మరియు సంస్కృతి సహకారపు ప్రశంసలు, సరసమైన మరియు నాణ్యమైన సాంకేతికత, స్త్రీ పురుషులందరికీ సమాన ప్రాప్యతను నిర్ధారించడం, సుస్థిర అభివృద్ధికి, అర్హత కలిగిన ఉపాధ్యాయుల సరఫరాను గణనీయంగా పెంచడం అనేవి కీలక విద్యా లక్ష్యాలు.

SDG 4కి భారతదేశ నిబద్ధత

గ్లోబల్ SDG నిబద్ధతకు భారతదేశం కీలక భాగస్వాములలో ఒకటి. దాదాపు 26 కోట్ల మంది విద్యార్థులకు ఇల్లు, భారతదేశం SDGలను సాధించడానికి దాని అన్ని విధానాలు, కార్యక్రమాలు మరియు పథకాలను సమలేఖనం చేసింది. SDG4 కోసం భారతదేశపు బలమైన నిబద్ధత దాని జాతీయ విద్యా విధానం 2020లో ప్రతిధ్వనించబడింది. SDG ప్రకటన తర్వాత ఇది మొదటి విద్యా విధానం, ఇది మన దేశంలో పెరుగుతున్న అభివృద్ధి ఆవశ్యకతలను పరిష్కరించే లక్ష్యంతో ఉంది. NEP భారతదేశ సంప్రదాయాలు మరియు విలువ వ్యవస్థలను నిర్మించేటప్పుడు, SDG4తో సహా 21వ శతాబ్దపు ఆకాంక్షాత్మక లక్ష్యాలకు అనుగుణంగా విద్యా నిర్మాణంలోని అన్ని అంశాలను సవరించి, పునరుద్ధరించాలని ప్రతిపాదించింది.

ఆరు మరియు 14 సంవత్సరాల మధ్య వయస్సు గల పిల్లలకు ఉచిత మరియు నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్యను అందించడానికి విద్యా హక్కు చట్టాన్ని అమలుపరచడం, అందరికీ విద్యను తప్పనిసరి చేయాలనే భారతదేశ దృక్పథానికి నిదర్శనం. ఇది ప్రాథమిక విద్యలో మెరుగైన నికర నమోదు రేటుకు దారితీసింది.
పాఠశాల విద్యా శాఖ, విద్యా మంత్రిత్వ శాఖ తన ఫ్లాగ్‌షిప్ సమగ్ర శిక్షా పథకాలను ఏప్రిల్ 1, 2021 నుండి మార్చి 31, 2026 వరకు అమలు చేయనున్న NEP 2020 ఆశయాలు మరియు లక్ష్యాలకు రూ. 294283.04 కోట్ల అంచనాతో పునరుద్ధరించింది. సమగ్ర శిక్ష అనేది పాఠశాల విద్యలో ప్రీ-ప్రైమరీ నుండి 12వ తరగతి వరకు ఉన్న ఒక సమగ్ర పథకం, ఇది పిల్లలందరికీ సమానమైన మరియు సమగ్ర తరగతి గది వాతావరణంతో నాణ్యమైన విద్యను కలిగి ఉండేలా SDG4కి సమలేఖనం చేయబడింది.

డిపార్ట్‌మెంట్ 2021-22 నుండి 2025-26 వరకు ఐదు సంవత్సరాల కాలానికి ప్రధాన మంత్రి పోషణ్ శక్తి నిర్మాణ్ (PM POSHAN) ని కూడా ప్రారంభించింది, దీని ఆర్థిక వ్యయం రూ. 54061.73 కోట్లు. ఇది బాల్వతికాతో పాటు మిడ్-డే మీల్ యొక్క అన్ని భాగాలను కలిగి ఉంటుంది. ఈ పథకం SDG 2 మరియు 4కి అలాగే పాఠశాల విద్యలో చేర్చడానికి సంబంధించినది. PM POSHAN I నుండి VIII తరగతులలో చదువుతున్న పిల్లల పోషకాహార స్థితిని మెరుగుపరచడం, పేద పిల్లలను మరింత క్రమం తప్పకుండా పాఠశాలకు హాజరయ్యేలా ప్రోత్సహించడం మరియు తరగతి గది కార్యకలాపాలపై దృష్టి పెట్టడంలో సహాయపడటం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

SDG 4 స్థానికీకరణ

స్థానికీకరణ అనేది SDGని సాధించడానికి అన్ని స్థాయిల నమ్మకం మరియు నిబద్ధతను, ముఖ్యంగా అట్టడుగు స్థాయి నుండి నిర్ధారిస్తుంది. ఇది పరిపాలన మరియు అమలులోని అన్ని స్థాయిలకు చేరుకునేంతవరకు, దాని నిజమైన స్ఫూర్తితో దీనిని సాధించడం అసాధ్యం. అన్ని SDGలు స్థానిక మరియు ప్రాంతీయ ప్రభుత్వాల బాధ్యతలకు నేరుగా సంబంధించిన టార్గెట్‌లను కలిగి ఉంటాయి. టార్గెట్‌లను నిర్దేశించడం నుండి, అమలుచేసే విధానాన్ని నిర్ణయించడం మరియు జాతీయ, రాష్ట్రం/UT, జిల్లా, బ్లాక్ మరియు గ్రామ స్థాయిలో పురోగతిని కొలవడానికి, పర్యవేక్షించడానికి సూచికలను వినియోగించడం చాలా ముఖ్యమైనది. ప్రజా ఉద్యమం మరియు సంఘం, NGOలు, పౌర సమాజ సంస్థ భాగస్వామ్యం మరియు సహకారం కీలక పాత్ర పోషిస్తున్నందున ప్రజలలో అవగాహన పెంచడం చాలా ముఖ్యం. SDG 4ని సాధించడం అనేది మన గ్రామాలు మరియు పాఠశాలల్లో వాటిని నిజం చేయగల మన సామర్థ్యంపై ఆధారపడి ఉంటుంది. పాఠశాల పర్యావరణ వ్యవస్థలో 15 లక్షలకు పైగా పాఠశాలలు, 26 కోట్ల మంది విద్యార్థులు మరియు 96 లక్షల మంది ఉపాధ్యాయులు ప్రీ-ప్రైమరీ నుండి సీనియర్ సెకండరీ స్థాయి వరకు ఉన్నారు.

* డైరెక్టర్, డిపార్ట్‌మెంట్ ఆఫ్ స్కూల్ ఎడ్యుకేషన్, మినిస్ట్రీ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్, GoI
ఇమెయిల్- jppandey.irps@gov.in

నాణ్యమైన, సమ్మిళిత మరియు సమానమైన విద్యను అందించడానికి అందరు వాటాదారులను అంటే, ఉపాధ్యాయులు, అధ్యాపకులు, విద్యార్థులు, తల్లిదండ్రులు, సంఘం, పాఠశాల నిర్వహణ కమిటీలు, SCERTలు, DIETలు, BITEలు, బ్లాక్ రిసోర్స్ పర్సన్‌లు, క్లస్టర్ రిసోర్స్ పర్సన్‌లు, వాలంటీర్లు కూడా ఇందులో పాల్గొంటారు. స్థానికీకరణ యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తిస్తూ, మన రాజ్యాంగం విద్యను ఉమ్మడి జాబితాలో చేర్చింది.
SDG4 యొక్క స్థానికీకరణ ప్రక్రియను వివిధ దశలు మరియు స్థాయిలలో చూడవచ్చును.

కేంద్ర స్థాయిలో

సమగ్ర శిక్షా పథకం అనేది అన్ని స్థాయిలలో ప్రణాళిక, అమలు విధానాలు మరియు లావాదేవీ ఖర్చులలో సహాయపడుతుంది. బాలికలు మరియు ప్రత్యేక అవసరాలు (CWSN), నాణ్యత మరియు ఇన్నోవేషన్ కాంపోనెంట్ RTE కింద లబ్ధిదారుల ఆధారిత అర్హతలు, పాఠశాల గ్రాంట్లు, ప్రారంభ బాల్య సంరక్షణ, విద్య మరియు ఫౌండేషన్ అక్షరాస్యత మరియు సంఖ్యాశాస్త్రం, ఈక్విటీతో సహ మౌలిక సదుపాయాలను బలోపేతం చేయడానికి కేంద్రం మద్దతు ఇస్తుంది. చేర్చడం, టీచింగ్ లెర్నింగ్ మెటీరియల్, స్కూల్ లీడర్‌లకు శిక్షణ & SMCలు/ఉపాధ్యాయుల సామర్థ్యాల పెంపుదల, ICT, స్మార్ట్ క్లాస్‌రూమ్‌లు, డిజిటల్, వృత్తిపరమైన జోక్యాలను వినియోగించడం మొదలైనవి. ప్రాజెక్ట్ అప్రూవల్ బోర్డు రాష్ట్రాలు/UTలతో ఉద్దేశపూర్వకంగా మరియు నిర్దిష్ట ఆర్థిక సంవత్సరానికి భౌతిక మరియు ఆర్థిక ఆమోదాన్ని అందిస్తుంది. పథకం అమలు కోసం జిల్లా మరియు ఉప-జిల్లా స్థాయి వ్యవస్థలు మరియు వనరులను వినియోగిస్తుంది.

పాఠశాల విద్యా శాఖ NEP 2020 అమలు కోసం విస్తృతమైన ప్రణాళిక "SARTHAQ" ను రూపొందించింది. వివిధ లక్ష్యాలు, KPIలు మరియు పారామితులను నిర్వచించడం, జాతీయ పాఠ్య ప్రణాళిక ఫ్రేమ్‌వర్క్ నుండి వ్యూహం ఇంకా మార్గదర్శకాలను రూపొందించడం, నిపున్ భారత్, నిష్ఠ ఉపాధ్యాయ శిక్షణ, అభ్యాస మెరుగుదల కార్యక్రమం మరియు పరిష్కార బోధన నాణ్యమైన విద్యను నిర్ధారించడానికి మూల్యాంకన సంస్కరణలు కీలకమైనవి.

MoE 3, 5, 8 మరియు 10 తరగతులకు చెందిన దాదాపు 34 లక్షల మంది పిల్లల అభ్యసన ఫలితాలను అంచనా వేస్తూ నవంబర్ 12, 2021న దేశవ్యాప్తంగా నేషనల్ అచీవ్‌మెంట్ సర్వే (NAS) నిర్వహించింది. NAS 2021 నుండి కనుగొన్న విషయాలు జాతీయ, రాష్ట్ర రూపంలో ప్రచురించబడతాయి. జిల్లా నివేదికలు, స్పెక్ట్రమ్ అంతటా పనితీరును సరిపోల్చడానికి మరియు వివిధ స్థాయిలలో పునః-మధ్యవర్తిత్వానికి అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవడానికి సహాయపడతాయి.

పెర్ఫార్మెన్స్ గ్రేడింగ్ ఇండెక్స్ (PGI) భావన పాఠశాల విద్యా రంగంలో పరివర్తనాత్మక మార్పును అందిస్తుంది, ఇక్కడ దృష్టి ఇప్పుడు విద్య నాణ్యతపై మళ్లింది. 70 సూచికలతో కూడిన సూచీ రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలను బహుముఖ జోక్యాలను చేపట్టేలా చేస్తుంది. ఇప్పుడు జిల్లాలవారీగా PGI అనేది జిల్లాలను ప్రోత్సహించడానికి మరియు చైతన్యవంతం చేయడానికి ఈ సూచికను స్థానికీకరించడానికి మరొక దశ.

రాష్ట్రాలు/UT ల స్థాయిలో

సమగ్ర శిక్ష అమలు చేసే సొసైటీ అన్ని రాష్ట్రాలు/యూటీలు దిగువన ఉన్న జిల్లాలతో మరియు ఎగువన ఉన్న జిల్లాలతో సమన్వయం లేకుండా, పథకాన్ని ప్లాన్ చేసి అమలుపరుస్తుంది. భారతదేశం వైవిధ్యభరితమైన దేశం. విభిన్న సమూహాలను పరిష్కరించడానికి స్కీమ్‌ల భాగాలను స్థానిక అవసరాలకు అనుగుణంగా మార్చడం ముఖ్యం. రాష్ట్ర బోర్డుల భావన మరియు రాష్ట్ర పాఠ్యాంశాలు విద్య యొక్క స్థానికీకరణ సారాంశాన్ని గొప్పగా సూచిస్తాయి.

SCERT మరియు రాష్ట్రాలు/UTల అనేక ఇతర సంస్థలు విద్యా పథకాల అమలులో సహాయం చేస్తాయి. విద్యా కార్యకలాపాల నాణ్యత మరియు ప్రాప్యత కోసం వినూత్న రాష్ట్ర నిర్దిష్ట ప్రాజెక్టులు ప్రణాళిక చేయబడ్డాయి.

జిల్లా స్థాయిలో

ప్రాథమిక అమలు యూనిట్‌గా ఉండటం, జిల్లా స్థాయిలో సమగ్ర శిక్షా సమగ్ర పథకపు ప్రణాళిక మరియు పర్యవేక్షణ ఇంకా అమలు యొక్క స్థానికీకరణ ఒక ముఖ్య లక్షణం. డిస్ట్రిక్ట్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టీచర్ ఎడ్యుకేషన్ (DIETలు) నిరంతర ఉపాధ్యాయ వృత్తిపరమైన అభివృద్ధి, పాఠశాల మద్దతు మరియు మెరుగుదల మరియు జిల్లా స్థాయిలో ఆవిష్కరణలను ప్రోత్సహించడం కొరకు మద్దతును అందిస్తాయి.

Folk Music under Ek Bharat Shreshtha Bharat

బ్లాక్/క్లస్టర్ స్థాయిలో-

బ్లాక్ రిసోర్స్ సెంటర్ ఇంకా బ్లాక్ మరియు క్లస్టర్ స్థాయిలో క్లస్టర్ రిసోర్స్ సెంటర్‌లు నిరంతరం పాఠశాల స్థాయిలో విద్యా నాణ్యతను నిర్ధారించడానికి, మూల్యాంకనం చేయడానికి మరియు సకాలంలో పరిష్కార జోక్యాలను అందించడానికి అత్యంత కీలకమైన యూనిట్లు. BRCలు మరియు CRCలు విద్యా వనరుల రిపోజిటరీగా పనిచేస్తాయి, ఇన్-సర్వీస్ టీచర్ ట్రైనింగ్, రెగ్యులర్ స్కూల్ సందర్శన ఇంకా ఉపాధ్యాయులు మరియు పాఠశాలలకు విద్యాపరమైన మద్దతును అందిస్తాయి అలాగే కమ్యూనిటీ సమీకరణ కార్యకలాపాలు, ఇతర రాష్ట్ర/జిల్లా స్థాయి నిర్మాణాలతో అనుసంధానం చేయడం. బ్లాక్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టీచర్ ఎడ్యుకేషన్ (BITEలు) కూడా స్థానిక స్థాయిలో శిక్షణ సహాయాన్ని అందించడానికి ఉద్దేశించబడ్డాయి.

పాఠశాల స్థాయిలో ప్రాథమిక యూనిట్‌గా పాఠశాల SDG 4 ప్రకారం ప్రీ-స్కూల్ నుండి సీనియర్ సెకండరీ దశ వరకు సమగ్ర మరియు సమానమైన నాణ్యమైన విద్యను అందించడానికి ఉద్ధేశించబడింది. వ్యక్తిగత విద్యార్థులకు మద్ధతు ఇవ్వడం, సాధికారత కల్పించడం, జీవితకాల అభ్యాసం మరియు ఉపాధిని ప్రారంభించడం చాలా ముఖ్యం. విద్యార్థులందరికీ విద్యా పనితీరు, అభ్యాసాన్ని మెరుగుపరచడం, పాఠశాల స్థాయిలో డిజైన్ మరియు ఆవిష్కరణల సంస్కృతిని ప్రోత్సహించడం, పెంపొందించి అభివృద్ధి చేయడం సాధించాలి. NEP ఉపాధ్యాయులను తరగతి గది లావాదేవీలలో వినూత్న బోధనా విధానాన్ని ఆవిష్కరించడానికి మరియు వర్తింపజేయడానికి ప్రోత్సహించింది. 'హోల్ స్కూల్' ఆధారిత ప్రణాళిక మరియు అమలు చేసే విధానంలో ఒక నమూనా మార్పు.

బోధనా అభ్యాస ప్రక్రియను మెరుగుపరచడానికి వివిధ జోక్యాలు నేరుగా పాఠశాలలకు అందించబడతాయి. పని చేయని పాఠశాల పరికరాల భర్తీకి మరియు ఆట వస్తువులు, క్రీడా పరికరాలు, ప్రయోగశాలలు, విద్యుత్ ఛార్జీలు, ఇంటర్నెట్, నీరు, బోధనా పరికరాలు మొదలైన ఇతర పునరావృత ఖర్చుల కోసం వార్షిక పాఠశాల మిశ్రమ గ్రాంట్ ఇవ్వబడుతుంది. లైబ్రరీ అనేది ఒక ముఖ్యమైన భాగం. పఠన అలవాట్లను ప్రోత్సహించడానికి లైబ్రరీ గ్రాంట్లు అందించబడతాయి. పిల్లల సమగ్ర అభివృద్ధి ఆవశ్యకతను గ్రహించి, అన్ని పాఠశాలల్లో యోగా మరియు శారీరక శ్రమలను ప్రోత్సహిస్తారు. క్రీడా సామగ్రి కొనుగోలు, కార్యకలాపాల నిర్వహణ, పోటీలు మొదలైనవాటి కోసం క్రీడలు మరియు శారీరక కార్యకలాపాలకు ఆర్థిక సహాయం అందించబడుతుంది.

విద్యార్థుల అభివృద్ధికి పాఠశాలలను కార్యాచరణ కేంద్రంగా మార్చాలన్నారు. డిబేట్‌లు, సంగీతం, కళలు, క్రీడలు, పఠనం, యువత, సైన్స్ లేదా ఎకో క్లబ్‌లు వంటి వివిధ క్లబ్‌లు విద్యార్థులలో జీవన నైపుణ్యాలు, అభిరుచులు, ఆత్మగౌరవాన్ని పెంపొందించడం, ఆత్మవిశ్వాసం మరియు స్థితిస్థాపకతను పెంపొందించడానికి ఉపకరిస్తాయి. పాఠశాలను నేర్చుకోవడానికి సంతోషకరమైన ప్రదేశంగా మార్చాలనే ఉద్ధేశ్యంతో, పాఠశాలలు విద్యార్థులు మరియు ఉపాధ్యాయుల కోసం కార్యకలాపాలను నిర్వహిస్తాయి. కళా ఉత్సవ్, రోల్ ప్లే పోటీ, బ్యాండ్ పోటీ, సంగీత ఉపాధ్యాయుల పోటీ మరియు జానపద-నృత్య పోటీలు చేపట్టే కొన్ని కార్యకలాపాలు.

NEP పాఠశాలలను "సామాజిక చేతన కేంద్రం"గా వినియోగించాలని అనుకుంది. ఈ వనరులను అమలుపరచడం మరియు సమర్థవంతంగా వినియోగించడం SDG4 సాధించడానికి మార్గం సుగమం చేస్తుంది.

ప్రైవేట్, NGOలు, సివిల్ సొసైటీ ఆర్గనైజేషన్‌తో కమ్యూనిటీ పాల్గొనడం మరియు భాగస్వామ్యం -

SDG4 యొక్క స్థానికీకరణ కేవలం అత్యల్ప అడ్మినిస్ట్రేటివ్ యూనిట్‌కు మాత్రమే పరిమితం కాకుండా పెద్ద మొత్తంలో వాటాదారులందరికీ మాత్రమే పరిమితం చేయాలి. వాటాదారులందరూ కలిసి సహకరించినప్పుడే సార్వత్రిక నాణ్యమైన విద్యను సాధించవచ్చును. పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికలను రూపొందించడానికి సంఘం సభ్యులు మరియు స్థానిక అధికారులతో పాఠశాల నిర్వహణ కమిటీలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. ప్రైవేట్ మరియు దాతృత్వ రంగం పాత్ర పర్యావరణ వ్యవస్థలో కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది. అవి నైపుణ్యం మరియు వినూత్న పద్ధతులను తీసుకువస్తాయి. సామర్థ్యం పెంపుదల, మౌలిక సదుపాయాలు మరియు బోధన-అభ్యాస ప్రక్రియకు మద్ధతు ఇవ్వడం కోసం NGOలు/CSOలు/కార్పొరేట్‌లతో సహకారం కూడా విద్యా కారణానికి తోడ్పడుతుంది. ఇంటి-మార్గదర్శకులుగా తల్లిదండ్రులు కూడా అభ్యాస ఫలితాలను పెంపొందించడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తారు. MoE యొక్క విద్యాంజలి చొరవ మౌలిక సదుపాయాలను అభివృద్ధి చేయడానికి మరియు అభ్యాస ఫలితాలను మెరుగుపరచడానికి అందరి మద్ధతును ప్రోత్సహిస్తుంది. విద్యకు సార్వత్రిక ప్రాప్యతను నిర్ధారించడానికి ప్రజల మద్ధతుతో డ్రాప్-అవుట్ మరియు పాఠశాలలో లేని పిల్లల సమస్యలను సులభంగా పరిష్కరించవచ్చును.

అన్ని మంత్రిత్వ శాఖలు మరియు విభాగాలతో కలయిక

SDGలను పొందేందుకు అన్ని మంత్రిత్వ శాఖలు/డిపార్ట్‌మెంట్‌లతో కలయిక ముఖ్యం, ఎందుకంటే అన్ని లక్ష్యాలు పరస్పర సంబంధం కలిగి ఉంటాయి మరియు పరస్పర ఆధారితమైనవి. పాఠశాల మరియు గ్రామ స్థాయి ప్రాథమిక యూనిట్‌లో SDG యొక్క స్థానికీకరణ అన్ని పథకాలను మరింతగా ప్రభావితం చేయడానికి పిలుపునిస్తుంది. ఇది ప్రయత్నాలు, వనరులు మరియు శక్తి యొక్క నకిలీని కూడా నివారిస్తుంది మరియు సినర్జీలో పని చేయడానికి అవకాశాలను అందిస్తుంది. ECCE అనుసంధానాల కోసం WCD మంత్రిత్వ శాఖ, సురక్షితమైన తాగునీరు మరియు పారిశుధ్యం కోసం తాగునీరు మరియు పారిశుధ్య మంత్రిత్వ శాఖ, బాల కార్మికులు, పథకం నుండి ఉపసంహరించబడిన పిల్లలందర్నీ సాధారణ పొరుగు పాఠశాలల్లో విజయవంతంగా మెయిన్ స్ట్రీమింగ్‌ను ప్రోత్సహించడానికి కార్మిక మరియు ఉపాధి మంత్రిత్వ శాఖతో ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి, సహాయాలు/ఉపకరణాల కొనుగోలు/ఫిట్టింగ్ కోసం వికలాంగులకు సహాయం. పాఠశాలల్లో ఆట స్థలాలు, సరిహద్దు గోడలు, ర్యాంప్‌లు, మరుగుదొడ్లు మొదలైనవాటి ఏర్పాటుకు ఆరోగ్య మరియు కుటుంబ సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ, MoRD ద్వారా పాఠశాల ఆరోగ్య కార్యక్రమం మరియు SHGల ద్వారా పాఠశాల యూనిఫాంలను అందించడం, త్రాగునీటి సరఫరా, వ్యర్థాల రీసైక్లింగ్, పాఠశాల నిర్వహణ కోసం MoPR మరుగుదొడ్లు మరియు వంటశాలలతో సహా ప్రాంగణంలో. పాఠశాలలకు భారత్ నెట్ సేవలను పొడిగించడం కోసం DoT, నైపుణ్య కార్యక్రమాల కోసం MSDE, ఖేలో ఇండియాలో ఎక్కువ భాగస్వామ్యం కోసం క్రీడలు మరియు యువజన వ్యవహారాల శాఖ మరియు పాఠశాలకు యువత వాలంటీర్లను కనెక్ట్ చేయడం కోసం Gx'gxof. గ్రామ పంచాయతీ అభివృద్ధి ప్రణాళిక (GPDP) ద్వారా, సమగ్ర శిక్ష మరియు PM POSHAN యొక్క వివిధ జోక్యాలను SDG4 సాధించడానికి పాఠశాల స్థాయిలో ప్రణాళిక మరియు అమలు చేయవచ్చును.

COVID-19 మహమ్మారి మరియు స్థానికీకరణ అవసరం

COVID-19 విద్యను తీవ్రంగా ప్రభావితం చేసింది. పాఠశాల మూసివేతలు పిల్లల అభ్యాసం మరియు శ్రేయస్సు కోసం పరిణామాలను కలిగి ఉంటాయి. అటువంటి విపత్తులను ఎదుర్కోవటానికి స్థానిక స్థాయిలో నిర్వహణ ముఖ్యమైనది ఇంకా ప్రభావవంతమైనదని మహమ్మారి చూపించింది. విద్యార్థుల అభ్యాసాన్ని కొనసాగించడానికి పాఠశాల మరియు గ్రామ స్థాయిలో అనేక ప్రయత్నాలను మేము చూశాము. పాఠశాలలను మూసేయాల్సి వచ్చినప్పుడు, బయటి నుండి ఎటువంటి సహాయం సాధ్యం కానప్పుడు, స్థానిక స్థాయిలో వివిధ దశలు అంటే- మొహల్లా పాఠశాల, ఇళ్ల గోడలకు రంగులు వేయడం ద్వారా విద్యార్థులకు బోధించడం మొదలైనవి అభ్యాసాన్ని కొనసాగించడంలో ఇంకా అభ్యాస నష్టాన్ని మరియు విద్యా నష్టాన్ని తగ్గించడంలో ముఖ్యమైన పాత్ర పోషించాయి. వాస్తవానికి, అన్ని పరిస్థితులలో దాని లక్ష్యాన్ని సాధించడానికి వ్యవస్థను మరింత స్థితిస్థాపకంగా మార్చడంలో స్థానికీకరణ సహాయపడుతుంది.

ముగింపు

సుస్థిర అభివృద్ధికి, దేశ నిర్మాణానికి మరియు శాంతికి విద్య శక్తి. SDGలను స్థానికీకరించడం స్థానిక అభివృద్ధి విధానానికి ఒక ఫ్రేమ్ వర్క్‌ను అందిస్తుంది మరియు దేశవ్యాప్తంగా ప్రజల విభిన్న అవసరాలను తీర్చగలదు. సార్వత్రిక నాణ్యమైన విద్య యొక్క లక్ష్యాన్ని సాధించడానికి "ఒక పరిమాణం, అందరికీ సరిపోతుంది" అనే విధానం ఉండకూడదు. SDG ఇండియా ఇండెక్స్ వివిధ SDG లలో రాష్ట్రాల పనితీరును పోల్చింది. జిల్లా మరియు గ్రామ స్థాయిలో SDG సూచికను స్థానికీకరించాల్సిన అవసరముంది. ఇది వారి స్థాయిలో SDGని సాధించడానికి విధానాల రూపకల్పన, అమలు మరియు పనితీరును కొలవడం కోసం వారిని ప్రేరేపిస్తుంది మరియు ప్రోత్సహిస్తుంది. స్థానికీకరణ మా సామర్థ్యాలను మాస్ స్థాయిలో పెంచుతుంది. విద్య కోసం SDGని సాధించడం 2030 నాటికి అన్ని ఇతర లక్ష్యాల సాధనకు దోహదపడుతుంది, ఆ సమయంలో ప్రపంచం జీవించడానికి మంచి ప్రదేశం.

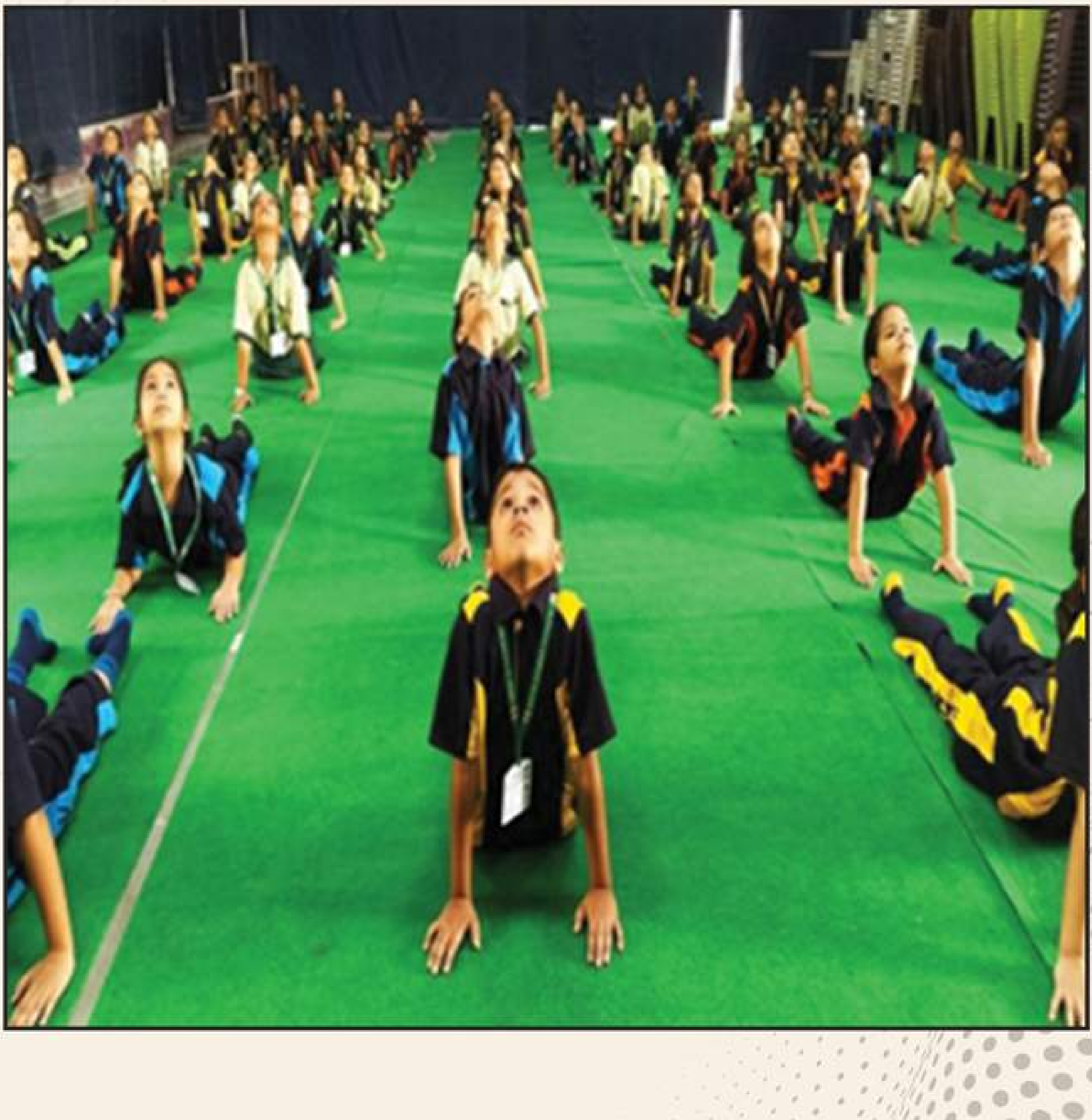

పునరుద్ధరించబడిన జాతీయ పంచాయతీ అవార్డులు

* డాక్టర్ బిజయ కుమార్ బెహెరా

1 నేపథ్యం:

1.1 SDGల సాధనకు ప్రధాన పథకాలు/కార్యక్రమాలను అమలుపర్చడంలో పంచాయతీలు కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి. పంచాయతీలను ప్రోత్సహించడం మరియు వాటికి అవార్డులు ఇవ్వడం అనేది అభివృద్ధి ప్రణాళికల సమగ్ర అమలు కోసం ఆరోగ్యకరమైన మరియు పోటీతత్వ పర్యావరణ వ్యవస్థను రూపొందించడంలో అంతర్భాగం. అందువలన, పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ పునరుద్ధరించిన రాష్ట్రీయ గ్రామ స్వరాజ్ అభియాన్ (RGSA) వారి కేంద్ర ప్రాయోజిత పథకం యొక్క కేంద్ర భాగాలలో ఒకటైన పంచాయతీల ప్రోత్సాహక పథకం కింద జాతీయ పంచాయతీ అవార్డుల ద్వారా ఉత్తమ పనితీరు కనబరిచిన పంచాయతీలను ప్రోత్సహిస్తోంది. ఈ అవార్డులు సాధారణంగా ఏటా ఏప్రిల్ 24న ఇవ్వబడతాయి, 73వ రాజ్యాంగ సవరణ చట్టం, 1992 ప్రకారం ఏప్రిల్ 24, 1993 నుంచి అమలులోకి వచ్చినందున జాతీయ పంచాయతీరాజ్ దినోత్సవంగా జరుపుకుంటారు.

1.2 పంచాయతీరాజ్ సంస్థల ద్వారా సస్టైనబుల్ డెవలప్‌మెంట్ గోల్స్ (LSDGలు) స్థానికీకరణపై నిపుణుల కమిటీ తయారు చేసిన నివేదికను మంత్రిత్వ శాఖ విడుదల చేసింది. కమిటీ తన నివేదికలో 2030 సంవత్సరం నాటికి SDGలను సాధించడానికి ఒక మార్గంగా స్థానిక (గ్రామ పంచాయతీ) స్థాయిలో చర్య కోసం 17 SDGలను కలిపి 9 థీమ్‌లను గుర్తించింది. ఈ 9 థీమ్‌లు (i) పేదరికం లేని మరియు మెరుగైన జీవనోపాధి గ్రామం, (ii)) ఆరోగ్యకరమైన గ్రామం, (iii) పిల్లలకు అనుకూలమైన గ్రామం, (iv) నీరు సరిపోయే గ్రామం, (v) క్లీన్ అండ్ గ్రీన్ గ్రామం, (vi) గ్రామంలో స్వయం సమృద్ధిగా మౌలిక సదుపాయాలు, (vii) సామాజికంగా సురక్షితమైన గ్రామం, (viii) సుపరిపాలన ఉన్న గ్రామం మరియు (ix) మహిళలకు అనుకూలమైన గ్రామం.

2. హేతుబద్ధత:
పంచాయతీ స్థాయిలో SDGలను సాధించడంలో క్రమబద్ధమైన ప్రణాళిక, అమలు, పర్యవేక్షణ మరియు జవాబుదారీతనం కోసం PRIలను ప్రోత్సహించడం మరియు ఆర్థిక అభివృద్ధి మరియు సామాజిక న్యాయం కోసం రాజ్యాంగంలోని పార్ట్-IXలో జాబితా చేయబడిన 29 విషయాలపై వివిధ పర్యావరణ-సామాజిక అభివృద్ధి కార్యక్రమాలలో పాల్గొనడం, జాతీయ పంచాయతీ అవార్డులు బ్లాక్, జిల్లా, రాష్ట్రం/UT మరియు జాతీయ స్థాయిలో అవార్డుల పోటీ యొక్క బహుళ-స్థాయి పిరమిడికల్ నిర్మాణాన్ని 9 LSDGల థీమ్‌లతో సమలేఖనం చేయడానికి పునరుద్ధరించబడ్డాయి:
i. గుర్తించబడిన 9 థీమ్‌ల ద్వారా SDGల సాధనలో PRIల పనితీరును అంచనా వేయండి
ii. PRIల మధ్య పోటీ స్ఫూర్తిని ప్రోత్సహించండి
iii. 'PRIల ద్వారా SDGల స్థానికీకరణ' ప్రక్రియను ఉత్ప్రేరకపరచడం మరియు 2030 నాటికి LSDGని పొందడం యొక్క ప్రాముఖ్యత గురించి PRIలకు అవగాహన కల్పించడం

4. ప్రక్రియ/నిర్మాణం/ఎంపిక:

4.1 పునరుద్ధరించబడిన జాతీయ పంచాయతీ అవార్డులు మొత్తం 9 అవార్డు థీమ్‌లలో పాల్గొనేందుకు అన్ని పంచాయతీలకు వేదికను అందిస్తాయి. అన్ని పంచాయతీలు ఒక్కో థీమ్ కింద వాటి పనితీరు ఆధారంగా ర్యాంక్ ఇవ్వబడతాయి. వారి పనితీరును బ్లాక్ స్థాయి నేపథ్య కమిటీలు అంచనా వేస్తాయి మరియు జిల్లా స్థాయి పోటీకి 3 టాప్ ర్యాంకింగ్ GP లు సిఫార్సు చేయబడతాయి. తదుపరి జిల్లా మరియు రాష్ట్రం/UT కూడా జాతీయ స్థాయి పోటీ కోసం ప్రతి థీమ్ కింద 3 టాప్ ర్యాంకింగ్ GPలను అంచనా వేసి సిఫార్సు చేస్తాయి. వివిధ స్థాయిలలోని ఎంపిక కమిటీలు GPల పనితీరును అంచనా వేయడానికి నోడల్ విభాగాలు/మంత్రిత్వ శాఖలను నిమగ్నం చేస్తాయి.

4.2 ఆయా స్థాయిలలో ప్రతి థీమ్‌కు సంబంధించిన థీమాటిక్ ఎంపిక కమిటీలు అవార్డు గ్రహీత పంచాయతీలను ఎంపిక చేస్తాయి. రాష్ట్రాలు/UTలు పంచాయతీలకు ప్రోత్సాహాన్ని అందించినందుకు బ్లాక్, జిల్లా మరియు రాష్ట్ర/UT స్థాయి అవార్డు గ్రహీతలను నగదు లేదా వస్తు రూపంలో సత్కరించవచ్చు మరియు ప్రదానం చేయవచ్చును.

5. ప్రతిస్పందనల కోసం ప్రశ్నాపత్రాలు

దేశంలోని అన్ని గ్రామ పంచాయతీలను అంచనా వేయడానికి ఇంకా ర్యాంకింగ్ చేయడానికి మంత్రిత్వ శాఖలు/డిపార్ట్‌మెంట్ మరియు రాష్ట్రాలు/UTలతో సంప్రదించి MoPR ద్వారా ప్రతి థీమ్‌కు సంబంధించిన ప్రశ్నాపత్రాలు అభివృద్ధి చేయబడ్డాయి.

* ఆర్థిక సలహాదారు, పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ

6. PRIల పాల్గొనడం:
పునరుద్ధరించబడిన వ్యవస్థలో, అన్ని (సుమారు 2.56 లక్షలు) GPలు మరియు అదే స్థాయి సాంప్రదాయ స్థానిక సంస్థలు మొత్తం 9 నేపథ్య అవార్డు కింద పాల్గొనవలసి ఉంటుంది.

7. అవార్డుల వర్గాలు:
7.1 జాతీయ స్థాయిలో అవార్డులు గ్రామ, బ్లాక్ మరియు జిల్లా పంచాయతీలకు రెండు విభాగాల క్రింద ఇవ్వబడతాయి:
i. దీన్ దయాళ్ ఉపాధ్యాయ్ పంచాయత్ సతత్ వికాస్ పురస్కార్ (వ్యక్తిగత థీమ్ వారీగా ప్రదర్శన కోసం)
ii. నానాజీ దేశ్‌ముఖ్ సర్వోత్తం పంచాయత్ సతత్ వికాస్ పురస్కార్ (అన్ని థీమ్‌ల క్రింద మొత్తం పనితీరు కోసం).
7.2 ఇది కాకుండా, కింది ప్రత్యేక విభాగాల అవార్డులను కూడా పరిగణించాలి:

i. పునరుత్పాదక ఇంధన వనరులను స్వీకరించడం మరియు వినియోగించడం కోసం గ్రామ ఊర్జా స్వరాజ్ విశేష్ పంచాయత్ పురస్కార్.
ii. నికర-శూన్యం కర్బన ఉద్గారాలను సాధించే దిశగా ఆదర్శప్రాయమైన కృషికి కార్బన్ న్యూట్రల్ విశేష్ పంచాయత్ పురస్కార్.
iii. నానాజీ దేశ్‌ముఖ్ సర్వోత్తమ్ పంచాయతీ సతత్ వికాస్ పురస్కార్ GPలకు అర్హత సాధించి, తదుపరి సంవత్సరాల్లో కూడా జాతీయ పంచాయతీ అవార్డులకు షార్ట్‌లిస్ట్ చేయబడింది.
iv. LSDGలను సాధించడంలో GPలకు సంస్థాగత సహకారం అందించిన సంస్థలకు పంచాయత్ క్షమతా నిర్మాణ్ సర్వోత్తమ్ సంస్థాన్ పురస్కారం.
v. ఉత్తమంగా పాల్గొనే రాష్ట్రం/UT/జిల్లా/బ్లాక్ పంచాయతీ.

8. అవార్డుల కోసం ప్రామాణిక ఆపరేటింగ్ విధానం:

8.1 మంత్రిత్వ శాఖ ఈ క్రింది పత్రాలను సిద్ధం చేసింది మరియు రాష్ట్రాల UTలతో పంచుకుంది:

• స్టాండర్డ్ ఆపరేటింగ్ ప్రొసీజర్ (SoP), పునరుద్ధరించబడిన అవార్డులకు సంబంధించి రాష్ట్రం/UT, జిల్లా మరియు బ్లాక్ స్థాయి అధికారుల క్యాస్కేడింగ్ మోడ్ ఆఫ్ ఓరియంటేషన్ కోసం టైమ్‌లైన్‌లు మరియు గ్రామ పంచాయతీల ద్వారా ఆన్ లైన్ ప్రశ్నాపత్రం నింపే ప్రక్రియను పర్యవేక్షించడం.
• జాతీయ పంచాయతీ అవార్డ్స్ పోర్టల్‌లో అప్లికేషన్/డేటా ఎంట్రీకి సంబంధించిన సాంకేతిక అంశంపై SoP

8.2 పునరుద్ధరించబడిన జాతీయ పంచాయతీ అవార్డు దరఖాస్తు ప్రక్రియపై రాష్ట్రాలు/కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల అధికారులకు లైన్ డిపార్ట్‌మెంట్‌ల నుండి ఓరియెంటేషన్‌ని అందించడానికి, వారు క్యాస్కేడ్ మోడ్‌లో పంచాయతీరాజ్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్ (PRIలు) వరకు దాన్ని మరింతగా పెర్కోలేట్ చేస్తారు, పునరుద్ధరించబడిన నేషనల్ కోసం రోడ్ మ్యాప్ ప్రిపేర్‌నెస్‌పై నేషనల్ రైట్-షాప్ పంచాయతీ అవార్డును ఆగస్టు 16-18, 2022లో న్యూ ఢిల్లీలో నిర్వహించడం జరిగింది. ఈ ఈవెంట్ సందర్భంగా, రాష్ట్రాలు/UTలు తమ స్థాయిలో రూపొందించడానికి వీలుగా, పెద్ద ఎత్తున పాల్గొనడం కోసం మొత్తం అవార్డు వ్యవస్థ యొక్క ప్రజాదరణ మరియు ప్రచారంపై జాతీయ మీడియా వ్యూహం కూడా అందించబడింది.

9. అవార్డుల పోర్టల్:
నేషనల్ పంచాయతీ అవార్డుల పోర్టల్ (www.panchayataward.gov.in) వీటికి వేదికను అందిస్తుంది:
• పంచాయతీల ద్వారా అవార్డుల కోసం దరఖాస్తు.
• వివిధ స్థాయిలలో (జాతీయ, రాష్ట్రాలు/UT, జిల్లా మరియు బ్లాక్) దిశలను మరియు ప్రశ్నాపత్రం నింపడాన్ని పర్యవేక్షించడం.

****

పంచాయతీలలో స్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాల స్థానికీకరణ దిశగా ప్రయాణం

* డాక్టర్ బిజయ కుమార్ బెహెరా

1. సుస్థిర అభివృద్ధి కోసం 2030 ఎజెండాపై భారతదేశం సంతకం పెట్టింది ఇంకా వాటి సాధనకు కట్టుబడి ఉంది. నీతి ఆయోగ్ సుస్థిర అభివృద్ధి లక్ష్యాల (SDGs) అమలుకు నోడల్ సంస్థ. NITI ఆయోగ్ నేషనల్ ఇండికేటర్ ఫ్రేమ్‌వర్క్ డేటాను వినియోగించి SDG ఇండియా ఇండెక్స్‌ను సిద్ధం చేసింది. వివిధ మంత్రిత్వ శాఖలు మరియు వాటి పథకాలు SDGలు మరియు లక్ష్యాలతో మ్యాప్ చేయబడ్డాయి.

2. భారతదేశంలో దాదాపు 70% గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నివసిస్తున్నందువలన, జాతీయ స్థాయిలో సుస్థిర అభివృద్ధి లక్ష్యాల సాధనకు పంచాయతీరాజ్ సంస్థల ద్వారా అట్టడుగు స్థాయిలో చర్యలు అవసరం. అందువలన SDG లను స్థానికీకరించడంలో పంచాయతీరాజ్ సంస్థల పాత్ర ముఖ్యంగా గ్రామ పంచాయతీల పాత్ర చాలా కీలకం.

3. పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ SDGకి సంబంధించి ఒక నేపథ్య విధానాన్ని అభివృద్ధి చేసింది, దీని ద్వారా 9 థీమ్‌లు అభివృద్ధి చేయబడ్డాయి. ఈ థీమ్‌లలో ప్రతి ఒక్కటి అనేక SDGలను కవర్ చేస్తుంది.

Theme	Related SDGs
1. Poverty Free Village and Enhanced Livelihood	SDG 1: No Poverty SDG 2: Zero Hunger SDG 3: Good Health and Well Being SDG 4: Quality Education SDG 5: Gender Equality SDG 6: Clean Water and Sanitation SDG 7 : Affordable and Clean Energy SDG 8: Decent Work and Economic Growth SDG 10: Reduced Inequalities SDG 11: Sustainable Cities and Communities SDG 13: Climate Action SDG 15: Life on Land
2. Healthy Village	SDG 2: Zero Hunger SDG 3: Good Health and Well Being SDG 4: Quality Education SDG 5: Gender Equality SDG 6: Clean Water and Sanitation SDG12: Responsible Consumption and Assumption
3. Child Friendly Village	SDG 1: No Poverty SDG 2: Zero Hunger SDG 3: Good Health and Well Being SDG 4: Quality Education SDG 5: Gender Equality
4. Water Sufficient Village	SDG 1: No Poverty SDG 2: Zero Hunger SDG 3: Good Health and Well Being SDG 4: Quality Education SDG 5: Gender Equality SDG 6: Clean Water and Sanitation SDG 8: Decent Work and Economic Growth SDG 9: Industry, Innovation and Infrastructure SDG 10: Reduced Inequalities SDG 11: Sustainable Cities and Communities SDG 12: Responsible Consumption and Assumption SDG 13: Climate Action SDG 14: Life Below Water SDG 15: Life on Land
5. Clean and Green Village	SDG 6: Clean Water and Sanitation SDG 7: Affordable and Clean Energy SDG 12: Responsible Consumption and Assumption SDG 13: Climate Action SDG 14: Life Below Water SDG 15: Life on Land
6. Self Sufficient Infrastructure Gram Panchayat	SDG 1: No Poverty SDG 2: Zero Hunger SDG 4: Quality Education SDG 5: Gender Equality SDG 6: Clean Water and Sanitation SDG 9: Industry, Innovation and Infrastructure SDG 11: Sustainable Cities and Communities
7. Socially Secured Village	SDG 1: No Poverty SDG 2: Zero Hunger SDG 5: Gender Equality SDG 10: Reduced Inequalities SDG 16: Peace, Justice and Strong Institutions
8. Good Governance	SDG 16: Peace, Justice and Strong Institutions
9. Women Friendly Village	SDG 1: No Poverty SDG 2: Zero Hunger SDG 3: Good Health and Well Being SDG 4: Quality Education SDG 5: Gender Equality SDG 8: Decent Work and Economic Growth

4. నేపథ్య విధానాన్ని అవలంబించడం సులభంగా అర్థం చేసుకోవడానికి వీలు కల్పిస్తుంది; కమ్యూనిటీ ప్రమేయంతో పంచాయతీల ఆమోదం మరియు అమలు.
5. ఈ థీమ్‌లలో ప్రతి ఒక్కటి అనేక SDGలను కవర్ చేస్తుంది, ఇవి వివిధ మంత్రిత్వ శాఖలు మరియు పథకాలకు మ్యాప్ చేయబడతాయి, నేపథ్య విధానాన్ని అవలంబిస్తాయి. అందువలన, ఇది వనరుల కలయికకు దారి తీస్తుంది మరియు పంచాయతీ స్థాయిలో వాటి లభ్యతను పెంచుతుంది.

6. నిరంతర పద్ధతిలో పని చేస్తున్న అట్టడుగు వర్గాల దృష్టిని తీసుకునిరావడానికి కేంద్ర మంత్రిత్వ శాఖలు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, UN ఏజెన్సీలు, విద్యా సంస్థలు, CSOలు మరియు ఇతరులతో కలిసి పనిచేసే SDGల స్థానికీకరణ ప్రక్రియను ముందుకు తీసుకెళ్లడానికి దిగువన పేర్కొన్న విధంగా వరుస జోక్యాలు చేయబడ్డాయి:
7. 2018-19 నుండి 2020-21 వరకు అమలు చేయబడిన RGSA పథకం 01.04.2022 నుండి 31.03.2026 వరకు అమలు చేయడానికి 13.04.2022న ప్రభుత్వంచే పునరుద్ధరించబడింది మరియు ఆమోదించబడింది. పునరుద్ధరణ పథకపు దృష్టి స్థానిక స్వయంపరిపాలన మరియు ఆర్థిక వృద్ధికి శక్తివంతమైన కేంద్రాలుగా పంచాయతీరాజ్ సంస్థలను పునర్నిర్మించడంపై ప్రత్యేక దృష్టి సారించి, అట్టడుగు స్థాయిలో స్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాల (SDGలు) స్థానికీకరణపై ఇతివృత్త విధానాన్ని అవలంబించడం.
8. అంతర్-మంత్రిత్వ సమావేశాలు (తాగునీరు మరియు పారిశుధ్యం, గ్రామీణాభివృద్ధి, మహిళలు మరియు శిశు అభివృద్ధి, విద్య, ఆరోగ్యం మరియు కుటుంబ సంక్షేమం, సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత, పశుసంవర్ధక, పాడి పరిశ్రమ, మత్స్య, కొత్త మరియు పునరుత్పాదక ఇంధనం మరియు భూ వనరుల మంత్రిత్వ శాఖలు/విభాగాలు) LSDG ల సాధన కోసం ఏకీకృత ప్రయత్నాల కోసం నిర్వహించబడిన సంబంధిత కేంద్ర మంత్రిత్వ శాఖలతో ఉన్నాయి.
9. LSDGలను ముందుకు తీసుకువెళ్లడానికి కన్వర్జెంట్ కార్యకలాపాల కోసం సంబంధిత కేంద్ర మంత్రిత్వ శాఖలు/డిపార్ట్‌మెంట్‌లతో పాటు MoPR ద్వారా థీమ్ వారీగా ఉమ్మడి సలహాలు రాష్ట్రాలకు జారీ చేయబడ్డాయి.
10. గ్రామీణ భారతదేశంలో LSDGల కోసం కలిసి పనిచేయడానికి 21 మంత్రిత్వ శాఖల 26 డిపార్ట్‌మెంట్లు సంయుక్త తీర్మానంపై సంతకం చేశాయి, ఇది నిజంగా మొత్తం ప్రభుత్వ విధానాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది.
11. రాష్ట్రాలు/ కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల సంసిద్ధత స్థాయిని అర్థం చేసుకునే లక్ష్యంతో నాలుగు ప్రాంతీయ వర్క్‌షాప్‌లు మరియు SDGల స్థానికీకరణపై సమయ పరిమితి జోక్యాల కోసం కార్యాచరణ ప్రణాళికను హైబ్రిడ్ విధానంలో నిర్వహించడం జరిగింది.
12. LSDGలలో సంబంధిత డొమైన్‌లో వారి మద్దతు కొరకు UN ఏజెన్సీలతో (UNICEF, UNDP, UNFPA మరియు WHO) సమావేశాలు నిర్వహించబడ్డాయి. ఇంకా, అట్టడుగు స్థాయిలో LSDGలలో సహకార పనుల కోసం AKAM సమయంలో ఈ ఏజెన్సీలతో అవగాహన ప్రకటన (SoU) సంతకం చేయబడింది.

* ఆర్థిక సలహాదారు, పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ

13. శిక్షణా సామగ్రిని అభివృద్ధి చేయడానికి MoPR ద్వారా 8 నేపథ్య కమిటీలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి.

• దృఢమైన డేటా షేరింగ్ మెకానిజంను అభివృద్ధి చేయడం.

• LSDGల ఆధారితంగా చేయడానికి GPDP మార్గదర్శకాలు మరియు ఆకృతిని సవరించడం.

• పంచాయతీ అభివృద్ధి సూచిక (PDI) సిద్ధం చేయడం.

• LSDGల ఆధారితంగా చేయడానికి 2014లో తయారు చేసిన జాతీయ సామర్థ్య నిర్మాణ ఫ్రేమ్‌వర్క్‌ను మళ్లీ సందర్శించడం.

• నేపథ్య ప్రాంతాల LSDGలపై శిక్షణ మాడ్యూల్స్.

• పంచాయతీ ద్వారా LSDGలను ప్రధాన స్రవంతిలోకి తీసుకురావడంపై కోర్ కమిటీ.

14. మంత్రిత్వ శాఖ ఆజాదీ కా అమృత్ మహోత్సవ్ కింద ఏప్రిల్ 11-17, 2022 వరకు SDGల స్థానికీకరణపై బలమైన దృష్టితో ఐకానిక్ వీక్‌ను జరుపుకుంది. ఇందులో లైన్ మినిస్టర్లు, రాష్ట్ర పంచాయతీరాజ్ శాఖలు మరియు SIRDలు, PRIలు మరియు సాంప్రదాయ స్థానిక సంస్థల (TLBలు), UN ఏజెన్సీలు, విద్యాసంస్థలు, డొమైన్ నిపుణులు మరియు దేశవ్యాప్తంగా ఉన్న ఇతర వాటాదారులకు నామినేట్ చేయబడిన ఎన్నికైన ప్రతినిధులు (ERలు) ప్రభుత్వం మరియు మొత్తం సొసైటీ విధానంలో పాల్గొన్నారు.

15. జాతీయ పంచాయతీరాజ్ దినోత్సవం సందర్భంగా ఏప్రిల్ 24, 2022న ప్రత్యేక గ్రామసభను నిర్వహించాలని రాష్ట్రాలు/UTలను మంత్రిత్వ శాఖ అభ్యర్థించింది, ఇందులో 1 నుండి 3 థీమ్‌ల సంతృప్తత కోసం 'సంకల్ప్' తీసుకోబడుతుంది.

16. మే 30-31, 2022న NIRD మరియు PRలో SDGల ప్రాంతంలోని 11 రాష్ట్రాలతో LSDGల కోసం రోడ్‌మ్యాప్ మరియు కార్యాచరణ ప్రణాళికను సిద్ధం చేయడంపై ఆలోచనలను పరస్పరం పంచుకోవడంపై వర్క్‌షాప్*** నిర్వహించబడింది.

17. జూలై 4th-6th, 2022న అన్ని రాష్ట్రాలు/UTలతో పంచాయతీల ద్వారా LSDGలపై రాష్ట్ర కార్యాచరణ ప్రణాళిక మరియు రోడ్‌మ్యాప్‌ను సిద్ధం చేయడంపై 3 రోజుల జాతీయ రైట్-షాప్ నిర్వహించబడింది.

18. థీమ్ 6పై థిమాటిక్ అప్రోచ్ ఫోకస్ ద్వారా LSDGలపై 2 రోజుల జాతీయ వర్క్‌షాప్: స్వయం సమృద్ధితో కూడిన మౌలిక సదుపాయాలతో కూడిన గ్రామం చండీగఢ్, పంజాబ్ లో థీమ్ 4 మరియు 5 పై నిర్వహించబడింది: పుణె, పంజాబ్ లో నీరు తగినంతగా ఉన్న స్వచ్ఛమైన గ్రామం మరియు థీమ్ 1: పేదరికం లేని మరియు మెరుగైన జీవనోపాధి గ్రామం కేరళలోని ఎర్నాకులంలో నిర్వహించబడింది.

19. SIRDలు/ETCలు/PRTCలు/SPRCలు/DPRCలు/BPRCలు మొదలైనవాటిలో ప్రతి అధ్యాపకులకు 5 GPలను కేటాయించాలని కూడా MoPR రాష్ట్రాలకు సూచించింది, సంకల్ప్‌గా తీసుకున్న థీమ్‌ల సాధన కోసం పంచాయతీలకు హ్యాండ్ హోల్డింగ్/మెంటరింగ్ సపోర్ట్ అందించాలని GPDPల ద్వారా సూచించింది.

20. GPDP మార్గదర్శకం ప్రణాళిక ప్రక్రియలో థీమాటిక్ అప్రోచ్ యొక్క ఏకీకరణ లెన్స్ ద్వారా సవరించబడింది.

21. LSDGల థీమ్‌లకు అనుగుణంగా కార్యకలాపాలను హైలైట్ చేయడానికి ఇ-గ్రామ్‌సరాజ్ పోర్టల్ ఫీచర్లు సవరించబడ్డాయి.

22. GPDP తయారీలో థీమ్‌ల ఏకీకరణపై దృష్టి సారించి పీపుల్స్ ప్లాన్ క్యాంపెయిన్ ప్రారంభించబడింది.

కొనసాగడానికి దారి: -

1. నేపథ్య విధానాల ద్వారా LSDGలపై జాతీయ వర్క్‌షాప్ దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాల్లో నిర్వహించబడుతుంది.

2. LSDGలపై రాష్ట్ర కార్యాచరణ ప్రణాళిక మరియు రోడ్‌మ్యాప్ అభివృద్ధి చేయబడి, జాతీయ వర్క్‌షాప్‌లో ప్రారంభించబడుతుంది.

పంచాయతీలో నేపథ్య విధానం ద్వారా స్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాల (LSDGలు) స్థానికీకరణపై 2 రోజుల జాతీయ వర్క్‌షాప్ థీమ్ 6: - స్వయం సమృద్ధిగా మౌలిక సదుపాయాలు కలిగిన గ్రామం ఆగస్టు 22 మరియు 23, 2022, చండీగఢ్, పంజాబ్

• పియాలి రాయ్ చౌదరి

Village with Self-Sufficient Infrastructure

అవలోకనం:- పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ PRIలలో సుస్థిర అభివృద్ధి లక్ష్యాల (LSDGలు) స్థానికీకరణ ప్రక్రియను ప్రోత్సహిస్తోంది. దీని కోసం, 'హోల్ ఆఫ్ గవర్నమెంట్ మరియు హోల్ ఆఫ్ సొసైటీ' విధానంలో విభిన్న వాటాదారులను ఒకే ఫోరమ్‌లో తీసుకురావడం మా ప్రయత్నం. పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ గ్రామీణ ప్రాంతాలలో పంచాయతీలు మరియు ఇతర సంబంధిత వాటాదారులను సాధికారపరచడం ద్వారా అట్టడుగు స్థాయిలో స్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాల (LSDGలు) స్థానికీకరణ కొరకు నేపథ్య విధానాన్ని అవలంబించింది. స్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాల స్థానికీకరణ కొరకు క్రింది థీమ్‌లు ఉన్నాయి.

* థీమ్ 1: గ్రామంలో పేదరికం లేని మరియు మెరుగైన జీవనోపాధి
* థీమ్ 2: ఆరోగ్యకరమైన గ్రామం
* థీమ్ 3: పిల్లలకు అనుకూలమైన గ్రామం
* థీమ్ 4: నీరు సరిపోయే గ్రామం
* థీమ్ 5: క్లీన్ అండ్ గ్రీన్ గ్రామం
* థీమ్ 6: స్వయం సమృద్ధితో కూడిన మౌలిక సదుపాయాలతో కూడిన గ్రామం
* థీమ్ 7: సామాజిక భద్రత మరియు కేవలం సామాజిక గ్రామం
* థీమ్ 8: మంచి పాలనతో కూడిన గ్రామం
* థీమ్ 9: మహిళకు అనుకూలమైన గ్రామం

పేదరికం, ప్రజారోగ్యం, పోషకాహారం, విద్య, లింగం, పారిశుధ్యం, తాగునీరు, జీవనోపాధి కల్పన మొదలైన వివిధ అభివృద్ధి సవాళ్లలో పంచాయతీ కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది. అందువలన, మంచి పాలన కోసం 9 థీమాటిక్ విధానాలను అవలంబించే SDGల స్థానికీకరణలో పంచాయతీలు కీలక పాత్రధారులుగా గుర్తించబడ్డాయి.

ఈ ప్రారంభంలో, థీమ్ 6: -స్వయం సమృద్ధితో కూడిన మౌలిక సదుపాయాలతో కూడిన గ్రామం 2022లో ఆగస్టు 22 మరియు 23వ తేదీలలో పంజాబ్‌లో పంచాయతీలలో స్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాల (LSDGలు) స్థానికీకరణపై 2-రోజుల జాతీయ వర్క్‌షాప్ నిర్వహించబడింది. అన్ని రాష్ట్రాల నుండి ప్రతినిధులు / UTలు జాతీయ వర్క్‌షాప్‌లో పాల్గొన్నారు. దేశవ్యాప్తంగా 1300 మంది పంచాయతీలకు ఎన్నికైన ప్రతినిధులు రోడ్లు, తాగునీరు, పారిశుధ్యం, వీధి లైట్లు, పాఠశాలలు, ఆరోగ్య కేంద్రాలు, సాధారణ సేవా కేంద్రాలు, స్థానిక మార్కెట్‌లు, అంగన్‌వాడీ

కేంద్రం, పశువుల సహాయ కేంద్రం మరియు కమ్యూనిటీ సెంటర్ తదితర రంగాల్లో స్వయం సమృద్ధిగా మౌలిక సదుపాయాలను అభివృద్ధి చేయడం ద్వారా ప్రాథమిక సేవలను అందించడంలో వివిధ ఉత్తమ పద్ధతులు మరియు వినూత్న నమూనాలను బహిర్గతం చేశారు.

వర్క్‌షాప్ లక్ష్యం: -రాష్ట్రాలు / కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాలు సామర్థ్య పెంపు మరియు శిక్షణకు సంబంధించి శ్రేష్ఠమైన వ్యూహాలు, విధానాలు, కన్వర్జెంట్

* కన్సల్టెంట్ థీమాటిక్ నిపుణుడు, CB డివిజన్, పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ

చర్యలు మరియు వినూత్న నమూనాలను ప్రదర్శించాయి; ఉత్తమ పద్ధతులు; గ్రామ పంచాయతీ అభివృద్ధి ప్రణాళిక (GPDP) లోకి SDGల ఇతివృత్తాల పర్యవేక్షణ ఫ్రేమ్‌వర్క్, ప్రోత్సాహం మరియు ప్రతిబింబం.

వర్క్‌షాప్ ఫలితం: -అట్టడుగు స్థాయిలో లెన్స్ థీమాటిక్ విధానం ద్వారా LSDGల ప్రక్రియను సంస్థాగతీకరించడానికి వివిధ నమూనాలపై పంచాయతీల పీర్ లెర్నింగ్‌కు వర్క్‌షాప్ వేదికగా ఉంటుంది. ఇంకా, ఇది అంతర్జాతీయ సంస్థ మరియు స్థానిక పాలనలో మార్పిడి కార్యక్రమాల ద్వారా సమాచారం/ఆలోచనల మార్పిడికి అవకాశాన్ని అందిస్తుంది.

శ్రీ కపిల్ మోరేశ్వర్ పాటిల్, గౌరవనీయులైన రాష్ట్ర పంచాయతీరాజ్ మంత్రి, శ్రీ కుల్దీప్ సింగ్ ధలివాల్, గౌరవనీయులైన గ్రామీణాభివృద్ధి మరియు పంచాయతీల మంత్రి మరియు పంజాబ్ రాష్ట్ర కేబినెట్ మంత్రులు, కార్యదర్శి, MoPR, త్రాగునీరు మరియు పారిశుద్ధ్య శాఖ కార్యదర్శి , పంజాబ్ ముఖ్య కార్యదర్శి, ఆర్థిక కమిషనర్, జాయింట్ సెక్రటరీ, MoPR మరియు ఇతర సీనియర్ అధికారులు గ్రామస్థులకు ప్రాథమిక సేవలను అందించడానికి విభిన్న సాంకేతికత మరియు వినూత్న నమూనాలను అవలంబించడం ద్వారా సంస్థాగతమైన నేపథ్య విధానాన్ని సంస్థాగతీకరించడం ద్వారా పంచాయతీలలో సుస్థిర అభివృద్ధి లక్ష్యాల స్థానికీకరణ ప్రక్రియ ప్రేరణపై విశేషమైన అభిప్రాయాలను అందించారు.

వర్క్‌షాప్‌లో, SDG గీతం వంటి ప్రక్రియ వేగాన్ని కొనసాగించడానికి ప్రముఖులచే LSDGలలో పంజాబ్ రాష్ట్రం తీసుకున్న కొన్ని కార్యక్రమాలు

ప్రారంభించబడ్డాయి; రాష్ట్ర గ్రామీణ జీవనోపాధి మిషన్ వెబ్ సైట్; ప్రైమ్ మొబైల్ యాప్; SDG బ్రోచర్ మరియు గ్రామ సభ బుక్‌లెట్.

పంజాబ్‌లోని వివిధ గ్రామ పంచాయతీలు అనుసరించిన వ్యూహాలు మరియు విధానాలకు సంబంధించి తమ ఉత్తమ పద్ధతులను పంచుకున్నాయి; వివిధ వాటాదారుల సామర్థ్యం పెంపుదల; సాంకేతికత మరియు నమూనాల స్వీకరణ మరియు నిధులు/ పథకాలతో కన్వర్జెంట్ మ్యాపింగ్
ఇంకా ఆరోగ్య రంగాలలో సేవల నాణ్యమైన డెలివరీని నిర్ధారించడానికి స్వయం సమృద్ధిగా మౌలిక సదుపాయాలను నిర్మించడంలో మానవ వనరులు; త్రాగు నీరు; చదువు; సాధారణ సేవా కేంద్రం; రోడ్లు; కనెక్టివిటీ;
స్థానిక మార్కెట్లు, వినోద కేంద్రాలు; జీవన సౌలభ్యం కోసం వీధి దీపాలు

మరియు పారిశుధ్యం. స్వయం సమృద్ధితో కూడిన మౌలిక సదుపాయాల వివిధ అంశాలపై మంచి అభ్యాసాలను కవర్ చేసే లఘు చిత్రాలను గ్రామ పంచాయతీకి ఎన్నికైన ప్రజాప్రతినిధులు పంచుకున్నారు. గ్రామ స్థాయిలలో వినూత్న నమూనాలను ప్రతిబింబించే లక్ష్యంతో గ్రామ పంచాయతీ సర్పంచ్/ప్రెసిడెంట్ ఇతర పంచాయతీ ప్రతినిధులతో మంచి కేసులను మార్పిడి చేసుకునే అవకాశాన్ని పొందారు.

ఉత్తమ పద్ధతులు చూపిన గ్రామ పంచాయతీ పేరు క్రింద పేర్కొనబడింది:

రంగం	గ్రామ పంచాయతీ
విద్య	సంఘోల్
ఆరోగ్యం	రూర్కా కలాన్, జలంధర్.
నీటి సరఫరా మరియు పారిశుధ్యం	సంగ్రూర్.
ICDS / AWC	S.B.S నగర్

వివిధ హస్తకళలపై ప్రదర్శనల స్టాల్స్; కుటీర పరిశ్రమలు మరియు గ్రామీణ సంస్థలు పంజాబ్‌లోని SRLM స్వయం సహాయక బృందం (SHG) ద్వారా స్థాపించబడ్డాయి. స్థానిక వ్యవస్థాపక నైపుణ్యాల ప్రమోషన్ కొరకు SHG సభ్యులు వివిధ వ్యవసాయ మరియు వ్యవసాయేతర ఉత్పత్తులను ప్రదర్శించారు.

వివిధ రాష్ట్రాల గ్రామ పంచాయతీల ప్రతినిధులు తమ కేస్ స్టడీలను వినూత్న నమూనాలు, వ్యూహాలు మరియు స్వయం సమృద్ధితో కూడిన మౌలిక సదుపాయాలతో సుపరిపాలనను బలోపేతం చేయడానికి ఆధునిక సాంకేతికతను వినియోగించడంపై దృష్టి సారించారు. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో SDGలను స్థానికీకరించే విధానాలను హైలైట్ చేస్తూ GP సర్పంచ్‌చే షార్ట్ ఫిల్మ్‌లు/సినిమాలు ప్రదర్శించబడ్డాయి.

పంజాబ్‌లోని సుసంపన్నమైన సంస్కృతిని, సాంప్రదాయక ప్రజలను వర్ణించేందుకు కల్చరల్ నైట్ నిర్వహించబడింది. ఈ కార్యక్రమం పాటలు, నృత్యం మరియు బోలియన్ ద్వారా వివిధ వారసత్వం మరియు సాంస్కృతిక సంపదపై వెలుగులు నింపింది.

ముందుకు తీసుకెళ్లడానికి:-

a. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో LSDGల సంస్థాగతీకరణలో గ్రామ పంచాయతీ అవలంబించిన ఉత్తమ పద్ధతులను నేపథ్య విధానం ద్వారా మార్పిడి చేసుకోవడానికి వేదిక.
b. గ్రామ పంచాయతీ విశ్వాసాన్ని పెంపొందించడం ద్వారా నైపుణ్యాలు మరియు జ్ఞానంలో పరివర్తన.
c. ఉత్తమ అభ్యాసాల రిపోజిటరీ/ఆర్కైవ్.
d. LSDGల లెన్స్ ద్వారా గ్రామ పంచాయతీ సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడం.
e. ఒక ఫోరమ్‌లో ఎన్నికైన ప్రతినిధుల మేళా లేదా సంగం.
f. హస్తకళలు మరియు గ్రామీణ కళాకారుల ద్వారా స్థానిక సంప్రదాయాలు మరియు సంస్కృతుల చిత్రం.

****

పేదరికం లేని గ్రామ పంచాయతీలపై జాతీయ వర్క్‌షాప్:

• Suddhasattwa Barik[1] and Priyanka Dutta[2]

సశక్త పంచాయత సతత్ వికాస

1: పేదరికంతో కూడిన మరియు జీవనోపాధి గ్రామ పంచాయతీలు'పై జాతీయ వర్క్ షాప్ CIAL-కన్వెన్షన్ సెంటర్, కొచ్చి, కేరళలో 2022లో నవంబర్ 14– 16వ తేదీన జరిగింది. లక్ష్యాలు ఎక్కువగా నొక్కిచెప్పబడ్డాయి:

* థీమ్ 1ని ప్రోత్సహించడం మరియు సమర్థించడం: వాటాదారుల మధ్య పేదరికం లేని మరియు మెరుగైన జీవనోపాధి గ్రామ పంచాయతీలు.
* అట్టడుగు స్థాయిలో లెన్స్ థీమాటిక్ విధానం ద్వారా LSDGల ప్రక్రియను సంస్థాగతీకరించడానికి వివిధ నమూనాలపై PRI సభ్యులతో అభ్యసించడానికి వేదికను అందించడం.
* స్థానిక పాలనను బలోపేతం చేయడానికి సమాచారం, ఆలోచనలు మరియు చర్యల మార్పిడికి వివిధ వాటాదారులను ప్రోత్సహించడం.
* సామర్థ్యాలను పెంపొందించే శిక్షణకు సంబంధించి ప్రాథమిక మరియు శ్రేష్ఠమైన వ్యూహాలు, విధానాలు, అడ్రస్ కన్వర్జెంట్ చర్యలు మరియు వినూత్న నమూనాలను ప్రదర్శించడం; థీమ్-నిర్దిష్ట సమస్యలు మరియు ఆందోళనలపై ఉత్తమ అభ్యాసాలు; పర్యవేక్షణ ఫ్రేమ్‌వర్క్, ప్రోత్సాహం మరియు GPDPలోకి SDGల థీమ్‌ల ప్రతిబింబం.

3-రోజుల ఈవెంట్‌లో, మొదటి రెండు రోజులు ప్యానెల్ చర్చల సెషన్‌లను కలిగి ఉంటాయి. ప్రారంభ సెషన్‌తో సహా మొత్తం ఏడు సెషన్‌లు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పేదరిక నిర్మూలనకు సంబంధించిన ప్రధాన అంశాలను పరిష్కరించడానికి రూపొందించబడ్డాయి. ప్రతి ప్యానెల్‌లో అత్యుత్తమ పనితీరు కనబరిచిన GPలు, ఫంక్షనరీలు మరియు స్వయం సహాయక బృందం (SHGలు) సభ్యులు, ప్రభుత్వ అధికారులు, డొమైన్ నిపుణులు, NGOలు, UN ఏజెన్సీలు, విద్యా సంస్థలు మరియు ఆర్థిక సంస్థలు సంబంధిత మంత్రిత్వ శాఖలు మరియు డిపార్ట్‌మెంట్ సెక్రటరీల నేతృత్వంలోని ప్యానెలిస్ట్‌ల నుండి ERలు మరియు EWRలను కలిగి ఉంటాయి. సెషన్ వివరాలు:

* ప్రారంభ సెషన్.
* ఉపాంతీకరణను పరిష్కరించడం - చేరిక మరియు బహుళమితీయ పేదరికం.
* ఆదాయ పెంపుదల మరియు సముదాయ అభివృద్ధి కొరకు SHGల సామర్థ్యాన్ని గ్రహించడం.
* జీవనోపాధి – ఆదాయ పేదరికాన్ని పరిష్కరించడంలో పంచాయతీల పాత్ర.
* పంచాయతీల ద్వారా సామాజిక, ఆర్థిక మరియు పర్యావరణ పరిరక్షణ కోసం భద్రతా వలయం.
* కేరళ రాష్ట్రం నుండి పేదరికం లేని మరియు మెరుగైన జీవనోపాధి GPలపై ఉత్తమ పద్ధతులు.
* కొనసాగటానికి దారి.

మునుపటి అనుభవాల నుండి నేర్చుకుంటే, తక్కువ వ్యవధిలో ఎక్కువ మంది ప్రేక్షకులకు సమాచారాన్ని పంచడం కోసం ఇటువంటి వర్క్‌షాప్‌లను నిర్వహించడంలో మరింత పరస్పర, ప్రభావవంతమైన మరియు ఆకర్షణీయమైన కమ్యూనికేషన్ సాధనం అవసరమని గమనించబడింది. దీని కోసం, సాధారణ పవర్‌పాయింట్ ప్రెజెంటేషన్‌కు బదులుగా, ప్రతి వాటాదారు నుండి క్లయింట్‌ల అవసరాన్ని తీర్చడానికి థీమ్ యొక్క నిర్దిష్ట సమస్యలపై 2-3 నిమిషాల వీడియో డాక్యుమెంటరీ ప్రెజెంటేషన్ వినియోగించబడింది. దీని తర్వాత వాటాదారులు మరియు ప్యానలిస్టుల మధ్య ఒక ప్రశ్న-జవాబు సెషన్ ద్వారా క్రాస్-కల్చరల్ లెర్నింగ్ ఎన్విరాన్‌మెంట్ యొక్క గొలుసును ప్రేరేపిస్తుంది. ఇది PRI వాటాదారులలో నాయకత్వ సామర్థ్యాలను పెంచుతుంది మరియు వారి మొదటి-చేతి అనుభవాన్ని పంచుకోవడానికి వారిని ప్రేరేపిస్తుంది.

1Sr. పంచాయితీ రాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ, గోఐ, కెపాసిటీ బిల్డింగ్ (CB) విభాగంలో కన్సల్టెంట్ (LSDGలు).
పంచాయితీ రాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ, కెపాసిటీ బిల్డింగ్ (CB) విభాగంలో 2 కన్సల్టెంట్ (RGSA-NPMU).

జాతీయ వర్క్‌షాప్ యొక్క మూడవ రోజు పాల్గొనేవారి ఫీల్డ్/ఎక్స్‌పోజర్ సందర్శనలకు కేటాయించబడింది - కేరళ జిల్లాల్లో పేదరికం లేని మరియు మెరుగైన జీవనోపాధి థీమ్ కింద 42 ఉత్తమ పనితీరు కనబరిచిన GPలకు రాష్ట్రాలు/UTల నుండి ERలు, EWRలు కార్యనిర్వాహకులు మరియు PRI అధికారులు మరియు SHG సభ్యులు.

జాతీయ వర్క్‌షాప్ జరిగిన రెండు రోజులలో కేరళ రాష్ట్రంలో కుటుంబశ్రీ చొరవ కింద ఇతర రాష్ట్రాల సమూహాలతో పాటు SHG గ్రూపులు మొత్తం 50 ఎగ్జిబిషన్ స్టాల్స్‌ను ఏర్పాటు చేశాయి. స్టాల్స్‌లో ముడి పదార్థాలు, ఆహార ఉత్పత్తులు, గృహాలంకరణ, సుగంధ ద్రవ్యాలు, దుస్తులు, ఆభరణాలు, పర్యాటకం, కళాఖండాలు మొదలైనవాటితో సహా SHGలు ఉత్పత్తి చేసే ఉత్పత్తులను ప్రదర్శిస్తారు.

లక్షిత వాటాదారులు:

వర్క్‌షాప్ యొక్క ఉద్దేశ్యం అట్టడుగు స్థాయిలోని చివరి మైలు వరకు LSDGల నేపథ్య విధానం గురించి సమాచారం మరియు జ్ఞానాన్ని వ్యాప్తి చేయడం. కాబట్టి, వర్క్‌షాప్‌లోని ప్రాథమిక వాటాదారులు ERలు, GP కార్యదర్శులు మరియు SHG సభ్యులు. ద్వితీయ వాటాదారులు ప్రభుత్వ అధికారులు, డొమైన్ నిపుణులు, NGOలు, INGOలు, విద్యాసంస్థలు మరియు ఆర్థిక సంస్థలు. తృతీయ వాటాదారు జాతీయ మరియు ప్రాంతీయ మీడియా. కాబట్టి, PRIల ద్వారా గ్రామీణాభివృద్ధికి 'హోల్ ఆఫ్ ఎకాలజీ' విధానాన్ని సాధించవచ్చును.

పరిశీలనలు: సమస్యలను గుర్తించడం మరియు పరిష్కరించడం

ఈ వర్క్‌షాప్ దేశవ్యాప్తంగా వివిధ GPలు మరియు సాంప్రదాయ స్థానిక సంస్థలు (TLBలు) వారి సంబంధిత ప్రాంతాలలో బహుమితీయ పేదరికాన్ని నిర్మూలించడంలో అనుసరించిన ఉత్తమ పద్ధతులను పంచుకోవడానికి ఒక వేదికగా పనిచేసింది. ఇది కేరళ GPలు అనుసరించిన చొరవను తెలుసుకోవడానికి మరియు ప్రతిరూపం చేయడానికి క్షేత్ర సందర్శనల ద్వారా ఎన్నికైన ప్రతినిధుల సామర్థ్యాలను కూడా పెంచింది. అందువలన వర్క్‌షాప్ నుండి ముఖ్య పరిశీలనలు క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:

మార్జినలైజేషన్‌ను పరిష్కరించడం:

- అట్టడుగు వర్గాలకు సరసమైన గృహాల కోసం స్థానికంగా లభించే తక్కువ-ధర పదార్థాలను వినియోగించడం.
- డిజిటల్ అక్షరాస్యత హాని కలిగించే సమూహాల ద్వారా ఆన్‌లైన్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌ల ద్వారా వివిధ సేవలకు ప్రాప్యతను నిర్ధారిస్తుంది.
- సంక్షేమ కార్యక్రమాలకు సహాయం చేయడానికి జనరేషన్ OSR.

ప్రాథమిక ఆరోగ్య సంరక్షణ మరియు విద్యకు ప్రాప్యత:

- అట్టడుగు మరియు బలహీన వర్గాలకు, ముఖ్యంగా వృద్ధాప్య జనాభాకు ఉపశమన సంరక్షణను అందించడం.
- గర్భిణీ స్త్రీలు మరియు పాలిచ్చే తల్లుల ఆరోగ్య సంరక్షణ కోసం లైఫ్ సైకిల్ విధానాన్ని చేపట్టడం.
- ఆరోగ్య సౌకర్యాలు మరియు ప్రాథమిక విద్యకు ప్రాప్యత మరియు దాని క్రమమైన పర్యవేక్షణ ద్వారా బహుమితీయ పేదరికాన్ని నిర్మూలించడంలో కన్వర్జెంట్ స్కీమాటిక్ విధానాన్ని అవలంబించడం.

ఉపాధి కల్పన మరియు ఆదాయాన్ని పెంచడం:

- సౌర శక్తి ఉత్పత్తి ద్వారా ఆదాయాన్ని పెంచడం.
- వ్యవసాయ మరియు వ్యవసాయేతర ఉత్పాదకత మరియు మార్కెటింగ్‌ను మెరుగుపరచడానికి మౌలిక సదుపాయాలను మరియు యంత్రాలను నిర్మించడం ద్వారా రైతుల ఆదాయాన్ని పెంచడం.
- జీవనోపాధి ప్రోత్సాహం కోసం హస్తకళ, చేనేత మరియు సాంప్రదాయ కళాకారులలో SHGల ప్రమేయం.
- SHG సభ్యులచే ఆహార ప్రాసెసింగ్, నిల్వ మరియు ఉత్పత్తుల మార్కెటింగ్.

సామాజిక-ఆర్థిక మరియు పర్యావరణ పరిరక్షణ:

- అవగాహన పెంపొందించడం, లబ్ధిదారుల గుర్తింపు మరియు జాతీయ సామాజిక సహాయ కార్యక్రమం (NSAP) పథకాల అమలును పర్యవేక్షించడం.
- MGNREGS ద్వారా స్థిరమైన జీవనోపాధిని సృష్టించడం, వలసలను నివారించడం, హాని కలిగించే వర్గాల ఆర్థిక రక్షణ మరియు పర్యావరణ పరిరక్షణ.
- విపత్తు నిర్వహణ ప్రణాళిక తయారీ మరియు GPDPలో దాని ఏకీకరణలో చురుకైన వ్యక్తుల భాగస్వామ్యం.
- గ్రామ పేదరికం తగ్గింపు ప్రణాళిక (VPRP) తయారీ మరియు GPDPతో దాని ఏకీకరణ.
- సాంకేతిక మరియు సాంకేతిక సహాయం కోసం IIT మరియు NABARD వారి విద్యా మరియు ఆర్థిక సంస్థలతో PRI అనుసంధానం మరియు ఆదాయ ఉత్పత్తికి సంభావ్య వనరులను నొక్కడం కోసం ఆర్థిక సహాయం.
- మరణిస్తున్న పర్యావరణ వ్యవస్థలను స్థిరమైన జీవనోపాధి అవకాశాలకు సవరించడంలో NGOలు, పౌరులు మరియు ప్రభుత్వంచే ఏకీకృత చర్య.

ఉద్దేశించిన ఫలితాలు:

UN ఎజెండా **2030**ని సాధించడానికి చివరి మైలు వరకు థీమ్‌లపై మరింత అవగాహన మరియు వ్యాప్తిని నిర్ధారించడం వర్క్‌షాప్ ప్రధాన లక్ష్యం. దీని ఆధారంగా, వర్క్‌షాప్ ఉద్దేశించిన ఫలితాలు ఆశించబడతాయి:

i. నేపథ్య **GPDP**ని సిద్ధం చేయడం కోసం **ER**లు ముఖ్యంగా **EWR**లు మరియు **SHG** సభ్యులలో నిర్ణయాధికారం ద్వారా నాయకత్వ మెరుగుదల.
ii. స్థానిక ప్రాంత అభివృద్ధి కోసం చేంజ్-మేకర్ పూల్‌ను రూపొందించడం.
iii. స్కీమాటిక్ కన్వర్జెంట్ విధానం మరియు కమ్యూనిటీ ప్రమేయం ద్వారా **OSR** ఉత్పత్తి, ఉపాధి కల్పన మరియు వ్యవస్థాపకత అభివృద్ధికి **PRI-SHG** కన్వర్జెన్స్.
iv. LSDG లోగోను ప్రాచుర్యంలోకి తీసుకురావడం ద్వారా ఇతివృత్త విధానంపై ప్రజలకు అవగాహన కల్పించడం.

****

ఇ-గవర్నెన్స్ కోసం జాతీయ అవార్డుల కింద పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ యొక్క ఇ-గ్రామస్వరాజ్ మరియు ఆడిట్ ఆన్‌లైన్ గోల్డ్ అవార్డును గెలుచుకుంది

పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ యొక్క ఇ-పంచాయతీ మిషన్ మోడ్ ప్రాజెక్ట్ (ఇ-గ్రామస్వరాజ్ మరియు ఆడిట్ ఆన్ లైన్) ఇ-గవర్నెన్స్ కోసం జాతీయ అవార్డులలో "గవర్న్మెంట్ ప్రాసెస్ రీ-ఇంజనీరింగ్ ఫర్ డిజిటల్ ట్రాన్స్‌ఫర్మేషన్‌లో ఎక్సలెన్స్" విభాగంలో గోల్డ్ అవార్డ్‌ను గెలుచుకుంది.

టీమ్ ఇ-గవర్నెన్స్ మరియు టీమ్ NIC-MoPR మద్ధతుతో చేసిన అద్భుతమైన మరియు ఆదర్శప్రాయమైన పనికి ఈ అవార్డు ఒక గుర్తింపు.

నవంబర్ 26, 2022న జమ్మూలో జరిగిన ఇ-గవర్నెన్స్‌పై 25వ జాతీయ కాన్ఫరెన్స్ సందర్భంగా కేంద్ర MoS డా. జితేంద్ర సింగ్ ద్వారా MoPR జాయింట్ సెక్రటరీ శ్రీ అలోక్ ప్రేమ్ నగర్‌కు ప్రతిష్ఠాత్మక జాతీయ అవార్డును అందజేశారు.

వివిధ వాటాదారులు, ప్రత్యేకించి ఇ-పంచాయతీ అప్లికేషన్‌లను చాలా వేగంగా స్వీకరించిన పంచాయతీరాజ్ సంస్థలు, పంచాయతీరాజ్ వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడం ద్వారా మరియు సమర్థవంతంగా, పారదర్శకంగా మరియు సమర్థవంతంగా చేయడం ద్వారా ఇ-పంచాయత్ మిషన్ మోడ్ ప్రాజెక్ట్‌ను విజయవంతం చేయడంలో సహాయపడ్డాయి.

డా. బాలన్‌కు మహాత్మా గాంధీ అంతర్జాతీయ పురస్కారం లభించింది

దక్షిణాఫ్రికాలోని డర్బన్‌లోని గాంధీ డెవలప్‌మెంట్ ట్రస్ట్ చైర్‌పర్సన్ ఎలా గాంధీ, దక్షిణాఫ్రికాలోని డర్బన్‌లోని ఫీనిక్స్ సెటిల్‌మెంట్‌లో శాంతి మరియు సయోధ్య కోసం మహాత్మా గాంధీ ఇంటర్నేషనల్ అవార్డు (2020)తో డా. పి.పి.బాలన్‌ను సత్కరించారు.

పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ కన్సల్టెంట్ డా. పి.పి. బాలన్ శాంతి మరియు సయోధ్య (2020) కోసం మహాత్మా గాంధీ అంతర్జాతీయ అవార్డును గెలుచుకున్నారు. ఈ అవార్డును గాంధీ డెవలప్‌మెంట్ ట్రస్ట్, డర్బన్ ఏర్పాటు చేసింది మరియు అక్టోబర్ 2, 2022న దక్షిణాఫ్రికాలోని డర్బన్‌లోని ఫీనిక్స్ సెటిల్‌మెంట్‌లో ట్రస్ట్ చైర్‌పర్సన్ ఎలా గాంధీ నిర్వహించిన కార్యక్రమంలో డా. పి.పి. బాలన్‌కు ఈ అవార్డును అందజేసారు. అతనికి సమర్పించిన ఉల్లేఖనం ఇలా ఉంది, "శాంతి, మానవ హక్కులు మరియు న్యాయాన్ని పెంపొందించడంలో ఆయన చేసిన అత్యుత్తమ కృషికి గుర్తింపుగా, స్థానిక ప్రభుత్వంలో పాల్గొనడానికి గ్రామ సమాజాల సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడం మరియు సాధికారత కోసం అత్యున్నత స్థాయి సమగ్రత, మానవత్వం మరియు కరుణతో నిర్వహించారు. నిర్మాణాలు తద్వారా సమగ్రత మరియు శ్రద్ధతో స్థానిక స్థాయిలో ప్రభుత్వ సేవలను అందించడంలో మరియు అన్ని అట్టడుగు వర్గాలను కలుపుకొని పోయేలా చేయడంలో నిర్మాణాత్మక పాత్రను పోషించేందుకు వీలు కల్పిస్తుంది.

ఇంతకుముందు నెల్సన్ మండేలా, దలైలామా, కెన్నెత్ కౌండా మొదలైన జాతీయ నాయకులకు ఈ అవార్డు ఇవ్వబడింది, అయితే ఈసారి నిర్వాహకులు స్థానిక సమాజం నుండి నిజమైన శాంతి మొదలవుతుందనే భావనతో పంచాయతీతో పనిచేసే వ్యక్తిని ఎంపిక చేశారు. అభివృద్ధి కార్యక్రమాల ద్వారా సమాజ స్థాయిలో చేపట్టే కార్యక్రమాలు శాంతియుత సహజీవనానికి మంచి ఫలితాలను తీసుకురాగలవని కమిటీ అంచనా వేసింది. ఈ విషయంలో డా. బాలన్ చేసిన కృషిని అవార్డు కోసం లెక్కించారు. డా. బాలన్ 11 సంవత్సరాల పాటు KILA డైరెక్టర్‌గా పనిచేశారు మరియు చప్పరప్పడవు గ్రామ పంచాయతీ అధ్యక్షుడిగా 5 సంవత్సరాలు పూర్తి కాలం (1995-2000) పనిచేశారు. పంచాయతీ ప్రెసిడెంట్‌గా పంచాయతీలో వినూత్న కార్యక్రమాలను ప్రవేశపెట్టారు - మైక్రో హైడల్ ప్రాజెక్ట్, టోటల్ హౌసింగ్ స్కీమ్, నీటి సంరక్షణ కార్యక్రమాలు మరియు లిటిగేషన్ ఫ్రీ పంచాయతీలు వాటిలో కొన్నిట్లో పనిచేశారు. ప్రజల భాగస్వామ్యంతో పంచాయతీలో పలు పీపుల్స్ బ్రిడ్జ్, పీపుల్స్ బస్ టెర్మినల్, స్టూడెంట్స్ ప్లేగ్రౌండ్ వాటిలో కొన్ని కార్యక్రమాలు చేపట్టారు.

(A) పీపుల్స్ బ్రిడ్జ్:-
ప్రజల వారధి కథ పంచాయతీ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలలో ప్రజల భాగస్వామ్యం గురించి చాలా చెబుతుంది. అక్కడ ఒక నది ప్రవహిస్తుంది, ఇది పంచాయతీని రెండుగా విభజిస్తుంది. ప్రజలు అవతలి వైపు దాటడానికి ఫెర్రీ సేవపై ఆధారపడతారు. రాకపోకలకు చిన్న దోనె మాత్రమే ఉండడంతో గ్రామస్తులకు ఇబ్బందిగా మారింది. నది 150 మీటర్ల వెడల్పు మరియు రెండు నుండి మూడు మీటర్ల లోతు. ప్రజల కష్టాలు చాలా కాలంగా పరిష్కరించబడలేదు. ఒత్తిడి పెరగడంతో, సమస్యను పరిష్కరించేందుకు కాంక్రీట్ వంతెనను నిర్మించాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ పంచాయతీ తీర్మానం చేసింది. ఐదు కోట్లకు పైగానే ఖర్చు అవుతుండడంతో పంచాయతీలు ఏమీ చేయలేకపోతున్నాయి. ఆర్థిక సమస్యల కారణంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడా నిధులు కేటాయించలేదు.

స్థానిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని వినియోగించి చెక్క వంతెనను నిర్మించాలనే ఆలోచనతో సమావేశానికి హాజరైన పెద్దలు గ్రామసభలో ఈ అంశంపై చర్చించారు. లబ్ధిదారుల కమిటీలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి, ఇంకా కేరళ రాష్ట్రం ఏర్పడిన రోజు నవంబర్ 1, 1996 న పని మొదలైంది. ప్రచార పద్ధతిలో కార్యకలాపాలు మొదలయ్యాయి. ప్రజలు సుదూర ప్రాంతాల నుండి సేకరించిన కొబ్బరి చెట్ల మొద్దు వంతెనకు స్తంభాలుగా పనిచేసింది. స్థానిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని వినియోగించి కొబ్బరి కాండం నది కింద ఇరుక్కుపోయింది. ఆ తర్వాత ఫుట్‌పాత్‌ను ఏర్పాటు చేశారు. వందలాది మంది వాలంటీర్లు స్వచ్ఛందంగా బ్రిడ్జి నిర్మాణానికి చేయి చేయి కలిపి ఒక్క పైసా కూడా ఖర్చు చేయకపోవడంతో పంచాయతీ వారు రాత్రింబవళ్లు శ్రమించి నవంబర్ 15, 1996న పండుగ వాతావరణంలో గ్రామస్తుల కోసం వంతెనను ప్రారంభించారు. ఈ వంతెన ఆకర్షణ కేంద్రంగా మారింది. ఇది కేరళలో IX ప్లాన్ కోసం ప్రజల ప్రచారపు ఉత్పత్తిగా హైలైట్ చేయబడింది. ప్రజల భాగస్వామ్యానికి ఇది ఉత్తమ ఉదాహరణగా నిలిచింది. సుదూర ప్రాంతాల నుండి ప్రజలు వంతెనను సందర్శించి దాని సాంకేతికత మరియు సమాజ ప్రమేయం గురించి తెలుసుకుంటారు. దేశవిదేశాల నుంచి వచ్చిన సందర్శకులు కూడా దీన్ని చూసి ముగ్ధులయ్యారు. అమెరికాకు చెందిన 'జెడ్' మ్యాగజైన్ 'పవర్ టు ది మలయాళీ పీపుల్' అనే శీర్షికతో వంతెన కవర్ స్టోరీని ప్రచురించింది. ప్రజల వంతెన ముఖ్యమైన సందేశాన్ని పంపుతుంది:

* ప్రజల భాగస్వామ్య వ్యయాన్ని చాలా వరకు తగ్గించవచ్చును.
* ఎటువంటి ఖర్చు లేని కార్యాచరణకు వంతెన ఉత్తమ ఉదాహరణ.
* పనిని పూర్తి చేయడంలో పరిపూర్ణత.
* వనరుల గరిష్ఠ వినియోగం.
* ప్రజల యాజమాన్యం.
* స్థానిక సాంకేతికత మరియు జ్ఞానాన్ని వినియోగించడం.
* గ్రామసభ నుండి ఒక డిమాండ్ ఒక నెల తక్కువ వ్యవధిలో కార్యరూపం దాల్చింది.

(B) వ్యాజ్యం లేని పంచాయతీలు: -

పంచాయతీకి న్యాయపరమైన అధికారాలు లేకపోయినా, వివాదాల పరిష్కారం కొరకు ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేసి, అందులో హైకోర్టులో కూడా పెండింగ్‌లో ఉన్న అనేక కేసులను తిరిగి తెచ్చి, రాజీ ద్వారా సామరస్యంగా పరిష్కరించారు. పంచాయతీ పర్యావరణ పరిరక్షణపై దృష్టి సారించింది మరియు బయో డైవర్సిటీ రిజిస్టర్‌ను తయారు చేసిన మొదటి పంచాయతీగా చప్పరపవేడు నిలిచింది.

(C) మైక్రో హైడల్ ప్రాజెక్ట్:-

మైక్రో హైడల్ ప్రాజెక్టును పంచాయతీ స్థాపించి విద్యుత్తును ఉత్పత్తి చేసి 25 గృహాలకు విద్యుత్తును అందించింది. ఇది ప్రస్తుత చట్టానికి విరుద్ధం. కానీ ఒక పంచాయతీ చేసినందున, ఇది ప్రజల ప్రాజెక్ట్ కాబట్టి దీనిని మంజూరు చేయడం ప్రభుత్వ విధిగా మారింది. ఆ తర్వాత ప్రభుత్వం షరతులతో విద్యుత్‌ను ఉత్పత్తి చేయడానికి పంచాయతీలకు అనుకూలంగా చట్టాన్ని సవరించింది. పంచాయతీలు, స్థానిక ప్రభుత్వాలుగా, వారు చేయాలనుకుంటున్న అభివృద్ధి కార్యక్రమాలలో ఏదైనా చేయి వేయవచ్చని ఈ సంఘటన చూపిస్తుంది. 1997లో వివిధ రంగాలలో సాధించిన విజయాలకు గుర్తింపుగా కేరళ ప్రభుత్వం స్వరాజ్ ట్రోఫీతో పంచాయతీని సత్కరించింది.

డా. బాలన్ కేరళ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ లోకల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ (2002-2007 మరియు 2011-2017) డైరెక్టర్‌గా కూడా పనిచేశారు. ఈ కాలంలో గ్రామసభ సభ్యుల నుండి మొదలుకొని MPలు మరియు MLAల స్థాయి వరకు భారీ శిక్షణా కార్యక్రమాలు నిర్వహించబడ్డాయి. పంచాయతీరాజ్‌పై రాజకీయ పార్టీల నేతలకు శిక్షణ ఇవ్వడం గమనార్హం. వివిధ రాజకీయ పార్టీల నేతలు కలిసి కూర్చుని స్థానిక అభివృద్ధిపై చర్చించడం అరుదైన దృశ్యం. సందేశం స్పష్టంగా ఉంది: పంచాయతీరాజ్ మొత్తం స్పెక్ట్రంలో ఎవరినీ వదిలిపెట్టకూడదు. KILA వికేంద్రీకరణపై జాతీయ మరియు అంతర్జాతీయ కోర్సులను కూడా ప్రారంభించింది, ఇక్కడ దక్షిణ మరియు తూర్పు ఆసియా మరియు ఆఫ్రికా దేశాల నుండి ఎన్నికైన ప్రతినిధులు మరియు అధికారులు పాల్గొన్నారు.

అధికార వికేంద్రీకరణకు అనుకూలంగా మీడియా కూడా చురుకైన మద్దతు ఇవ్వాల్సి ఉన్నందున వారు కూడా అప్రమత్తమయ్యారు. రాష్ట్రాలలోని హయ్యర్ సెకండరీ పాఠశాల విద్యార్థులు పంచాయతీ ఎన్నికలకు ఓటు వేసే వయస్సులో ఉన్నందువలన వారికి పంచాయతీరాజ్‌పై ఓరియంటేషన్ ఇవ్వబడింది. 2 నెలల స్వల్ప వ్యవధిలో దాదాపు 34,00,000 మంది గ్రామసభ సభ్యులకు అవగాహన కల్పించారు. సర్టిఫికేట్ కోర్సు కార్యక్రమాలను నిర్వహించడం, ఎన్నికైన ప్రజాప్రతినిధులను మాస్టర్ ట్రైనర్‌లుగా మార్చడం మరొక ప్రయత్నం. కెపాసిటీ బిల్డింగ్‌లో ఎవ్వరినీ విడిచిపెట్టలేదు. డా. బాలన్ నేపాల్ మరియు శ్రీలంక ప్రభుత్వానికి సలహాదారుగా కూడా పనిచేశారు. శ్రీలంకలోని తూర్పు ప్రావిన్స్ ప్రాదేశీయ సభలు భారతదేశంలోని పంచాయతీలు రూపొందించిన ప్రణాళికలో అదే నమూనాలో GPDPని సిద్ధం చేశాయి.

పైన పేర్కొన్న అన్ని అంశాలను పరిశీలిస్తే, అవార్డు న్యాయనిర్ణేత కమిటీ 2020 సంవత్సరపు గాంధీ శాంతి అవార్డును స్థానిక స్థాయిలో పనిచేసిన వ్యక్తికి అందించాలని ఏకాభిప్రాయానికి వచ్చింది. వారు సెర్చ్ కమిటీని మరియు కమిటీని 6 నెలల విచారణ మరియు మదింపు తర్వాత ఏకగ్రీవంగా కనుగొన్న వ్యక్తిని అంటే డా. P.P. బాలన్ ప్రస్తుతం పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ, న్యూఢిల్లీలో సీనియర్ కన్సల్టెంట్‌గా పనిచేస్తున్నారు. డా. బాలన్‌కు ఇచ్చిన సత్కార కార్యక్రమంలో పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ కార్యదర్శి శ్రీ సునీల్ కుమార్ మాట్లాడుతూ ఈ అవార్డు కేవలం వ్యక్తికే మాత్రమే కాకుండా పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖకు కూడా దక్కుతుందని అన్నారు.

పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖలో సత్కారం:

పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ 21 అక్టోబర్ 2022న 'శాంతి మరియు సయోధ్య కోసం మహాత్మా గాంధీ ఇంటర్నేషనల్ అవార్డ్' అందుకున్న సందర్భంగా డా. పి.పి. బాలన్‌ను సత్కరించడానికి సన్మాన కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించింది. భారతదేశంలో పంచాయతీరాజ్ వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడంలో మరియు తద్వారా సమాజంలో శాంతి మరియు సామరస్యాలను పెంపొందించడంలో ఆయన చేసిన కృషికి గుర్తింపుగా ఈ అవార్డును ప్రదానం చేసినందుకు పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ కార్యదర్శి శ్రీ సునీల్ కుమార్ మరియు మంత్రిత్వ శాఖలోని ఇతర సీనియర్ అధికారులు డా. బాలన్‌ను అభినందించారు.

****

ప్రాజెక్ట్ ఆధారిత బ్లాక్ పంచాయతీ అభివృద్ధి ప్రణాళిక మరియు జిల్లా పంచాయతీ అభివృద్ధి ప్రణాళికపై జాతీయ వర్క్‌షాప్‌ను ప్రారంభించిన MoS, పంచాయతీరాజ్ శాఖ సహాయ మంత్రి శ్రీ పాటిల్

పోస్ట్ చేసిన తేదీ: 05 జనవరి 2023 8:53PM PIB ఢిల్లీ

భారత ప్రభుత్వంలోని పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ 2023 లో జనవరి 5 - 6 తేదీలలో ప్రాజెక్ట్ ఆధారిత బ్లాక్ పంచాయతీ అభివృద్ధి ప్రణాళిక (BPDP) మరియు జిల్లా పంచాయతీ అభివృద్ధి ప్రణాళిక (DPDP)పై రెండు రోజుల జాతీయ వర్క్‌షాప్‌ను న్యూఢిల్లీలో నిర్వహించింది.
ఈ వర్క్‌షాప్‌ను పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ కార్యదర్శి శ్రీ సునీల్ కుమార్, MoPR మాజీ కార్యదర్శి డా. ఎస్. ఎం. విజయానంద్, మాజీ ప్రత్యేక కార్యదర్శి డా. బాల ప్రసాద్ మరియు శ్రీ అలోక్ ప్రేమ్ నగర్, పంచాయత్ రాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ జాయింట్ సెక్రటరీ సమక్షంలో పంచాయతీరాజ్ శాఖ సహాయ మంత్రి శ్రీ కపిల్ మోరేశ్వర్ పాటిల్ ప్రారంభించారు. రెండు రోజుల వర్క్‌షాప్‌కు దేశవ్యాప్తంగా జిల్లా పంచాయతీలు మరియు బ్లాక్ పంచాయతీలకు ఎన్నికైన ప్రజాప్రతినిధులు మరియు కార్యదర్శులు మరియు వివిధ లైన్ మినిస్ట్రీలు/డిపార్ట్‌మెంట్లు మరియు NABARD, IRMA, UNICEF మొదలైన వివిధ సంస్థలు/సంస్థల ప్రతినిధులు సహా 650 మందికి పైగా ప్రతినిధులు హాజరయ్యారు.

శ్రీ కపిల్ మోరేశ్వర్ పాటిల్ రెండు రోజుల జాతీయ వర్క్‌షాప్‌ను ఉద్దేశించి ప్రసంగిస్తూ పాల్గొనేవారికి శుభాకాంక్షలు తెలిపారు మరియు జాతీయ వర్క్‌షాప్ తగిన సమయంలో నిర్వహించబడుతోంది - నూతన సంవత్సరం ప్రారంభంలో - గ్రామీణ ప్రాంతాల సర్వతోముఖాభివృద్ధికి ప్రణాళికా ప్రక్రియను ప్రారంభించండి. సబ్‌కా సాథ్–సబ్‌కా వికాస్, సబ్‌కా విశ్వాస్ –సబ్‌కా ప్రయాస్ స్ఫూర్తితో అందరినీ తీసుకెళ్లడం. జిల్లా, బ్లాక్ మరియు గ్రామ పంచాయతీ స్థాయిలో పని చేయడం ద్వారా దేశ నిర్మాణానికి మరియు అభివృద్ధికి తోడ్పడాలని మన సమిష్టి తీర్మానం చేయాలి.

పంచాయతీరాజ్ సంస్థల ద్వారా గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో సుస్థిర అభివృద్ధి లక్ష్యాలను స్థానికీకరించడానికి మరియు సాకారం చేయడానికి అందరు వాటాదారులచే సమన్వయంతో కృషి చేయాలని శ్రీ కపిల్ మోరేశ్వర్ పాటిల్ పిలుపునిచ్చారు. మూడంచెల పంచాయతీలు గ్రామాలు

మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాల అభివృద్ధికి అత్యధిక ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి, అన్ని ప్రాథమిక సౌకర్యాలను సృష్టించడం మరియు పట్టణ-గ్రామీణ విభజనను తగ్గించడానికి పట్టణ నగరాల్లో అందుబాటులో ఉన్న అన్ని సౌకర్యాలు/అవకాశాలను అందించడం.
ప్రాజెక్ట్ ఆధారిత BPDP మరియు DPDP పై సాంకేతిక సెషన్ పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ కార్యదర్శి శ్రీ సునీల్ కుమార్ అధ్యక్షతన జరిగింది. పంచాయతీరాజ్ సంస్థలకు కేంద్ర ప్రభుత్వం అందుబాటులో ఉంచుతున్న వనరులు నిరంతరం మెరుగుపడుతున్నాయని, పదిహేనవ ఆర్థిక సంఘం సిఫార్సుల మేరకు గ్రామీణ స్థానిక సంస్థల గ్రాంట్లు బ్లాక్ మరియు జిల్లా పంచాయతీలను చేరాయని ఆయన నొక్కి చెప్పారు. BPDP మరియు DPDP విశ్లేషణపై పంచాయత్ రాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ జాయింట్ సెక్రటరీ శ్రీ అలోక్ ప్రేమ్ నగర్ ప్రదర్శించారు.

వెనుక కవర్ పేజీ
పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ రెండు రోజుల స్మార్ట్ విలేజ్ పంచాయతీ కాన్ఫరెన్స్ గ్రామీణ సంఘాలను సాధికారత; లక్నోలో ఎవరినీ వదిలిపెట్టడం లేదు

పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ రెండు రోజుల స్మార్ట్ విలేజ్ పంచాయతీ కాన్ఫరెన్స్ 'గ్రామీణ సంఘాలను సాధికారత; లక్నోలో ఎవరినీ వదిలిపెట్టడం లేదు

పంచాయతీరాజ్ సంస్థలు సాంకేతిక పురోగమనాలకు అనుగుణంగా ఎక్కువ పారదర్శకత, బాధ్యత మరియు జవాబుదారీతనానికి దారితీశాయి: - శ్రీ గిరిరాజ్ సింగ్

ప్రభుత్వంలోని మూడవ శ్రేణిలో 'కనీస ప్రభుత్వం, గరిష్ఠ పాలన' దార్శనికతకు మద్ధతు ఇవ్వడానికి, అంటే పంచాయతీలు, సాంకేతిక పరిజ్ఞానం ద్వారా, పంచాయతీరాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ రెండు రోజుల స్మార్ట్ విలేజ్ పంచాయతీ సమావేశాన్ని 'గ్రామీణ సమాజాలను సాధికారపరచడం; ఉత్తరప్రదేశ్‌లోని లక్నోలో సెప్టెంబర్ 15-16, 2022 వరకు ఎవరినీ వదిలిపెట్టడం లేదు.
ఈరోజు జాతీయ స్థాయి సదస్సు ప్రారంభ సమావేశానికి కేంద్ర గ్రామీణాభివృద్ధి మరియు పంచాయతీరాజ్ శాఖ మంత్రి శ్రీ గిరిరాజ్ రాజ్ సింగ్, ఉత్తరప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ యోగి ఆదిత్యనాథ్ మరియు పంచాయతీరాజ్ శాఖ సహాయ మంత్రి శ్రీ కపిల్ మోరేశ్వర్ పాటిల్ నాయకత్వం వహించారు.

శ్రీ గిరిరాజ్ సింగ్ తన ప్రారంభోపన్యాసంలో మాట్లాడుతూ, సాంకేతిక పురోగతికి అనుగుణంగా పంచాయతీరాజ్ సంస్థలు (PRIలు) చాలా ముందుకు వచ్చాయని అన్నారు. 'స్మార్ట్ విలేజ్'లను వివరిస్తూ, సాంకేతికత ద్వారా మరింత పారదర్శకత, బాధ్యత మరియు జవాబుదారీతనానికి దారితీసే వ్యవస్థలు మరియు ప్రక్రియలు ఉన్నాయని ఆయన పేర్కొన్నారు. ఇప్పటికే ఉన్న సాంకేతికతలను దృశ్యమానం చేయడం మరియు అమలుపరచడంలో కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు మరియు ఎన్నికైన ప్రతినిధి పాత్రపై శ్రీ సింగ్ ఉద్ఘాటించారు. ఈ సందర్భంగా శ్రీ యోగి ఆదిత్యనాథ్ మాట్లాడుతూ, భారతదేశం 5 ట్రిలియన్ డాలర్ల ఆర్థిక వ్యవస్థగా మారాలనే ఆకాంక్షను ముందుకు తీసుకెళ్లడంలో ఉత్తరప్రదేశ్‌లోని PRIల సహకారంపై ఉద్ఘాటించారు. స్వయం సమృద్ధితో కూడిన మౌలిక సదుపాయాలు, బాధ్యతాయుతమైన పౌరులు మరియు ప్రవర్తనా మార్పులతో స్మార్ట్ విలేజ్ సృష్టి నేరుగా ముడిపడి ఉందని శ్రీ ఆదిత్యనాథ్ పేర్కొన్నారు. వివిధ ప్రభుత్వ మరియు ప్రభుత్వేతర పౌర కేంద్రీకృత సేవలను అందించడానికి హై-స్పీడ్ ఇంటర్నెట్ లభ్యతపై ఆయన నొక్కి చెప్పారు.

ఈ సందర్భంగా శ్రీ కపిల్ మోరేశ్వర్ పాటిల్ ప్రసంగిస్తూ, ICT, ఇంటర్నెట్, GIS మరియు రిమోట్ సెన్సింగ్‌ల ద్వారా అట్టడుగు స్థాయిలో సామాజిక, ఆర్థిక మరియు పర్యావరణ సంక్షేమం యొక్క దీర్ఘాయువు గురించి మాట్లాడారు. డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాలు, పెరుగుతున్న జనాభా మరియు అనివార్యమైన వేగవంతమైన పట్టణీకరణకు అనుగుణంగా పంచాయతీలు ఎదుర్కోవాల్సిన డిమాండ్-సరఫరా నిర్వహణ వంటి సవాళ్లపై ఆయన దృష్టి పెట్టారు.

ఈ సందర్భంగా 'లోకలైజేషన్ ఆఫ్ సస్టెయినబుల్ డెవలప్‌మెంట్ గోల్స్ (LSDG), ఇ-లెర్నింగ్ మాడ్యూల్ ప్రారంభం' అనే పుస్తకాన్ని విడుదల చేశారు. (ఫోటోలు మెయిల్‌తో జతచేయబడతాయి)

आज़ादी का अमृत महोत्सव

सशक्त पंचायत सतत् विकास

Ministry of Panchayati Raj
Government of India

सशक्त पंचायत सतत् विकास

आज़ादी का अमृत महोत्सव

G20 भारत 2023 INDIA

Ministry of Panchayati Raj

www.facebook.com/MinistryOfPanchayatiRaj

www.youtube.com/channel/UCEVBqQXipAuDqZsinwto4nA

www.twitter.com/mopr_goi?ref_src=twsrc%5Egoogle%7Ctwcamp%5Eserp%7Ctwgr%5Eauthor

www.panchayat.gov.in/

Printed & Published by
Ministry of Panchayati Raj
Edited-in-chief: Sunil Kumar,
Secretary, Ministry of Panchayati Raj
Published by: Ministry of Panchayati Raj,
Government of India, Tower II,
9th floor, Jeevan Bharti Building,
Connaught Place, New Delhi-110001